PAVLI PRINCIPIS DE LA SCALA ET HVN, MARCHIONIS VERONAE &c. DOMINI CREVTZBVRGI PRVSSIAE, PRIMI TOMI MISCELLANEORVM, DE RERVM causſis & ſucceſsibus atq; ſecretiori methodo ibidem expreſſa, effigies ac exemplar, nimirum, vaticiniorum & imaginum Ioachimi Abbatis Florenſis Calabriæ, & Anſelmi Epiſcopi Marſichani, ſuper ſtatu ſummorum Pontificum Rhomanæ Eccleſiæ, contra falſam, iniquam, vanam, confictam & ſeditioſam cuiuſdam Pſeudomagi, quæ nuper nomine Theophraſti Paracelſi in lucem prodijt, pſeudomagicam expoſitionem, vera, certa, & indubitata explanatio.

COLONIAE AGRIPPINAE,
Ex Officina Typographica Theodori Graminæi.
ANNO M. D. LXX.

482870B
258

EPIGRAMMA
BERNARDI MOLLERI IN PONTIFICVM RHOMANORVM VATICINIA D. PAVLI SCALIGERI
Principis opera iam emendata, & ad primi authoris mentem in lucem traducta.

PRodijt efficto Paracelsi nomine codex:
Pontificum codex vaticinatur opus.
Pontificum pictura manet, gloßema receßit:
Nec pietas libro quæ fuit antè, datur.
Mente sit authoris quantum mutatus ab ipsa,
Qui literas vidit lixa, videre potest.
Hæc sunt hæreseos, sunt docti crimina scurræ,
Ad libitum filo ducere cuncta suo.
Ex cerebro promunt, quod vult infanda malorum
Ilias, & proprium fallere scurra cupit.
Dant terras cœlo: mutant quadrata rotundis:
Et nocua miscent arte profana sacris.
Scaliger incedit recto qui limite rectus,
Ex postliminio triste reduxit opus.
Corrigit explosо Paracelsi nomine librum;
Rursus & authori tradidit ipse suum.
Magni Pontificum quia res cognoscere refert,
Hæc igitur doctis iure legenda reor.
Vade liber: vasto tradit te Scaliger orbi:
Liber & auspicio Cæsaris esto liber.
Mœcenate nihil fiat si Cæsare maius,
Quid tum Scaligero lætius eße putem?
Et tum Scaligero melius quid Principe, donec
Austrias Austriaco viuet in orbe domus?
Tuq̃; pater patriæ Cæsar, tu maxime rerum,
Scaligeri tandem Principis esto memor.
Dum te Spẽra tenet poteris prodeße: nec obstet
Relligio: vincit relligione pares.
Suscipe Pontifices, & eorum suscipe formas:
Suscipe Scaligeri munera: sume librum.
Sume virum; miseri nihil asperare laboreis.
Principe nil misero tristius eße puto.
His tua (crede mihi) studijs, non propria quærit:
Ausoniam quærit restituiße fidem.

INVICTISSIMO

INVICTISSIMO GLORIOSISSIMOQVE SACRI RHOMANI IMPERII IMPERATORI, CAESARI, DIVO MAXIMILIANO HVIVS NOMINIS SECVNDO, REgi totius Orientis, Patri Patriæ, Catholico, felici, augusto. Paulus Princeps de la Scala & Hun, &c. se supplex commendat.

SExtus iam agitur annus, Cæsar Opt. Max. quòd ad Ecclesiæ Rhomanæ cõmodum, & tuum emolumẽtum procurandum & promouendum, Prusia ablegatus sim. Quod vbi animaduertissent Catholicæ religionis aduersarij, omnes artes suas coniunxerunt, quibus impedirent propositum: omnemq́ue idcirco lapidem mouerunt, vt falsa criminatione, & nefaria delatione, in odium & tuũ, & Regis adducerer, atq; legatus, publica regis securitate munitus, inauditus, non citatus, indefensus, contra iura legationis, omniumq́; populorum leges & consuetudines, proscriberer. Itaque vt hominum conscleratorum, tetram atque immanem, & omni supplicio vindicandam coniurationem, libidinẽ & tyrãnidem, intellexi, mox publicis typis subieci meam apologiam, atque editam in lucem Regi transmisi, meq́; à maximo, quod mihi ab impijs hominibus obijciebatur, crimine excusaui, illorumq́; vęsaniam ita cõfutaui, vt vniuersa Europa facilè meis partibus subscriberet: Cæterùm preces meæ maximis & continuis clamoribus

moribus effuſæ, nullam mihi hactenus ſalutem impetrarunt: neq; iam quicquam proficio ſubſidium iuris implorando. Conuerti igitur animum ad te, & nomen tuum iam aliquoties inclamaui: ſed neque tu aures ad voces meas ſupplices, & queribundas adhibuiſti. Inuocaui tandem optimorum virorum præſidium, qui cauſam meam & legationem diſpicerent, & Reuerendiſsimo Domino, Ioanni è Comitibus de Hoya, Epiſcopo & Principi Monaſterienſi Catholico, docto, prudenti, & Sacræ Rhomanæ Eccleſiæ, atq; nominis tui ſtudioſiſsimo præſuli, fidem facerent: illeq; deinde re cognita, & tibi, & Pontifici maximo, & Regi, & Senatui, & ordinibus Regni, ſicut ex adiuncto literarum exemplari, apparet, innocentiam & legationem meam retegeret. Ego poſtremò pro Colophone Miſcellanea de rerum cauſsis, tuo nomini dicaui, & Naſi calumnias dilui, & ad Cardinalem atque Senatum de inſtauranda Rhomanæ Eccleſiæ doctrina ſcripſi, vnde nulla difficultate meã erga te & Eccleſiam Rhomanã, fidem & obſeruantiam intelligere poteris: quibus etiam addidi hiſce diebus vaticiniorum Ioachimi & Anſelmi de ſtatu Rhomanorum Pontificum, contra cuiuſdam Magi proteruiam, tibi haud ingratã explanationem: quam & ipſam tuo numini nuncupo, conſecro, & religioſam illam dedicationem, denuò & me quoq; totum etiam atq; etiã tuis commodis defero, ſummaque religione deuincio, obſequio do, atq; in perpetuum conſtituo. His omnibus puto aduerſus te ſatis animi mei candorem, reuerentiam, & fidem, & mendacia hominum amẽtiſsimorum, quibus in hæc mala fortunarumq; anguſtias præcipitatus

cipitatus,ſum conſtare: vt nõ videam quid obeſſe poſſit, quo minus veterem illam tuam erga me clementiam,quam tantopere nullam intermittens occaſionem maxima cum humilitate imploro,exorem.Exaudi ergo voces meas Pater Patriæ vnice, percipe quæſo preces meas,attẽde verba & clamorem meum,Rex meus, & Imperator meus. Sanè tantò magis me exaudire debes,quantò maior inde ad Eccleſiam,Imperium,et regnum tuum, ſalus, commodum,& incrementũ redit. Quid obſecro maius et gratius tibi contingere poterit, quàm pax et tranquillitas Eccleſiæ, hæreſum extermi natio, et regni tui iuſtum et honeſtum augmentum? Non putes te hæc vllis Comitijs,vllis Cõcilijs,tot ſum ptibus, tot laboribus, et periculis coactis, cõſequi poſſe:legatione mea fortè facilius,quod aio,eluxiſſet.Verba,quæ profero,mea non ſunt:probari poſſunt:neque aliud ſcripta mea omnia ſonant. Proinde cùm et ad te, et ad Eccleſiam tantum emolumenti,ex mea legatione redeat,et ego propter eam tantis malorum fluctib.opprimar, ne quæſo differ auxilium tuũ, quin potius accurre ad ſupplicem tuæ clementiæ,extrahe me ex profundis gurgitibus calamitatum,quib. innocens abſorbeor:eripe vitam meam de manibus ſicariorũ,animam meam ab omnibus proiectam et derelictam, è canũ rabidorum faucibus eripe: erue me ex ore cruẽto leonũ, defende ſalutem meam, ab impetu hominum immanium et ferorum: reſtitue innocẽtiam meam Pruſsiæ, impartire mihi tuas hortatorias,et commendatitias ad regem Polonię affinem tuum, dominum meum Clementiſsimum, et effice,vt mihi in Pruſsia ius et fortu-

næ meæ reddantur,& in legum violatores animaduertatur:agè tuum priuilegium habeam, quo typographicas insidias reprimere & libros pro defensione Ecclesię Rhomanæ cõscriptos excudere valeã: tum tua & Pontificia & regia authoritate liceat mihi nulla vi interpellante omnes Vniuersitates & Conuentus lustrare,omnesq; Ecclesię Rhomanę hostes ad publicum certamẽ, vita interposita, prouocare, (neq; enim illi se aliud expetere profitentur) senties demum quid hæc res, & Ecclesię,& tibi,& vniuersæ Reipub. Christianę salutis, commodi, laudis, & gloriæ perpetuæ atq; sempiternæ sit allatura. Plura in eandem sentẽtiam ex Miscellaneis & Vaticinijs istis intelligere poteris. Tuũ iam est optime Cæsar, in re tã ardua & vniuerso orbi vtili ac necessaria ocyus deliberare, et insonti prospicere, Ecclesiæ & tui imperij vtilitati consulere, & debitas pœnas ab impijs tyrannis repetere.Hac ratione efficies profectò, vt et religio et sanctitas in animis mortalium recipiant antiquum dignitatis locum: & populus maximo consensu excitabitur,ad colendum & venerãdum summa pietate nomen Dei: et ego nullo tempore tanti beneficij memoriam deponam, te semper ac nomen tuum splendidissimum celebrabo, inter omnes pios & Christiani nominis cultores:atque ad Deum Opt.Max.preces ardenti pietate incensas, fundere nunquam intermittam, quò extet monimentum in te diuinæ bonitatis admirabile atque semper durans,tuq; res diuinas cõtemplari,iustitiam colere,& humanã societatem tueri, totamq; viuẽdi rationem in modestia,& animi magnitudine atque in rerum humanarum contemptione &

ſpicientia, & in omni virtute ponere perpetuò valeas, ac animum in corpore, intelligentiam concluſam in animo, ita dirigere, vt in terris iuſtè cum fide ac pietate viuens, ad cœlum migres & ſecum beatus æuum agas ſempiternum Amen. Quod ſupereſt Cæſar inclyte, faxit Deus, vt tibi Comitia, quę iam celebras, ex animi tui ſententia ſuccedant, tuq; diu Catholicus, auguſtus, felix, ſaluus & incolumis valeas, & me clementi reſponſo digneris. Datum Monaſterij 3. Id. Iulij 1570.

SEQVITVR EXEMPLAR LITERARVM,

REuerendiſsimi, ac Illuſtriſsimi Pręſulis, domini Iohannis è Comitib. de Hoya, Dei & Apoſtolicæ ſedis gratia Epiſcopi et Principis Monaſteriẽſis, adminiſtratoris Oſnaburgẽſis et Paderbornenſis diœceſiũ, vigilãtiſsimi, doctiſsimi et catholiciſsimi, ad Pium quintum Pontificem Rhomanæ et vniuerſalis Eccleſiæ optimũ maximum: Maximilianũ ſecundum Imperatorem Cęſarem glorioſiſsimũ: Sigiſmundum Auguſtum regem Poloniæ potentiſsimum: Staniſlaum Hoſium Cardinalem et Epiſcopũ Vuarniẽſem: Iacobum Vckaniski Archiepiſcopum Gneſnenſem, legatum natum, et regni Poloniæ primatem: N. Padnieroski, Epiſcopum Cracouienſem: Staniſlaum Karnkoroski Epiſcopum Vuladiſlauienſem et Pomeraniæ: Adamũ Konarski Epiſcodum Poſnaniẽſem: Petrum Miſckouuski Epiſcopum Plocenſem: Franciſcum Craniski præpoſitum Plocenſem, regni Poloniæ vicecancellarium, præſules digniſſimos.

SANCTIS-

SANCTISSIMO AC BEATISSIMO IN CHRISTO PATRI AC DOMINO, DOMINO PIO, EIVS NOminis Quinto, Sanctæ Rhomanæ ac Vniuersalis Ecclesiæ Pontifici Opt. Max. Domino nostro clementißimo.

Sanctißime ac Beatißime Pater Domine mi clementißime.

Esquiannus iam est, quod ad petitionem Illustris Domini Pauli Scaligeri, intercessorias literas nostras, ad Sereniſſimũ Poloniæ Regem Dominum & amicum nostrum chariſſimum ac obſeruãdiſſimum dedimus, quibus deprecabamur, vt ipſi tutò, in Regno, & ſtatibus Sereniſſimæ Celſitud. ſuæ, quibus, cùm legationis publicæ munere fungeretur præter culpam eiectus, ac denudatus est, cauſſam ſuam contra inſultantes aduerſarios agere, defendere, & proſequi liceret. Et cùm is nobiſcum in non exigua expectatione fuiſſet, noſtras ſuaſq; preces, tantum apud Sereniſſimam Celſitudinem ſuam potuiſſe valere, vt proſcriptione abolita & caſſa, ipſi acceſſus tutus, ſuæq; innocentiæ & cauſſæ defenſio pateret publicè: nihilominus querulenter nobis expoſuit, ſe à Sereniſſima Celſitudine ſua, nihil reſponſi accepiſſe hactenus, nec ſe mirari ſatis poſſe: imò animo planè angi, quod & Sereniſſima Celſitudo ſua etiam ne ad nos quidem reſcribere, ſuamq; voluntatem & declarationem patefacere ſit dignata. Quæ res, cùm ipſi in detrimentum vergat ſummum, & mora, qua premitur, S. R. Eccleſiæ, propter quam ablegatus fuit, & cui ſtudium, induſtriam, fidem & omnem ſuam operam impendit, parum ſit fructuoſa: denuò nos cohortatus est, & ſtudioſè rogauit, vt deprecationem noſtram ad Sereniſſimam Celſ. ſuam, non tam propter illius cauſſam, quàm S. R. E. commodum, & vtilitatem maximam, quam hinc illam omnino percepturam cognouimus,

uimus, ipsi impartiremur, quo scilicet Ecclesiæ, ac innocentiæ & defensionis suæ intuitu, regnum, ducatus, status, prouinciæq; demum Sereniss. Celsit. suæ omnes patefactæ ipsi, ac tutæ essent. Id verò à Sereniss. Cels. sua, vt peteremus confidentius, sua effecit innocentia, & fide dignorum quorundam virorum præclara testimonia publica, quibus nos edocuit, ipsi status sui quæstionem, non solùm iniquè, & petulanter motam, sed caussa incognita, eoque absente & legatum agente, ab aduersarijs omnia sinistrè tentata, parata, & proscriptionem summo sui & Rhomanæ Ecclesiæ incommodo proclamatam fuisse. Itaque non diffidimus sereniss imam Cels. suam non solùm sponte, tanto ac tam eximiæ eruditionis pietatis, & fidei Catholicæ addictissimo viro, ac propugnatori acerrimo, benefacturam, sed clementi & beneuolo animo passuram etiam esse, vt ipsi liceat regnum, terras, & dominia Sereniss. Cels. suæ vniuersa, tutò & absque periculo ingredi, suamq; caussam de iure tutari, & Ecclesiæ Rhomanæ emolumentum per legationem sibi iniunctam prouehere. Quo autem id fiat significantius, & is præter hæc omnia, etiam à Sereniss. Cels. sua, antequam quid contra ipsum statuatur amplius postliminij iure planè restituatur, omniq; studio ac beneuolentia iuuetur, submissè oramus beatitudinem vestram, vt istius rei consequendæ, in nostri & sui gratiam sanctitas vestra simul hortator sit, atque domino Scaligero, suas itidem hortatorias & commendatitias impartiatur, ac pro illo clementissimè intercedere dignetur. Id ea qua est affectus obseruantia erga sedem Apostolicam promerebitur. Quod superest sanctitati & beatitudini vestræ, ad multos annos omnia prospera precamur, & nos eidem deuotissimè commendamus, suamq; desuper expectamus clemētem responsionem. Ex Iburgo 9. Kalend. Martij, 1570.

Literas ad Cæsarem & regem, mutatis mutandis, per omnia eiusdem cum pontificijs tenoris, ordinis, formæ, & continuationis, Episcopus iussit fieri: sed ne illæ quidem, quæ ad Poloniæ præsules sunt datæ, nisi conclusione differunt: videlicet, Reuerendissimam, D. V. studioſè rogamus, vt nobiscum apud Sereniſſimam Celſ. suã deprecator & interceſſor, ac promotor ſit, & noſtra officia ſibi quàm paratiſſima ducat. Valeat R. D. V. cui ad multos annos omnia precamur proſpera, & ſuam deſuper expectamus beneuolam reſponſionem. Datum ex arce noſtra Iburg. vt ſuprà. Subſcripſit Princeps,

& Secretarius Laurentius

Scradæus.

AD

AD ZOILVM.

Hæc quicunque cupis rabie temerare canina,
Ne, precor, occulto ſub lare clauſus agas.
Si tibi quid Pallas tribuit, ſi doctus Apollo,
Dentur ab ingenio publica ſcripta tuo.
Sin minus, at tacitis me perges lædere ſannis,
Zoile: non tecum ſic ego tectus agam.

APPENDIX AD ZOILVM, ET ad vniuersas Sectas.

QVod si verò quid est Zoile, quemadmodum non potest non aliquid esse, quod sugillare, & calumniari in hoc opere valeas: cùm nullum sit remedium aduersus morsus Sycophantæ: Ecce vt veritas, & fidei meæ fundamenta, quibus sanctam, Catholicam, Apostolicam, & quidem Rhomanam Ecclesiam colo, tantò magis eluceſcat, non tibi hæc mea scripta modò, sed me quoque ipsum, quocunque in loco in arenam mecũ cum omnibus tuis sectarijs descendere voles, siue Rhomæ coram summo Pontifice, & Reuerendissimo cœtu Cardinalium, siue Viennæ Austriæ, coram glorioſissimo Imperatore, eiusque sanctissima Repub. siue Lutetiæ Parisiorum, siue Cracouiæ Polonorum, coram Sereniss. & Christianiss. regibus & vtriusque cùm Aulæ, tum Academiæ, ampliſsimo conſessu, siue Coloniæ Agrippinæ, coram omnibus vniuersi Imperij Illustriss. Electoribus, Principibus, & prudentissimis Senatibus, siue malueris Vviteberge Saxonum, aut in quacunque Europæ Academia, Deo fauente, offero: paratissimus, si causſa cecidero, cadere & vita, vt & tu, & tui consectatores consequamini vitam: ea tamen ratione, vt id mihi nulla vi interpellante præstare liceat. Datum Monasterij nono Kalend. Augusti, 1570.

PAV-

PAVLI PRINCIPIS DE LA SCALA ET HVN, MARCHIONIS VERONAE, &c. DOMINI CREVTZBVRGI PRVSSIAE, PRIMI TOMI MISCELLANEORVM, DE RERVM causſis & ſucceſsibus atq; ſecretiori methodo ibidem expreſſa effigies ac exemplar, nimirum vaticiniorum & imaginum Ioachimi Abbatis Florenſis Calabriæ, & Anſelmi Epiſcopi Marſichani, ſuper ſtatu ſummorum Pontificum Rhomanæ Eccleſiæ, contra falſam, iniquam, vanam, confictam & ſeditioſam cuiuſdam Pſeudomagi, quæ nuper nomine Theophraſti Paracelſi in lucem prodijt, pſeudomagicam expoſitionem vera, certa, & indubitata explanatio.

VATICINIVM PRIMVM.

IOACHIM ABBAS.

Stellas congregabit, vt luceat in firmamento cœli. Aſcende calue vt amplius decalueris, qui non vereris decaluare ſponſam, vt comam vrſæ nutrias: vade & paſce columbam granis puriſsimis à fera peſsima concul candis: ſed caue ne fatua pietate deluſus, grana infecta, quibus vrſam paſcis, columbæ propines, ne tali cibo infecta grauiter infirmetur, tardè & difficulter curanda.

Paracelsus, siue quisquis ille sit Pseudomagus, qui imagines ex Ioachimi Abbatis & Anselmi Episcopi vaticinijs confectas, & vt ille ait, olim Nurenbergæ repertas, se ex fundatissimo veræ Magiæ vaticinio deduxisse & exposuisse profitetur, splendidissimè mentitur. Nam primam hanc imaginem dicit esse Rhomani Pontificis cum duobus vrsis, alteri per os monetam ingerentis. Cæterùm Ioachimus ipsemet interpretatur non monetam sed grana esse. Ita istum pseudomagum aut solas imagines sine autoris adumbratione habuisse, consentaneum est, atq; pro sua libidine & interpretatum esse, & deprauasse: aut si adumbrationes illas vidit, exquisita quadam malitia & impostura magica: non tam magicè, quàm affectatè, libidinosè, nefariè, & mera vesania, atque crudelitate, Pseudomagicè tractasse & consultasse. Nihil dicam de stulto illo illius tripartito genere vaticiniorum, cùm Astrologica prædictio, omnibus pijs suspecta sit, & Cacodæmonibus attributa: nisi fortè per Astrologicam diuinationem, necessitatem Physicam intelligat, quæ ad naturales effectus, & actiones pertinet, quam nemo prudens vnquam negauit, veluti quæ Geneseos libris abundè probatur, & quoq; lib. Regũ cõfirmatur. Magica autem diuinatio, cuius ille facit mentionem, est nihil aliud, quàm quædam consequentiæ necessitas: scilicet Deum pœnas irrogare delictis: sed quando & quas, qualesq;, huius Magiæ non est discernere: nisi aliam Magiam, cuius tamen ibi mentionem nullam facit, putet. De prophetia iam aliud est, hæc enim ad absolutam necessitatem spectat. Quod porrò ad Matthæi capitulum negat referri naturalia signa, sed & Solis & Lunæ amissionem luminis, pestem, terræ motum, famem &c. tantùm figuratè intelligenda esse: huic Pseudomago repugnat concors omnium Catholicorum & vetustissimorum interpretum

sententia, putà Origenis, Augustini, Chrysostomi, Effrem, Hieronymi &c. qui & historicè & figuratè de extremo iudicio Christi & Apostolorum verba exponunt, sicut suo loco prolixius tractauimus. Neglectis igitur insani hominis opinionibus, ad rem veniamus, & quid nam voluerint Ioachimus & Anselmus iuxta propriam illorum interpretationem, & historicam atq; symbolicam veritatē dignoscamus. Neq; verò curo quo genere illi diuinationis, an spiritalis, naturalis, artificiosi, popularis, an dānati vsi sint, id quod nos Epistola de ratione prophetandi, & libris instit. Philosoph. exposuimus: hoc tantū vrgebimus veráne fuerint quæ prædixerint, & quid quomodóue portenderint. Iste autem Ioachimus natione Calaber fuit, & monachus ordinis sancti Benedicti, atq; in Florensi cœnobio eiusdem professionis Abbas. Multa scripsit, & in omnibus fermè libris suis consueuit miscere prognostica. Commentatus est in Apocalypsim & Esaiam, Ieremiā &c. & contra Petrum Lumbardum theologum librum composuit, qui postea Concilio Lateranensi reiectus est. Vixit tempore Vrbani tertij, & anno Domini 1178 Veronæ eundem conuenit. Itaque primum Ioachimi vaticinium ad Papam quidem, sicut & reliqua omnia, refertur: sed longè diuersa ratione, quàm Pseudomagus interpretatur, qui putat per vrsos illos designari eos, qui Papæ adstant, eumq; dilacerandi potestatem habent, auroq; & argento corrumpuntur &c. Cæterùm veritas rei talis est, hunc Ioachimum vaticinatum esse, de primo qui sequeretur Pontifice ex familia Vrsina. Quod præter alios Theolosphorus de Cusentia presbyter & eremita libro, quem anno Domini 1386. de statu Ecclesiæ scripsit, fol. 8. testatur, inquiens hæc vaticinia à Nicolao tertio ex ordine cœpisse. Is ergo erat Ioānes de Vrsinis Caietanus nuncupatus, deinde Nicolaus tertius Papa declaratus & inauguratus anno 1277. Appellat illum caluum, amplius decal-

uandum

uandum, *propterea quòd nõ verebatur* decaluare ſponſam, *id eſt ſpoliare Romanam Eccleſiam, cuius Epiſcopus eſſet*, vt comam vrſæ nutriret, *id eſt familiæ Vrſinæ proſpiceret. Nihil enim in Pontificatu duxit antiquius, quàm Caroli Siciliæ regis potentiam imminuere*, & ſtellas congregare, quò luceret in firmamento cœli, *id eſt potentia ſuperare reliquas Romanorum familias. Duos proinde vrſos ad eam rem nutriuit, id eſt, duos nepotes Bertholdum Vrſinum, & Latinum Cardinalem, ad faſtigia rerum euexit: illum comitem Rhomandiolæ, hunc Hetruriæ Legatum conſtituens, quorum opera voti compos fieret. Dum ergo Regem nimis perſequeretur, & ſuos nimis amaret, multaq; eis condonaret, multa etiam Eccleſiæ decedebãt, & ille caluus decaluabatur. Quapropter inquit*, Vade & paſce columbam, *id eſt Catholicam Eccleſiam*, granis puriſsimis, *id eſt puriſsima & optima religione, pietate, propoſito & intentione: quo nomine, cum literis & nuncijs Rudolphi Imp. recepit omnem Rhomandiolam pro Eccleſia, atque etiam Bononiam, & Hetruriam omnẽ opulentiſsimas & feraciſsimas prouincias: ſed* à fera peſsima cõculcandas, *hoc eſt à duobus prædictis Vrſis, qui illas ab Eccleſia abalienarunt. Idcirco monet Pontificem*, ne fatua, *id eſt ficta pietate* deluſus grana infecta, *id eſt bona Eccleſiæ abalienata*, quibus vrſam paſceret, columbę propinaret, *hoc eſt Eccleſiæ vniuerſali obedientiam, & pietatem ſimularet*, atque eiuſmodi cibo illam ad infirmitatem vſq;, quæ difficilè curari poſſet, inficeret, *ſcilicet rerum orbis Chriſtiani damno atque incommodo magno: vnde tandem odium non tam patrum, quàm populorum incurrit. Huic enim Pontifici in animo fuerat, duos Reges creare, vtrumq; Vrſinum: quorum alterum Hetruriæ, alterum Lombardiæ præficeret: qui inde Theutonicos partem Alpium incolentes, hinc Gallos Sicili-*

am & regnum Neapolitanum tenentes, armis in officio continerent. Vt verò id ei facere liceret, Petro Aragonum Regi persuaserat, vt iure hæreditario Cõstantiæ vxori suæ regnum Siciliæ repetere anniteretur. Senatoriam autem dignitatem ipse à Carolo ad se transtulit: vetuitq; perpetuo edicto, ne quis rex aut princeps magistratum ipsum petere, aut obire auderet. Quocirca nepos Latinus Cardinalis in Hetruria Legatus, restitutis vbiq; Gibellinis, Florentiæ ac in cæteris Hetruriæ vrbibus pro arbitrio animi magistratus imposuit. Munus verò Senatorium, quod principibus & regibus demandari consueuerat, ipse solus obiuit. Suos ita amauit, vt aliunde raperet, quod eis condonaret. Nam quibusdam nobilibus Rhomanis castella vi abstulit, ac suis dono dedit: maxime verò Surianum. Itaque imaginis huius hic est sensus, Seges spicis vberibus & crebris in sinistra manu super quam columba sidit, *sunt bona Ecclesiæ, quæ Ecclesia per columbam significatur.* Huius segetis grana, *id est fructum bonorum Ecclesiasticorum*, tradit dextra manu duobus vrsis, *id est largè munificè & liberaliter confert duobus nepotibus, vt* luceãt in firmamento cœli, *id est vt regia dignitate præfulgeant*, super segetem & columbam, *id est fines Italiæ siue Ecclesiæ, quos defendant aduersus Theutones & Gallos, vt dictum est. Vnde manifestè apparet, hanc primam prædictionem Abbatis non ad omnes Pontifices, sed ad hunc solũ Nicolaum tertium pertinere, & arrogantem hunc, atque adulterinũ Magum, non tam erroris, q̃ splendidissimi mendacij, & certissimæ ignorantiæ veræ magiæ, conuinci. Hæc ita esse, qui vitã Nicolai tertij inspiciat, intelliget, & impostur ã Pseudomagi nulla difficultate deprehendet. Quòd autem in hoc Pontifice præter summas virtutes & laudes illius, historijs proditas, quoq; hæc & alia quædam, sicut & in multis alijs, vitia deprehendantur,*

non

non Pontificatui, neque vlli aliæ rei id tribui debet quàm peccatis populi. Deus enim facit regnare hominem hypocritam, propter peccata populi. Iob. 34. Ideoq; nos etiam Petrus Apostolus in prima sua epistola cap. 2. docet subditos esse oportere cuiuis humanæ creaturæ propter Dominum, siue regi tanquam præcellenti, siue præsidibus non solùm bonis ac humanis verùm etiam prauis. Qui enim potestati resistit Deo resistit. Rom. 13. Meritò quoque illis obtemperandum est, tanquam reddituris rationem, pro ouibus suis. Quoniam inquit Apostolus, Obedite præpositis vestris, & subiacete eis. Ipsi enim peruigilant, quasi rationem pro animabus vestris reddituri, vt cum gaudio hoc faciant, & non gementes, hoc enim non expedit vobis. Heb. 13. Itaq; iste Pseudomagus, & omnes illius consectatores, tanquam hæretici, fugiendi sunt, qui tam iniquis & cogitatis ineptijs, atq; impostoris plebem decipiunt, totq; turbulentis erroribus homines palantes implicãt, & in magistratum concitant, & Pontifices maximos in odiũ & contemptum populi adducũt. Imitatores enim sunt vetustissimorum hæreticorum, videlicet Hydroparastarum, Templariorum, Fraticellorum, Valdẽsium, Begardorum, Beguinarum & similium. An propterea Israel damnandus est, quòd Saul rex etiam à Deo delectus, & prophetiæ spiritu decoratus, tandem inobediens Deo factus, & spiritu maligno agitatus, Dauidem seruum Dei, regem propheticum, tanta atrocitate, & crudelitate insectatus sit? An propterea fugienda est religio Mosaica, aut regij vatis scripta damnanda, quòd Dauid, qui dictus est vir secundum cor Dei, adulterium homicidio copulauerit? An ideo fugienda est Cathedra Mosis, & damnãda scripta Salomonis, quòd videamus Salomonem, cui in principio regni Deus dederat sapientiam vltra mortales omnes, eò dementiæ perductum esse, vt peregrinis simulachris immolaret? Idem fecit successor illius Ieroboam, qui vitulos aure-

los aureos cõflatiles in Dan & Nephtalim posuit, & idololatra, pessimus populũ Israel ad idololatriã induxit, vnde totius populi Israel destructio secuta est: & diuisus est vniuersus Israel à domo Dauid, nec secutus est quisq̃ domum Dauid, nisi tribus Iuda, & tribus Beniamin: an propterea igitur fugiẽda erat domus Dauid? Ita & hodie potior pars Europæ, & vniuersa Asia, & Aphrica partim hæresi infecta, partim infidelitate circumsepta, diuisa est à sede Petri: Ideoné sedes Petri mala erit: certè non plus quàm Domus Dauid, quam decem tribus dereliquerunt. Sed neque reges Iuda peccatis caruerunt. Roboam enim succedens Salomoni in regno, sed non in sapientia, spreto seniorum consilio, per adolescentum temeritatem conturbans populum duas tantùm tribus retinuit, & ita diuisa Monarchia Dauid, nec vnquam postea instaurata est. Huic successit Abia filius, qui & ipse peccata parentis peccatis suis cumulauit: An propterea detestandum erat regnum Iuda? Asa successor Abiæ licet per annos. 36. morem gesserit Deo & idola ex domo patris sui Dauid abstulerit, tãdem verò & ipse fœdus cum rege Syriæ percutiens displicuit Domino. Iosaphat quoq; (bonus aliâs) impijs regibus Israel quandoq; præstitit auxilium. Ioram succedens pessimus fuit, & occidit fratres suos, & vestigia regum Israel secutus est. Ochosias filius, patris similis extitit. Ioas successor à Iorade Pontifice rex constitutus, cunctis diebus Ioradis rectè vixit, quo mortuo & ipse desijt esse bonus, & lapidari iussit Zachariam. Amasias successor, post bona initia malum habuit finem, qui etiam Deos Seyr adorauit. Ozias Amasiæ filius, benè quidem coram Domino incessit, sacerdotium tamen vi sibi vsurpauit, sub Azaria pontifice: idcirco lepra percussus, & regno deiectus fuit, atque pro ipso Ioatham filius regnauit. Achas filius Ioathæ pessimus fuit idolo latra. Ezechias filius optimus equidem: sed etiam hic, siue propter elationem, siue

propter

propter elationem, siue propter ægritudinem ad mortem vsque valetudinarius fuit. Manasses filius Ezechiæ pessimus fuit idololatra, & prophetas occidit, licet postea pœnitentia ductus, veniam obtinuerit. Amon filius patrem imitatus est quidem in vitijs, sed non in pœnitentia. Iosias successor pius & optimus diuinæ legis per omnia fuit sectator. Cæterùm & ipse peccauit, quia contra voluntatem Domini pugnauit aduersus regem Aegypti. Ioathas successor totus malus fuit. Iechonias successor & ipse malus fuit: Sedechias successor tertius filius Iosiæ, & vltimus regum Iuda & Ierusalem, quoq; malus per omnia fuit, atq; ideo quia non audiuit Ieremiam prophetam, perijt, & omnis Iuda cum eo, abductus est in Babylonem, cui & oculi sunt eruti, & filij occisi, & vniuersus populus à Chaldæis trucidatus: & qui gladium effugerant, in seruitutem redacti sunt Chaldæorum. Atque hæc series regum Iuda, est linea Christi, in qua nemo peccatis, pauci idololatria caruerũt: an propterea regnum Iuda abijciendum, aut linea Christi, quasi inde Messias non promanaret, negligenda erat? Ita fac pontifices omnes mali sunt, an ideo pontificatus malus? Nihil dicam de pontificibus, qui præcesserunt vaticinia Ioachim, & Anselmi equidem sanctissimis tum Martyribus, tum Confessoribus: hos solos inspicias, qui his vaticinijs describuntur, nulla difficultate senties, longè plures bonos fuisse pontifices Rhomanos, quàm reges Iuda. Quare sicut propter malos reges, regnum non erat malum: ita propter quosdam malos pontifices, pontificatus minimè censendus est malus. Post reditum autem populi Israel de Babylone, exactis regibus, pontifices & duces in augurabantur, qui modus vsque ad Herodem seruatus est: vt videlicet summi sacerdotes tenerent primatum, duces verò essent substituti, semper tamen duces erãt de tribu Iuda, iuxta prophetiam Iacob, Non auferetur sceptrum Iuda, & dux de fœmore eius. Quorum

primus pontifex Iheſus, & Dux Zorobabel. Hunc Ducem ſecutus eſt Abiud, de quo & ſequentibus vſq; ad Ioſeph nihil habetur in ſcripturis, niſi quòd à Matthæo numerantur ita: Abiud genuit Eliachim, qui Azar, qui Sadoch &c: Quocirca geſta illorum debitè cognoſci nequeunt. Ex pontificibus autem Iheſum ſecutus eſt Ioachim, & Elizaphat boni, Iudas ſanctus quidē, ſed multis ſeditionibus agitatus. Ioannes quintus pontifex Hebræorum, & filius Iudæ, fratrem Iheſum, qui ad pontificatum aſpirabat, occidit. Iudas ſextus pōtifex optimus fuit. Onias filius & ipſe bonus & pacificus. Simon filius Oniæ cognomine iuſtus. Eleazarus, Ptolemæo Philadelpho iubente 72. legis interpretes in Alexandriam miſit. Onias filius Simonis ſecundus. 11. Hebræorū pontifex mente paruulus, pecunijs auarus. Quamobrem tota penè Iudæa periclitata eſt, quòd zelo auaritiæ negauerit tributa Euergeti Aegypti regi. Simon filius Oniæ. 21. Pont. bonus. Onias magnus Simonis filius, qui fugiēs tyrannidem Antiochi, in Aegypto exſtruxit templum ſimile Ieroſolymitano, grauiter peccauit. Simō filius Oniæ bonus, habuit tres filios, Oniam, Iheſum, & Ioannem, qui poſtea ad tres principatus ſacerdotij peruenerunt. Onias fuit pius, qui tandem ab Andronico occiſus eſt. Iohannes genuit Mathatiam ſacerdotem, qui habuit quinq; filios, Iudam, Ionathā, Simonem, Eleazarū & Ioannem. Mathatias aūt ſacerdos, non fuit pontifex. Quia Demetrius Sother, Syriæ & Aſiæ rex, filius Seleuci, occiſo Antiocho Eupatore, & Lyſia tutore, Alchimū pōtificem cōſtituit, cum quo Bachides miſſus Ieroſolymam, multos Iudæorū occidit. Huic ſe Iudas Malchabæus filius Mathatiæ oppoſuit, & Nichanorē occidit. Hic Iudas fuit vir bellicoſiſsimus, & fortiſsimus, & tantus triūphator, vt Iſrael nec ante ſe, nec poſt ſe parē habuerit, cuius glorioſa facinora libris Machabæorū expreſſa ſunt. Hic templū trienio profanatū, cum fratribus purgauit: Poſtremò tandem pro le-

ga-

ge Dei,cũ tribus annis Põtificatũ administrasset,in bello cecidit. Huic succesſt Ionathas frater,& põtifex & Dux Iudæorũ,non impar Iudæ fratri virtute, qui posteaq̃. 19.annos rexisset populũ Iudæorum, à Triphone dolosè captus,cũ filijs interficitur. Simon tandem succedit,frater Ionathæ,filius Mathatiæ,tertius Iudæorum Dux,pariter & pontifex,qui sedit annis 8.religiosus & prudentissimus,& ipse nequiter à genero suo occisus.Iohannes Hircanus Simonis filius,à Ptolomæo duce in conuiuio Ierichi iure obtinuit Sacerdotium,idq̃. 23.annis gessit optimè.Hunc secutus est Aristobulus filius, & ipse bonus pontifex & Dux,à Rhomanis amicitiã impetrauit:sedit annis 26,& multas seditiones à Pharisæis & Essæis pertulit: tandem verò matrem cum duobus fratribus in vincula coniecit, primusq; diadema regni sibi inposuit, & fuit rex & sacerdos vno tantùm anno:fratrem suum interfecit.Huic succesſit frater Alexander, rex & sacerdos,regnauitque annis 27.fratrem suum secundò à se genitum occidit:tertium regno priuatum secum viuere coegit:hic vsque adeò tyrannus fuit, vt spacio sex annorum mille seniores peremerit, octingentos quoq; vxoratos viros vnâ cum vxoribus ac liberis in plateis patibulis affixerit, qui eius crimina detestabantur.Hic habuit duos filios, Hircanum & Aristobulum, & post mortem regnum reliquit Alexandræ vxori,quæ plurimum apud populum gratia valebat.Itaque Hircanus filius Alexandri,vigesimustertius Iudæorum pontifex à matre constituitur, qua mortua Aristobulus arma mouit aduersus fratrem Hircanum,illumq; in campis Ierichontinis vicit: Hircanus autem ad Aretham regem Arabum confugit,indeq; reuersus cum magno exercitu Ierosolymam obsedit. Visa hac fratrum dissensione,Scaurus soluit obsidionem ratus temporis commoditatem adesse, qua Iudæam tributariam Rhomanis subigeret. Quocirca Pompeius Ierosolymam veniens,

in vrbem Hircani factionibus receptus, templum expugnauit, & profanauit, licet inde nihil tulerit. Tandem Hircano de nouo principatum sacerdotij donauit, & Iudæam sub tributo constituit, Aristobulum cum duobus filijs Alexandro & Antigono, totidemq; filiabus, captiuos Rhomam abduxit. Alexander Aristobuli filius, dum cum patre Rhomam abduceretur, elapsus est, & Hircano patruo insidias tetendit: verùm Antiochiæ à Scipione securi percussus perijt. Antigonus tertius frater, solus cum duobus filijs è captiuitate Rhomana euasit, & Cæsarea, Iudææq; potitus, Antipatrum Idumæum, virum strenuum, Iudææ procuratorem cõstituit, & rursus patruo suo Hircano regnum concessit: ita tamen vt non rex vocaretur. Antigonus ad Pachorum Parthorum regem confugit, & ibi vsq; ad obitum Cæsaris permansit: deinde vrbem expugnauit, & comprehenso Hircano, aures illius dentibus truncauit. Quamobrem M. Anthonius astante Octauiano, Herodem regem Iudææ declarauit: qui violenter vrbem ingressus, Antigonum comprehendit, & ad Anthonium in Antiochiam vinctum remisit: vbi securi & ipse percusus interijt. Atque hic est finis generis Asamoneorum, quod de familia sacerdotali fuerat: & regnum Iudææ, atque per successionem sacerdotium, vicina iam natiuitate Domini nostri Iheſu Christi, defecit. Et sic Mosis prophetia impleta est, Nõ deficiet princeps de Iuda, nec dux de fœmoribus eius, donec veniat, cui repositum est, & ipse erit expectatio gentium. Iste Herodes Hircanum principem sacerdotum, & eius filium, qui patri in sacerdotio succedere debuerat, interfecit: scribas præterea omnes, postquam multa funesta scelera perpetrauisset, ac diuinæ legis interpretes interemit. Paruulos in Bethleem simili scelere, cùm Iheſu Christi natiuitatem Magorũ indicio cognouisset, peremit. Quo facto Herodes repente morbo intercutis percussus, & scatentibus toto corpore vermibus mise-

bus miseram exahalauit animam, quinque superstitibus filijs, scilicet Archelao, Herode Antipa, Antipatro, Lysania, & Philippo. Ex quibus quatuor fuere Tetrarchæ, vt ex Euangelio appareret. Deinde cùm Valerius Rhomanus à Tiberio imperatore procurator in Iudæam missus fuit: is susceptο magistratu primus apud Iudæos pontificatum vendere cœpit: & dum præfuit multos pontifices successiuè posuit & amouit. Et primò quidem Annam à sacerdotio amouens, Hismaelis Iabi cuiusdam filium pontificem designauit: sed & hunc non multò pòst abijciens, Eleazarum Annæ pontificis filium in sacerdotem surrogauit. Post annum autem, & hunc ab officio remouens, Simoni cuidam Cemiti filio, ministerium pontificatus tribuit, sed non amplius & ipse, quàm vnius anni spacio est perfunctus pontificatu. Quo amoto, tandē Caipham pontificem maximum constituit, virum arrogantem, & alienæ felicitatis inuidum. Hos autem duos pontifices Euangelista commemorat: quia captus Iheſus in horto continuò per satellites ad Annam primò ductus est, tanquam socerum Caiphæ, & tandem Annas misit eum ad Caipham. Hanc pontificum seriem ideo recitaui, vt Neopisti videant, etiam ex pontificibus semper plures fuisse malos, quàm bonos: non tamen propterea pontificatum, aut Cathedram Mosis fuisse reijciendam, & funditus euertendam, quòd scribæ, & Pharisæi, tam deprauatis & perditis moribus, fictaq; pietate, Christi acerrimi hostes ad mortem vsq; fuerint, Christus ipse testatur docens, eos in Cathedra Mosis sedentes audiendos esse, nec nisi eorum opera fugienda. Hîc Christus illegitimis pontificibus, pecunia & malis artibus qui pontificatum consequuti fuerant, obtemperandum esse præcipit: & nos pontificibus in Cathedra Petri legitimè sedentibus minus obtemperabimus? nonne etiā prauis non tantùm bonis Petrus apostolus, vt supra retuli, iubet nos oportere subditos esse?

An propterea Apostolatus detestandus est, Quia Iudas apostolus existēs, Christū Iudæis tradidit? aut quia Petrus Apostolorū princeps, qui fortē vsq; ad mortis societatem animū professus est, ter Dominū suū abiurauit? aut quòd Paulus Christianos acerrimè insectatus sit? imò verò ordo Dei, verbū ipsius, & Ecclesiæ spiritus spectandus est: non personæ. Prophetauit Deus per Caipham, quia anni illius pontifex erat: cui aūt dubium, quin Caiphas homo perditissmus fuerit? nō idcirco Caiphas erat audiendus, quia Caiphas esset, sed quia pontifex, per quē Deus loquebatur. Quis est expers peccati? Ioannes apostolus Certè mendacē eum dicit, omnisq; veritatis expertem, quise peccati labe immunē profitetur. Si ergo nō est, qui faciat bonū vsq; ad vnū, vt quid igitur nos mutuis cōuicijs proscindimus? quid est, quòd alter alterum iudicamus? sanè non aliam ob caussam, quàm vt tandem nos ipsi iudicemur: tales enim certa manet cōdemnatio. Videamus oēs reges à Deo institutos, continuamq; Christi regalem lineam, & pontificum omnium, pauciſsimos profectò deprehendemus bonos, longè plures malos & idololatras: & tamen ex illis nasci Christus voluit, & eos, qui se morti adiudicarunt, audiendos esse docuit, in Cathedra Mosis sedentes: quantò magis ergo pontifices in Cathedra Petri sedentes audiendi erunt? si illi audiendi erant, quorum successio destructa fuit, quorum sacerdotium finitum, quorum regnū defecerat: quantò magis ij audiendi sunt, quorum successio floret, quorum sacerdotium est sempiternum, vt regius vates psal. 109. testatur: quorum deniq; regnum sine fine manebit? Nam etiamsi temporibus Antichristi, cuius præcursores hodie plurimi conspiciūtur, obscurabitur, aut consummatione seculi obliterabitur, tamen tantò clarius & infinitis modis præstantius redibit, instaurabitur, & eluceſcet. Mosaici sacerdotij & regni finem nobis & Iacob, & Moses prædixére: Christi autem regni & Sacerdotij, Dauid testatur

ſtatur perpetuum atque ſempiternum fore ordinem, illumq; ſecundum præſcriptum Melchiſedeci. Itaque ex his omnibus liquidò conſtat, Cathedram Petri omnino eſſe obſeruandam, & in illa ſedentes etiam malos, eſſe venerandos, propter ordinem per Chriſtum inſtauratum Melchiſedeci. Nam, vt dictum eſt, malos Pontifices & magiſtratus dat nobis Deus, propter peccata noſtra. Nobis ergo & noſtris peccatis malitiam vel pontificum, vel magiſtratuum tribuamus, & non aut Pontificatui, aut Pontificibus, aut magiſtratui. Hodie verò pro dolor omnes ſe egregios ſpectatores præbent alienorum delictorum, ſuorum ne meminerunt quidem. Sed valeant hæc portenta, quæ certiſſimum idcirco manet exitium: valeat inſanus Pſeumagus cum ſua emẽtita Magia, & portentoſis figmentis, cuius inſignis malitia, & clariſſima impoſtura, vel ex quinto vaticinio patebit. Hic enim negat, Deum ex linea Papæ verbi Dei precones excitare. Adducit rationem: (puto Magicam ſi dijs placet) Quia Petrum & Andream ex reti piſcium, & non ex Caiphæ, vel Annæ linea excitauit: atque ideo, inquit, multo minus ex linea Rhomani Pontificis, aut ex eius numero verbi ſui concionatorem verum excitabit. At autor illarũ figurarum, figura quinta dicit, Pontificem illum per eandem figuram deſignatam, benedictum fore, & in nomine Domini venturum, & ſponſum legitimum ſponſę, id eſt Eccleſiæ Rhomanæ futurum, vt ibidem videre eſt. Deinde iſtius Pſeudomagi magia, neſcio ex qua ſentina & cloaca flagitiorum deſumpta, quàm egregiè argumentetur, vel idiota ſecernere poteſt. Lex enim & Prophetæ vſque ad Chriſtum: Euangelium à Chriſto initium habet, Lex à Moſe. Sacrificij legalis ordo Leuiticus fuit: neque ex alia tribu, quàm ex Leui ſacerdotes veteris legis fiebant, qua finita, meritò & ordo finitus fuit. Cumque nouæ legis ſacerdotium inſtitueretur, quis non videt, non ex ordine Leuitico, ſed

co, sed ex ordine Melchisedech, cuius Malachias meminit, sumendos fuisse sacerdotes? Petrus ergo & Andreas, non propter Caipham vel Annam, sed propter finem legis, & Leuitici ordinis adimpletionem, secundum ordinem Melchisedech à Christo sacerdote & summo Pontifice sacerdotes & Apostoli instituti sunt. Et siquidem hic ordo Melchisedech æternus est, dicit enim Psal. 109 Tu es sacerdos in æternum secũdum ordinem Melchisedech: quid insanit insanus Pseudomagus, & fore ait, vt sicut Leui ordo cessauit, ita cessaturum & ordinem Melchisedeci, & nescio quemnam alium subsecuturum comminiscitur? Quid igitur ait Malachias? Non est, inquit, mihi voluntas in vobis, dicit Dominus omnipotens, & sacrificium non accipiam de manibus vestris. Quoniam ab ortu Solis vsque ad occasum nomen meum glorificatur inter gentes, & in omni loco incensum offertur nomini meo, & sacrificium purum. Quoniam magnum est nomen meum in gentibus, dicit Dominus omnipotens. His Prophetæ verbis manifestè probari Missæ sacrificium docet vetustissimus martyr Irenæus lib. 4. cont. hæres. Valent. cap. 32. Sed & suis, inquit, discipulis dans consilium, primitias Deo offerre ex suis creaturis, non quasi indigenti, sed vt ipsi, nec infructuosi nec ingrati sint, eum qui ex creatura panis est, accepit & gratias egit, dicens, Hoc est meum corpus. Et calicem similiter, qui est ex ea creatura, quæ est secundum nos, suum sanguinem confessus est, & noui testamenti nouam docuit oblationem, quam Ecclesia ab Apostolis accipiens in vniuerso mundo offert Deo, ei qui alimenta nobis præstat primitias suorum munerum in nouo testamento, de quo in 12. Prophetis Malachias sic præsignificauit, Non est mihi voluntas &c. manifestissimè significans per hæc, quoniam prior quidem populus cessauit offerre Deo: omni autem loco sacrificium offertur, & hoc purum, nomen autem eius glorificatur in gentibus.

bus. Hæc ille. Vnde constat & Leuiticum ordinem cessasse, & Melchisedechicum æternum fore, & Magi huius vanitatem & impostura omni supplicio vindicandam esse.

VATICINIVM II.

IOACHIM ABBAS.

Clauibus claudet et non aperiet. Post Lunam ascendet Mars, sitiens sanguinem baptismalem: ascendet autem de turri ad altissimum solium, qui Solem cla

rissimum obfuscabit. Cum lilio et cruce aquilam cruciabit. Minimè ædificabit mihi templum, quia vas sanguinis est: zelo immoderato, virtute simulata, denigrans et dissipans superflua: solus cunctans pacem, deuorans vniuersa.

PAVLVS SCALIGER.

Per Lunam *intelligit Nicolaum tertium, qui quo ad Ecclesiam decreuit, et quo ad suam familiam, quã euexit, creuit: & res dubias post se reliquit. Post huius inquit Pontificis mortem, eligetur alius, patria de* Turri, *qui bello profundet Christianum sanguinem. Hic ergo fuit Martinus quartus, Simon antea vocatus, tituli sanctæ Ceciliæ presbyter Cardinalis, natione Gallicus, patria Turonensis.* Qui ascendit de turri, *id est, de Turonensi patria ortus, ad* altissimum *gradum scilicet Pontificatus &* obfuscauit solem clarissimum, *id est Palæologum Imperatorem, pacta Lugdunensis Concilij non seruantem, & Petrum Aragonensem, contra ius fasque Siciliam occupantem, excommunicauit,* atque sanguinem baptismi effudit, *quia bellum contra Foroiulianos ab Ecclesia deficientes in Flamminia gessit. & caussam dedit Vrsinis, vt Ioannes Latini fratris vlturus iniurias, tutaturusque dignitatem sibi à populo Rhomano traditam comparato satis iusto exercitu in Viterbienses mouens, eorum agros longè ac latè populatus sit, & Palæologus cum Petro Aragoniæ rege aduersus Carolum regem Siciliæ inito fœdere bellum grauissimum gereret. Deinde etiam hic Martinus* Cum lilio et cruce aquilam vexauit, *quia auxilio Caroli Siciliæ regis Ludouici Galli fratris & Imp. Constantinopolitanum anathemate notauit, & suis artibus noui motus in Cisalpina Gallia obortisunt, Turriani admodum potentes Mediolano pulsi, Flo-*

rentin

rentini & Lucenſes grauiſſimis incurſionibus, per Luchinum in Hetruriam Vicarium ab Imperatore miſſum, ſpretis Pontificis interdictis, vexati, ac inter reges funeſtiſſimæ clades ſecutæ. Is taque minimè ædificauit Eccleſiam Domino, quia vas ſanguinis fuit: *nam inter alia propter regnum diſcordiæ, Galli nullo ſexus diſcrimine habito audita veſperi campana cæſi ſunt. Qua in re adeò certè ſæuitum eſt, vt etiam mulieres Gallico compreſſu prægnantes, cæſæ dicantur. Hinc tritus ille ſermo eſt, cùm quis multorum interitum exoptat, vt* veſperas Siculas *commemoret. Quocirca Martinus quartus* immoderato zelo *qua erga Carolũ afficiebatur, &* virtute ſimulata denigrauit et diſsipauit, quæ reſidua erant, *vt Carolus filius Caroli magna calamitate affectus, & ſuperatus non longè à Neapoli ingenti ſuorum clade, in Siciliam primùm, deinde in Aragoniam captiuus abductus ſit. Quare Pontifex grauibus cenſuris interpoſitis, dedit in prædam occupanti regnum Petri. Atque ita* dum cunctaretur *Pontifex* pacem, *& ſuppetias Carolo,* deuorauit vniuerſa, *quia odys & bellis inteſtinis cuncta in ruinam conuerſa ſunt.* Ita clauibus clauſit, quod aperire debebat *excommunicando Palæologum & Aragonem. Inſanit igitur inſanus Pſeudomagus, qui hanc Prophetiam, contra expreſſam mentem autoris, non dubitauit, ſeditioſa ſua expoſitione, eò detorquere, vt omnium Paparum ſpem atque ſolatium hoc vaticinio aſſereret in Galliæ rege ſitam eſſe: & hoc pacto Dominium Cæſaris ſuis ceruicibus Papas excuſsiſſe. Iam porrò nemo non videt, qui vel obiter Martini hiſtoriam legit, hoc vaticinium, in ſolum Martinum quartum, quadrare.*

VATICINIVM III.

IOACHIM ABBAS.

Duros corporis ſuſtinebit labores. Accipe ſupplãtator excelſos honores: arbor inutilis, & infructuoſa, quid cogitas te facturum ingentia, cùm ſis mente & corpore debilis. Implere quæ cogitas non valebis. quia modicum vigilabis, citò dormies et non ſurges, ſemper in tribulatione viues, quamuis parum.

PAVLVS

PAVLVS SCALIGER.

Hoc vaticinium Pseudomagus in locum septimum retulit, vsque adeò suæ magiæ peritus scilicet. Quod si Mago credendum esset, non Nicolao quarto, sed Benedicto duodecimo conueniret. Istæ autem prophetiæ ita sunt dispositæ, vt ex ordine Pōtificibus immineant. Quare & hic Pseudomagus quantum aberret, etiam cæcos latere nequit. Est ergo sensus, Martino quarto successurum Honorium quartum, patria Rhomanum, è gente Sabella. Hic Honorius excelsos honores consecutus, *licet neminem lædere in Pontificatu suo constituisset, omnibus prodesse quo ad fieri poterat, prouocatus Petri Aragonum regis iniuria, qui regnum Siciliæ occupare conabatur, Martini interdicta contra Petrū confirmauit, atq; hinc* supplātator *factus est, &* arbor inutilis, & infructuosa, *quia dū Edoardus Angliæ rex in Vasconiam se confert, pacem compositurus inter Carolum adolescentē regis Franciæ filium, quem diximus bello captum, & Ferdinandum Aragoniæ regem (Petrus enim pater ex vulnere ad Gerundam accepto, sub hoc Honorio mortuus est, & filijs Ferdinando & Iacobo relictis, huic Siciliam, illi Aragoniam ex testamento reliquit) confecta iam ex sententia res erat, & de libertate Caroli agebatur, cùm interim legatus Apostolicus & Comes Atrebatensis Auelini Comite adiuuante, Cathinam vrbem occupant, eoque ex Hetruria collectas copias transmittunt. Hanc ob rem Edoardus re infecta in patriam rediit. Deinde superato Guidone Feltrano Honorius Flamminiam recipit. Multa mente voluebat, & plurimum ad propositum suum facere putabat quòd Rudolphus Imperator comparandæ pecuniæ studiosus, in Hetruria populos liberos faceret, eos potissimum, qui se pecunia redimerent. Hæc inquam venditio non displicuit Honorio (licet indigna tanto principi videretur) quòd ea ratione Elclesiastica ditio,*

futura ſecurior videbatur, cũ nõ amplius liceret Imperatori libe ras ciuitates vexare. Itaq; quãuis & corpore propter podagrã & mente propter Gallicas factiones, quia vbiq; Gallorum regũ partes fouit, debilis fuerit, plurima tamẽ cogitabat perficere, niſi tribulationib. & duris laboribus quos ſuſtinuit cõfectus citius, videlicet anno ſecũdo ſui Põtificatus, mortuus fuiſſet. Ita et hoc vaticiniũ iuxta ſeriẽ hiſtoricã peroptimè Honorio quarto cõuenit: & Pſeudomagi inſania manifeſtè apparet, qui hinc figurã ſeptimã confecit, Papã videlicet claues gerẽtem, quẽ claua feriat famul⁹. Neq; enim claua eſt quã geſtat famulus, ſed arbor inutilis ſiue truncus, ſicut vaticiniũ habet & vetuſtiſſimæ figuræ ad oculum exhibent, quarũ nobis ante luſtra tria Ferdinandus rex poſtea Cæſar inclytus, copiam fecit, & iam Typographus noſter, antiquitatis, & rerum abditarum ſtudioſiſſimus, Theodorus Graminæus, antiquo typo, antiquitus excuſas tranſmiſit. Itaque & figuræ ordine & iconibus ipſis incognitis, quomodo futurorum ſeriem explanabit? Vnde nullo labore conſtat, Pſeudomagum illum ex propoſito figuras illas ſiue imagines corrupiſſe, & contra autoris mentem pro ſui animi libidine detorſiſſe. Attribuit homo ignarus hanc imaginem Sibyllæ, cùm tamen Abbatis Ioachim ſit, vt prædicta vaticinia teſtantur. Cùm ergo iſte Pſeudomagus non habeat verum Iconis diſcrimen, nec ſenſum inde verum depromere poteſt, taceo quod & hanc imaginem, ſicut & reliquas, in genere ad Pontifices petulantiſſimè referat, atq; hinc Pontificum ſiue cleri, & populi diſcordiam perperã eliciat. Quod aũt caput penes pedes Pontificis & famuli deſcriptũ ſit, denotat mortem regis Petri, qui ex vulnere vt dictum eſt occubuit. Famulus autẽ ille cum trunco Ioachimum Abbatem vel ſpiritum propheticum ſignificat, qui vt ſuprà Pontificem alloquitur. Valeat igitur homo impudens, cum ſuis ſomnijs.

VATI-

VATICINIVM IIII.

IOACHIM ABBAS.

Oriens bibit de calice iræ Dei.

Omnino ad maximum gradum aſcendiſti miſer, de cœlo ſtellato regnans planeta, deſcendiſti in baratrum vanitatis, primam ſponſam viduatam relinquens. Heu, heu imprudens, qui es totus circa turpe nutrimentum

Vene-

Veneris occupatus: ad terram benedictionis non cogitas: tua in parte negligentia perdurat: cùm hoc audis irremediabiliter luge, erit enim tribulatio, qualis non fuit ab initio, vsque modò: quadrante viues, et subitò in Babylone morieris: vir mortis es, sed aliqua bona sunt in te inuenta. Cede igitur maiori, et meliori te, quia Dominus transtulit à te regnum Dei. In oriente commotio, et post commotionem ignis deuorans vniuersa.

PAVLVS SCALIGER.

Pseudomagus impudentissimus impostor & hîc deprauat imaginem, depingit enim Papam inter duos sedentem medium, dextráque tenentem anguem, & vas auro plenum, quod iuueni porrigit egregio: pauperem verò sinistra manu detrudit senem, ac à se repellit. Deinde hanc imaginem collocat octauo loco, cùm quartum sibi iure vendicet, autore ita decernente, & explicante, vt sit Pontifex *medius, & ex parte sinistra* vidua *cui manum* humeris apposuit *valedicens, ex parte dextera* iuuencula, *cui porrigit manu dextra quam* draco *morsu impetit* poculum vini, *& non vas* auro plenum. *Sensus igitur est, quòd Honorium debeat sequi Pontifex sub quo Oriens bibat de calice iræ Dei, id est sub quo Thurcus inuadat orientales regiones. Is fuit Nicolaus quartus, natione Picenus, patria Asculanus, Hieronymus antea vocatus, Ordinis minorũ frater & generalis. Hunc dicit ad* maximum gradum ascendisse miserum, *id est ad Pontificatum maximum, & de* cœlo stellato regnantem planetam, *id est ex sancto Seraphico ordine, in quo generalis tãquam planeta regnans præerat minoritis* descendisse baratrum

trum vanitatis, *id est seculi huius delicias, pompam, luxum, & curas atque molestias. Primam sponsam* viduatam reliquit, *id est monasticam vitam deseruit, & imprudens totus se conuertit ad turpe* nutrimentum Veneris, *id est ad seculi huius fastigium. Quocirca* vidua *illa Monasticam vitam,* iuuencula *verò huius seculi culmen & gloriam portendit. Itaque ad* terram benedictionis, *id est ad cœlestem illam Hierusalem non cogitat, quia negligentia circumseptus detinetur. Ideò hortatur illum vt se* audiat & lugeat, *quia futuræ sunt inquit angustiæ &* tribulationes *inauditæ & incredibiles. Erant enim Rhomæ variæ seditiones sedente Nicolao, variæque Christianorum dissensiones & dissidia, quib. dissidijs fretus Soldanus, Tripolim Asiæ ciuitatem insignem, interfecto Christianorum præsidio, igni ferróque euertit. Parem calamitatem & Sidon & Barutum pertulere. Restabat Ptolemaida (vulgo Acon, cuius Episcopus Ioannes Gritto, hodie suffraganeus Mediolanensis Vestphaliæ, id est Monasterienſis, vir apprimè doctus, multarum rerum experientia præditus, pecunijs pro sua conditione prædiues, viget) in annos duos inducias à Soldano consecuta. Hanc vt tueretur Nicolaus Pontifex, milites ad vexillum Christi vocat, ære suo conductos. Hi ad mille & quingẽti fuere. Hos postea multi nullo dato nomine, nullis signis & auspicijs secuti, cùm Ptolemaidam peruenissent, non minora Christianis, quàm Sarracenis damna intulere. Soldanus autem cùm res suas repetijsset, nec redditæ essent, nostris omnibus exitiũ comminatus est. Magna inter Christianos de possessione Ptolemaidæ concertatio tum orta erat, cùm eam Patriarcha Constantinopolitanus, Templarij Theutonici, rex Cypri, Siciliæ rex Carolus vindicare anniterentur. Erat & Pisanis in animo Ptolemaidam repetere (vt ipsi dicebãt) suo iure, quos profectò bellum in Hetruria ortum à tanta rei fœ-*

ditate auertit. Gibellini in Guelphos concitati, omnibus pariter exitium minabantur. Quocirca in Aretinos primùm arma conuersa sunt, petẽtibus id exulibus Gibellinis. In agro Tiphernate collata sunt castra castris, commissũ prælium, magnaq; de Florentinis Guelphis cædes fieri cæpta: verùm nõ ita multò pòst mutata fortuna, cadentib. in prælio Guilielmo Petramala Aretino Episcopo, et Feltrano comite, ex Gibellinis ad tria millia interfecta, & duo millia capta dicuntur. Oppugnabatur tum & Caieta à Iacobo Aragone. Et ne quid deesset ad perturbãdam Christianorũ quietem, inter Philippum Franciæ, & Edoardum Angliæ reges grauissimum bellum exortum est: quæ res et Christianos in Asia mirificè perturbauit, et hostib. nostris delendi in Asia Christianũ nomen audaciam & spem dedit. Soldanus enim qui tum ægrotabat, & paulò pòst mortuus est, ad centum et quinquaginta millia hominum, filio duce Ptolemaidam miserat, quã ferro ac flamma euertit. Eodem tẽpore mortuo Rudolpho Imp. electus Adulphus Hassus, ab Alberto Rudolphi filio in agro Spirensi prælio interficitur. Nicolaus aũt Pontifex tædio animi, quòd malè sibi omnia cedere videret, quodq; etiam plus q̃ Pontificem decebat, in partes declinauerat, Rhomæ sui pontificatus anno quarto moritur mẽse vno, die octauo. Idcirco inquit Abbas quadrante viues, et subi tò morieris. *Expletis enim quatuor annis, mensem vnũ et dies octo nõ excessit.* vir *inquit* mortis es: sed aliqua bona inuẽta sunt in te. *Oẽs enim pariter amabat, nec plus se debere affinibus & cognatis, quàm cuiuis bono arbitrabatur. Virtutes & vitia faciebant vt in hunc magis, quàm in illum inclinaret. Cæterùm quia vir mortis erat, ob causas enumeratas, subijcit Abbas,* Cede igitur meliori, *id est Cælestino quinto: quia* Dominus transtulit à te regnum dei, *id est Pontificatum, siue patrimonium Christi,* In Oriente commotio, *id est discordiæ*

Christia-

Christianorũ, & post commotionem ignis, *id est Soldanus*, deuorans vniuersa. *Cùm ergo Pseudomagus huius vaticinij figuram ad Pontifices omnes, omnesq; presbyteros de iuniorib. fœminis &c. multò magis, quàm de vetulis sollicitos detorquet, eosque meretricib. dare pecunias, honestis verò pauperibus & viduis nihil: patrem ac matrem ac honestatem omnem deserere, vt meretricibus adhæreant, nugatur: egregiè more suo delirat, seq; & magiæ suæ, & rerum ignorantissimum ostendit.*

VATICINIVM. V.

IOACHIM ABBAS.

Voce vulpina perdet principatum. Benedictus qui venit in nomine Domini cœlestium omnium contemplator, simplex eductus de terra tenebrosa ascendit, & descendit. nam vox gemina & vulpina ipsius principatum vorabit, et tribulatus peregre morietur. O quantum dolet sponsa de casu legitimi sponsi, ad deuorandum tradita leoni. Cur ô simplex homo sponsam dimittis truculenti canis latratibus tribuendam. Cogita nomen tuum, et prima opera fac, vt recipiaris in partibus orientis.

PAVLVS SCALIGER.

Hoc vaticinium Pseudomagus loco tertio ponit, cùm tamen autor illud quinto tribuat. Deinde hypocrisim Pontificiam ille hac imagine describit, quasi verbis, Pontifex Deum adoret, corde vulpes existat. Cæterùm veritas ita habet. Pontifex qui Nicolaum sequetur, pius & sanctus erit, atque vulpina quorundam persuasione Pontificatui renunciabit. Talis fuit Cælestinus quintus, Petrus Moroneus antè vocatus, professione Anachorita, patria Esernienſis, secundo à Sulmone miliario Cœnobium incolẽs, instante Carolo rege & Latino Cardinali præsentibus ducentis millibus hominum Aquilæ Pontifex creatus: adeò maiore omnium admiratione, quo ob sanctitatem vitæ à tanto fastigio rerum sponte remotior esse videbatur. Idcirco cœlestium omnium contemplator *à Ioachimo vocatur,* & in nomine Domini venisse, at simplicem eductum & de terra tenebrosa, *id est remotiori ab hominũ consuetudine, quia Eremita erat,* ascendisse ad Pontificatum, & descendisse, *id est Põtificatu per abdica-*

abdicationẽ defunctum esse. Nam vox gemina & vulpina ipsius principatum vorauit. Cùm enim eandem vitæ normam austeritatemq; Cælestinus, in qua tot ante annos fuerat maceratus, seruaret, & à priore vita ob pontificatum nequaquam declinaret, adeoq; benignus & facilis omnibus petentibus esset, contemptum dignitatis & imminutionem Pontificatus, quidam Cardinales, rati inde orituram, & maximè Benedictus Caietanus Cardinalis Anagninus vir in iure Ciuili & Canonico peritissimus, & vafer, qui primum locum apud pontificem tenebat, ex iure vndique ad suam intentionem selectis decretis persuasit optimo Pontifici, velut cui impositum esset salutis animarum totius orbis onus, vt se Pontificatu abdicaret. Itaque Cælestinus respondit, nil aliud se facturum, quàm quod Deus vellet, quodq; Carolus rex qui renunciationi vehementer aduersabatur, & Cardinales è repub. Christiana esse censerent. Tum verò Cardinales, & in primis Caietanus ille abdicationem Pontificis quærentes, vt id quàm primum agat proposito reip. Christianæ discrimine, quod sua simplicitate imminere omnium ceruicibus ostendebant, affirmãtes omnia mala tum accidentia die iudicij sibi imputatum iri. Motus his verbis vir sanctus, & simplex, futurum se in eorum potestate dixit, modò id iure fieri posset. Quare constitutio omnium consensu facta est, licere Pontifici abdicare se magistratu. Quam quidem constitutionem Bonifacius octauus eius successor postea confirmauit quemadmodum lib. 6. decretalium apparet. Tum verò Cælestinus ad priuatam vitam se redigens alterius subrogãdi pontificis Cardinalib. ex instituto potestatẽ dat, Pontificatus sui mense sexto. Atque ita Benedictus Caietanus plurimorum consensu Pontifex creatus, Cælestinum ad Eremum abeũtem, ex itinere ad se retrahit, eundemq; præfecto arcis Fumonis, quæ in Hernicis est custodiendum tradit. Hac ratione motus (vt ipse dicebat) ne autores

seditionum aliquã calamitatem hoc duce, Eccleſiæ Dei aliquando inferrent, licet reuera hominis ſanctitatem admirarentur. Vtcunque eſt, conſtat hominem ipſum magnæ ingratitudinis & calliditatis fuiſſe: quippe qui ambitionis cauſa & virum ſanctũ deceperit, dum eum magiſtratu ſe abdicare compulit, & captum vitam Eremiticam appetẽtem in arce Fumonis dolore animi ante tempus mori coegerit, anno vno, menſe quinto poſt initum Põtificatum. Sunt qui ſcribant Cæleſtinum poſt mortem adeò miraculis claruiſſe, vt plerunq; in Concilijs de eo in ſanctos referendo habita mentio ſit: fuiſſéque pleroſque, qui eum pro ſancto colerent, & in catalogo Confeſſorum recenſerent. Eius autem celebritas XIIII. Calend. Iulij, qua die moritur, quoque obſeruatur, ex inſtitutione Clementis quinti Auenioni facta. Ita iam patet quibus dolis optimus Pontifex circumuentus fuerit, & vulpina voce *principatum amiſerit, & quomodo* peregrè tribulatus mortuus ſit, *& quanto dolore hanc optimi Pontificis abdicationem multi tulerint, atque* ſponſus legitimus leoni traditus deuorandus fuerit. Hic ſimplex ſponſus ſponſam dimiſit truculenti canis *id eſt Caietani* latratibus tribuendã. Cogitauit nomẽ ſuum, *quod ſit cœleſtium contemplator, &* fecit opera prima, *Anachoritæ ſcilicet: quocirca receptus in* partibus Orientis, *hoc eſt catalogo Sanctorum adſcriptus. En quàm optimè hiſtoria vaticinio Ioachimi conueniat, & pſeudomagi impoſtura ſplendidiſſima appareat, nemo non videt. Imaginis ergo huius papa* flexis genibus *coram extenſa* manu *ſuper* arborem *de* cœlo ſtellato *denotat hunc ſanctum Pontificem manu Dei benedictum.* Vulpes *à tergo pendens ad cucullum, Caietanum Cardinalem: vexillum retro ſe poſitum & erectum abdicationem Pontificatus, & traditionem vulpi. Hîc velim in memoriam reuocari, quod primo vaticinio de*

nio de linea Papæ dictum est. Nemo enim non intelligit hunc Papam omnium votis sanctissimum fuisse, & somnia Pseudomagi seditiosissima & mendacissima omnibus iam palam innotescere.

VATICINIVM VI.

IOACHIM ABBAS.

Fraudulenter intrasti, potenter regnasti, gemẽs morieris. Ecce homo de Scariotis progenie, occultũ principatum

cipatum habens, quo agnus ruit, Neronicè regnãs, moriens desolatus. Abbreuiabuntur enim dies illi, quibus totum mundum, tyrannus terribilis, conturbat, gallum ferit, aquilam deplumat. Gallus & aquila, eius superfluam auferent potestatem. Columba ramum portans oliuæ, & in petræ foraminibus nidificans. cuius securitas est in angulo testamenti, quid tantum affectas Babylonicum principatum, quem obtinere non poteris? contra iustum assurget, & ipsum vinculis alligabit.

PAVLVS SCALIGER.

Pseudomagus huius vaticinij figuram quarto loco tribuit, cũ tamen autor earum, sexto illam ponat. Et quidem rectè. Sextus enim hic est Põtifex ab Vrsino, prima imagine denotato, cui hoc vaticinium conuenit, videlicet Bonifacius octauus, natione Hernicus, patria Anagninus. Benedictus Caietanus antea vocatus, qui verè ex progenie Iudæ Iscariotis *fuit. Nam cùm esset Sancti Martini in montib. presbyter Cardinalis, adeò Pontificatus dignitatem exoptauit, vt nil ambitione & fraude prætermiserit quod ad eam consequẽdam pertinere arbitraretur. Circumuenit enim Cælestinum quintum & persuasit illi abdicationem Pontificatus: sed etiam aiunt hunc Bonifacium subornatores quosdam clanculum immisisse qui noctu demissa quasi cœlitus voce in cubiculum Cælestini hominis simplicis ei persuaderent vt pontificatũ dimitteret, si saluus fieri vellet: quem tandem proditoriè captũ, vt ex superiore vaticinio patet, miserè detinuit: idcirco retro Põtificem, mœsti monachi* sedentis icone, *representatur: vnde fit vt Ioachimus dixerit hunc Bonifacium occultum* principatum habiturum, quo agnus, *id est Cælestinus quintus ruit.* Neronicè

nicè regnauit, *quia imperatoribus, regibus, principibus, nationibus, populis terrorem potius quàm religionẽ injcere conabatur: quique dare regna & auferre, pellere homines ac reducere pro arbitrio animi contendebat: aurum vndique conquisitum, plus quàm dici potest sitiens.* Moriens desolatus fuit. *Sarranam Columnensis, à Bonifacio diu multumque vexatus, Pontificem Anagniæ in domo paterna cepit, captumque Rhomam perduxit vbi quinto & trigesimo die pòst dolore animi confectus perijt. Propterea prædixit Ioachimus,* Fraudulenter intrasti, potenter regnasti, gemens morieris. *Atque ita decurtati sunt dies illi, quibus* totum mundum tyrannus terribilis conturbauit. *Tantæ etenim arrogantiæ Bonifacius iste fuit, vt omnes ferè cõtemneret: & gratias à Nicolao quarto, & Cælestino quinto reuocauerit. Gibellinos quoque vno odio omnes mirificè persecutus est. Cardinales quosdam, (qui scripserant ad reges, ad principes, ad nationes, de arrogantia Bonifacij, & de ambitione, quòd contra ius fasque Pontificatus sedem occupasset, reiecto fraudibus Cœlestino, eodemque in carcerem coniecto) vnâ cum tota Columnensium familia, publico decreto schismaticos pronunciauit, beneficijs, dignitatibus, fundis paternis, castellis, oppidis, priuauit: quam priuationem Bonifacius postea in decreti formam retulit, vt libro apparet, quem sextum appellant. Sumptis deinde armis Bonifacius, concitatisque multis cruce signatis, eos opprimere conatus, Prænestequo, se cum Sarra viro insigni, eorum patruo, cuius paulò antè fecimus mentionẽ, receperant, obsidione cingit. Dilapsos inde capto ac direpto Prænestè Zagarolum & Columnam confugientes persequitur: vnde non ita multò pòst abire ob multitudinem hostium necesse fuit, à quibus hæc item castella diripiuntur, maximè verò Columnæ paternum solum. Prochetum Archiepiscopum Genuensem, quoque ob nomen factionis*

Gibellinæ Archiepiſcopatu priuauerat. Vrbem Eugubium, quæ Gibellinorum auſpicijs ab Eccleſia defecerat, breui recuperauit. Alberto duci Auſtriæ Imperij confirmationem bis, terq; petenti negauit. Tantum preterea, mortuo Iacobo Aragonio, cùm Robertus Caroli filius, Calabriæ dux, in Siciliam traieciſſet, Cathinamque cepiſſet, repente bellum exortum erat, vt tota ferè Italia tumultuaret, Pontifice nullibi ad pacem conficiendam autoritatem ſuam interponente. Tantus quoque ſubitò terræmotus exortus, quantus nūquam antea: quo quidem multis diebus per interualla plurima durante, ædificia paſſim corruere. Apparuit tum quoq; cometes magnæ alicuius futuræ calamitatis indiciū. Philippū regē Francorū ob contumaciā & violatū ius gentiū anathemate percuſſit, omnesq; Francos iuramento regio abſoluit, & habito generali Cōcilio, Philippū eiusq; regnū, Alberto Imperatori ſubiecit: quem initio Pontificatus ſui repulerat. Idcirco dicit Ioachim: Gallū ferit. Aquilā deplumat. Gallus & Aquila eius ſuperfluā auferent poteſtatem. *Id quod factū eſt. Philippus enim ſuperbiam Pontificis domiturus, Sarram Columnenſem cum Nogaretio Gallo Rhomam mittit. Sarra ſeruili habitu Latium ingreſſus, collectis vndique amicis, Nogaretium cum ducentis equitibus Gallis mercede conductis, è militia Caroli Valeſij, patrimonij ſancti Petri præfecti, Ferētinum præmittit: qui inde ſibi ſi opus eſſet auxilium ferret. Ipſe verò Anagniam clam noctu ingreſſus adiuuantibus Gibellinis, quos Bonifacius diu multumq; vexauerat, Pontificem nil tale metuentem, in domo paterna capit,* refractis valuis, *captumque Rhomam perducit, vbi quinto & trigeſimo die pòſt dolore animi confectus perijt, Pontificatus ſui anno octauo, menſe nono, die decimo ſeptimo. Atque ita* decurtati ſunt dies illi, *quibus Gallum infeſtabat, Aquilam deplumabat, & poteſtas illius per Colūnam & Gibellinos ablata.*

Itaq;

Itaque alloquitur illum inquiens, Columba ramum portans oliuæ, *id est fructum patrimonij Petri, &* in petrę foraminibus, *hoc est ditionibus & fundis* nidificãs, *cuius securitas est,* in angulo testamenti, *id est Anagnia vbi captus est. Quid tantum affectas* Bábylonicum *id est Rhomanum principatum?* quem obtinere *id est retinere non poteris?* contra iustum *id est Clementem quintum* insurget, *& ipsum vinculis alligabit: captum enim præfecto arcis Fumonis, custodiẽdum tradidit. Iam ergo planè cõstat imago hæc: Pontificem hunc esse* Bonifacium *octauum: retro sedentem* monachum Cęlestinum quintũ captum: Aquilam *occidentalem baculo tridente manu dextra premit, id est excommunicatione, bello & insidijs. Gallus ascendit baculum tridentem, id est Sarra Columna: à quo & capitur. Columnenses autem pro symbolo gallum gerunt. Idem etiam de Carolo Valesio Comite Philippi Francorum regis fratre, qui filiam Balduini vltimi Constãtinopolitani Imperatoris in vxorem duxerat intelligi potest, (Hic autem Balduinus è Comitibus Flandriæ erat) si Gallum pro Frãcis accipias. Huic enim concesserat, vt socero suo liceret imperium ipsum repetere, à quo depulsus fuerat. Errat igitur toto cœlo Pseudomagus, qui hîc Gallos & anseres introducit, atque illis signis presbyteros minores, communioresque sacrificulos, & vniuersum statum Ecclesiasticum, eorumque fastum, superbiam, abusum, & seductionem, & id genus alia, notari nugatur, cui res gesta, & autoris vaticinia, & imago ipsa, & magica traditio ex diametro repugnant.*

VATICINIVM VII.

IOACHIM ABBAS.

Viri ſonis Inuidiæ orbabuntur.

Hæc eſt auis nigerrima coruini generis: niger, Neronis opera diſsipans ſubitò morietur in terra Perouſa. Cùm videbit fructum pulcherrimum ad veſcendum ſuauem, tunc nutriet in gremio, qui ſibi mortis initium miniſtrabit.

PAV-

PAVLVS SCALIGER.

Pseudomagus hanc imaginem quinto loco ponit, cùm tamen, autore ita indicante, septimum sibi vendicet. septimus enim ab Vrsino Pontifex fuit Benedictus vndecimus, natione Italus, patria Taruisinus, Nicolaus antea vocatus, Cardinalis Hostiensis. Hunc appellat auem nigerrimam coruini generis, *quia erat ordinis Dominicani.* Hic Neronis opera dissipauit, *id est cognita regis Philippi causſa, hominem Bonifacij censuris irretitum absoluit: in gratiam præterea recepit Ioannem & Iacobum Cardinales Columnenses, quos ingenti odio Bonifacius factionis Guelphæ studiosus, plus quàm Pontificem decebat, persecutus fuerat. Subitò mortuus est,* in terra Perousa: *mortuus enim est Perusij sui Pont. mense oct auo, die decimo septimo.* Viderat iam fructum pulcherrimum, ad vescẽdum suauem. *Pacata enim Italia, Tartariam, Syriam, & Palestinam Christianos ingressos iuuare decreuerat.* Nutriuit in gremio, qui sibi mortis initium ministrauit *id fuit Perusium, eo enim profectus cum Curia fuerat, & eam ciuitatem vnicè amplexus est, in qua mortis initia accepit.* Viri sonis iuidię orbabũtur: *Italia enim seditionibus vehementer laborabat. Itaq; Benedictus retro* coruum *habens volantem, Italia est, dissidijs & seditionibus laborans.* Arbor *suauis ad pascendum est pacata Italia:* fructus pulcherrimus *est iuuare Christianos Tartariã, Syrã & Palestinam ingressos.* Draco *quem in gremio nutriuit Perusium est. Hæc clam*, quod capite ex cauda eminente significatur, *cõnatus illius morte anteuertit. Fuisse autem hunc Benedictum virum optimum ac sanctissimum declarant miracula àse post mortem edita, sanatis ægrotis, pulsisque dæmonibus è cordibus*

obſeſſorum. qui ex hac vita migrauit Pont. ſui menſe 8. die 17. Quapropter Pſeudomagus egregiè fallitur, cùm draconem Cacodæmonem Papæ interpretatur, ipſumque Papam diabolum, & neſcio quamnam calamitatem regni Eccleſiaſtici, & hæreſim vermem arboreum, extra omne propoſitum confingit. Cæterùm veritas ſatis ex rei hiſtoria, & autoris vaticinio impleta in Benedicto vndecimo eluceſcit.

VATICINIVM VIII.

IOA.

IOACHIM ABBAS.

Mobilis & immobilis fiet, & maria plura vastabit. Vide hîc Babylonicę spõsum fugiẽtem: spõsam suã sibi abominabilẽ quasi viduatã relinquẽs, nomẽ Iesu dissonũ: crudelis, immundus, iniustus, virtute carens, appetẽs vanitatem immoderatè, relaxãs claues, cursor, gladiator, congregans & corrumpens. Lucidissima stella perdet fulgorem, contra solem tenebrosum finaliter pugnatura. Lunam persequitur: in altum corruet, excelsa obscurabit.

PAVLVS SCALIGER.

Pseudomagus huius vaticinij imaginem ponit loco sexto, cùm illam autor octauo statuat. Octauus enim ab Vrsino Pontifex mobilis factus est nimirum Clemens quintus, natione Vasco, Burdegalensis Episcopus, Bertrandus Gottho antea vocatus, Peruſij à collegio Cardinalium absens post longam contentionem Pontifex creatus. Hic Lugdunum Cardinales conuocauit, Curiamque Rhomanam in Gallias transtulit, & idcirco à Ioachimo mobilis nuncupatur, & immobilis tandem, *quia hæc translatio Curiæ, annis septuaginta quatuor in Gallijs mansit firma, quæ multas Dei Ecclesiæ præuaricationes, multa inuexit Christiano populo detrimenta. Itaque ait Ioachim,* Vide hîc Babylonicæ sponsum fugientem, *id est Rhomanum Pontificem, Rhomam discedẽtem, Rhomam quasi abominabilem & viduam relinquẽs. Rhomæ enim templa magna ex parte ob solitudinem & situm corruere, absentibus his, ad quos quidem ea restituere pertinebat.*

Et quo-

Et quoque nomen Iesu prophanauit. *quia* crudelis, immũdus, iniustus, vitijs deditus, vanus, claues extra suos limites extendens, *cursorem & gladiatorem egit, congregando & corrumpendo omnia. In coronatione illius Dux Britanniæ Dominus maris, ruina muri oppressus mortuus est cum plerisque alijs, dum pompa coronationis, vt fit, per vrbem duceba tur. Huius impulsu Veneti cum Carolo secundo contra Imperatorem Constantinopolitanum fœdus iniuerunt, vt* Lunam persequerentur, *& expeditionem aduersus Sarracenos maturarēt. Henricus Imperator Italiam ingressus est, vnde varia & grauissima incommoda Italis illata sunt: cædebantur ciues, necabantur senes, allidebantur infantes, nec vllus crudelitatis modus inerat. Lucidissima stella huius Pōtificis* perdidit fulgorem contra solem tenebrosum finaliter pugnatura. *Albertum enim Imperatorem Ioannes ex fratre nepos interfecit. Ita Rhoma in* altum euecta corruit, & excelsa quæq; obscurata sunt. *Quocirca Pontifex* equitans *&* accipitrem *manu sinistra gerens, & relinquens Ecclesiam post se, fuit Clemens iste quintus deserens Episcopatum Rhomanum, & peregrinum more accipitris rapiens: qui moritur Pont. sui anno* 8. *mense* 10. *die* 15. *At Pseudomagus egregius impostor: nescio quid suis nugis hîc comminiscitur, de potestate Papæ, quasi idcirco, quòd ab Ecclesia sua discesserit, omni iure se exuerit, quasi non nisi Rhomæ Ecclesia Rhomana sicut & imperium Rhomanum administrari possit, aut si aliquis mœnia Rhomanæ ciuitatis non incolat, idcirco nec Ecclesiam incolere videatur: egregia scilicet consequentia.*

VATI-

VATICINIVM IX.

IOACHIM ABBAS.

Contra Columbam hæc imago turpiſsima clericorum pugnabit. De infimo genere aſcendet cruenta beſtia prima & nouiſsima: quæ filium minimum & innoxium crudeliter deuorabit. Vnus eſt & pares non inueniet ad innoxium ſanguinem effundendum. Id circo tempore ſuo ſurget Pſeudopropheta & ſeducet mul-

tos: qui per mala ſua agnum mitiſsimum, plagis crudeliſsimis vulnerabit, ponens os ſuum in Chriſtum Dominum. offuſcabit ſtellas cœli. Malitia ſua ſibi opprobrium miniſtrabit, qui erit ſolo nomine gratioſus.

PAVLVS SCALIGER.

Deſcribitur hîc Ioannes vigeſimus tertius, Iacobus Caturcenſis antea vocatus, Epiſcopus Portuenſis, poſt longam viginti triũ Cardinalium altercationem Lugduni Pontifex creatus, indeque Auenionem cum Curia profectus: qui abdicare ſe Epiſcopatu & ſacerdotio compulit Hugonem Caturcenſem Epiſcopum, priuatũ omnibus Pontificalibus inſignibus, annulo, mitra, cappa, pileo, camiſiaque Rhomana. Priuatum autem degradatumque (vt iſtorũ vocabulo vtar) ac curiæ ſeculari traditum omnibus cruciatibus coactum eſſe vitam cum morte commutare, quòd in Pontificem coniuraſſet. Idcirco cruenta beſtia *à Ioachimo prædicitur, qui filium* minimum & innoxium crudeliter deuorauit: *Caturcenſis enim & ipſe erat. Adeò præterea rebus nouis Pontifex iſte ſtuduit vt & ſimplices Epiſcopatus bifariã diuiſerit, ac diuiſos in vnum redegerit: & Abbatias in Epiſcopatus, & Epiſcopatus in Abbatias viciſsim tranſtulerit. Nouas quoque dignitates, noua Collegia in Eccleſijs conſtituit, ac conſtituta prius, in aliam formam tranſtulit. Inſtituit & nouum ordinem militum in Luſitania qui Saracenis reſiſterẽt, Beticam, noſtris temporibus Granatæ nomen obtinentem, & Aphricam incolentibus, militibuſque omnia bona Templariorum annuente rege Portugalliæ conceſſa ſunt. Damnauit item illos publico edicto, qui affirmarẽt Chriſtum eiuſq; diſcipulos nihil priuati habuiſſe. Præterea hæreticum eſſe definiuit, ſi quis aſſereret, ipſis diſcipulis, vendendi, donandi, teſtandi, acquirendi ſuopte ingenio ius non competere,*

petere, quòd ad religionem non euntes, in alterius arbitrium trãſeant: vnde fit vt domini mancipia non ſibi, ſed domino acquirant: vel acquiſita prius ex arbitrio & mandato eius pauperibus diſtribuant. Harum autem inſtitutionum literas Apoſtolicas ad Gymnaſia publica tranſmiſit, ne amplius ſcholaſtici ea de re diſputare auderent. Damnauit etiam gloſſulam quãdam fratris Petri ordinis minorum, qui conuentum quendam tertij ordinis, ad imitandam Chriſti paupertatem animauerat, quorum de numero multi damnati & exuſti fuere. Propterea prædixit Ioachim, hũc Pontificem fore imaginem turpiſsimam clericorum, & contra columbam id eſt Eccleſiam pugnaturum, & per mala ſua agnum mitiſsimum, id eſt Chriſtum Dominum crudeliſsimis vulneribus affecturum. Subijcit deinde hũc Papam offuſcaturum ſtellas cœli id eſt Imperatorem & alios principes excommunicaturum. Ita Vicecomites interdictis notauit, magis in Ludouicum Bauarũ, qui titulos ſibi imperij vſurpabat, quàm in Vicecomites inuectus. Tandem videns Pontifex, in Bauaro turbandi omnia principiũ ineſſe, ei ſacra interdicit more ſolenni, vt fieri conſueuit: Guidonẽq; Petramalam poſt occupatum Tipher num ſacerdotio exautorauit. Nicolaum Eſtenſem Ferrariæ Dominum & Bonacoſsium Paſsarinum Mantuæ principem anathemate notauit, Ferrariæque interdixit ſacris, donec capta Argenta redderetur. Miſit quoque Ioannem Vrſinum in Italiam properè, qui Florentinos & Guelphos omnes in Bauarum confirmaret, iam alpes cum magnis excercitibus tranſeũtem. Itaque Bauarus peruenit Rhomam ibíque coronatus Imperator Petrum Corbarienſem ordinis minorum ex Reatino agro oriundum, Pontificem ſtatim creat, Ioannis vigeſimi tertij æmulum futurum, hominem quidem humili loco natum ſed doctum & ad res gerendas aptiſsimum Habuit hic primò vxorem, qua renuente, & re-

clamante religionem, & habitum S. Franciſci ſuſcepit. Creatus itaque Pſeudopontifex, ac Nicolaus quintus appellatus, ab Imperatore, & his qui tum cũ eo aderãt, vt verus Chriſti vicarius conſalutatur. Creauit is quoque, more aliorum Pontificum Cardinales & Epiſcopos homines ſui ipſius conſimiles. Hunc antipapam tandem Bonifacius Piſanus Comes, rem gratam Ioanni Pontifici facturus Auenionem perduxit: vbi in carcerem coniectus, vitam cum morte permutauit. Hinc eſt vt Ioachim prædixerit tempore huius Pontificis ſurrecturum Pſeudoprophetam, id eſt antipapã, cuius opera plurimi hæretici & ſchiſmatici exorti multos ſeduxerũt. Itaq; Ioanni XXIII. malitia propria opprobrium miniſtrauit. Is enim inita cum Ioãne rege Boemiæ amicitia principes Italiæ opprimere ſtuduit. Quibus Robertus rex Siciliæ & Florentini repẽte aduerſabantur, nullo Guelphorum, aut Gibellinorum diſcrimine habito. Deinde Maſtinus Princeps de La-Scala, Marchio Veronæ, Philippus Gonzaga Mantuæ, Carrarienſes Patauij, & Eſtenſes Ferrariæ Domini amicitiam & ſocietatem cum Roberto ineunt: Maſtinus Scaliger Brixiam ac Bergomum in deditionem accipit, & alij alia aggreſſi occupant, depopulanturq;, atque paſſim cæſo tum in vrbibus, tum in agris Eccleſiaſtico præſidio, & regem & Legatum Pontificis omni ope deſtitutos terga dare compellunt, vt hic Auenionem, ille in Germaniam cum ſumma ignominia & opprobrio redire coactus ſit. Hic Pontifex tandem eodem tempore moritur. Pontific. ſui anno 19. menſe 4. relicta in theſauris tanta vi auri, quantã nullus ante ſe Pontifex: quo ſolo nomine gratus & gratioſus fuit. Iam clarè imaginis expoſitio apparet. Gladius ex ore Pontificis tyrannidem ſignificat, quam in agnum Chriſti exercuit: Virga ſiue flagellum in dextra manu ſeditiones, & perſecutiones: Claues in ſiniſtra quibus Colũba inſidet, excommunicationes

& ſa-

& ſacrorum interdictiones: monſtrum, *cuius ſuperior pars hominis, papali corona coronati, inferior verò cauda Draconis eſt, ſupplicans Pontifici, ad ſiniſtram ſub clauibus poſitum, deſignat antipapam illum captum, & propter caudam humi ſerpentem, ex humili loco natum. Ergo & hîc Pſeudomagus ſplendidiſſimi mendacij & impoſturæ conuincitur, hanc imaginem pro ſua libidine detorquens, quaſi vermis ille aſtans Papæ, ſignificaret vſus immutationem in Sacramento Cœnæ: de quo tamen negry quidem hîc tractatum eſt. Deinde non ad omnes, vt Pſeudomagus, ſed ad hunc ſolum Ioannem vigeſimum tertium hæc imago ſpectat: ſicut & vaticinium autoris, & hiſtoriæ veritas teſtatur.*

VATICINIVM X.

IOACHIM ABBAS.

Sex lucidabit Planetas: & vnus finaliter ipsius fulgorem excedet.

De sub vrbanis montuosis, & validis de terra candida vir ascendet, actus faciens singulares. Stellas parte lucidabit, & obscurabit, sed excelsa non auferet, quæ prædicta bestia offuscauit, sed remanebit agnus grauiter vulne-

vulneratus. Pauca ſparget, & multa congregabit, egenus morietur, & propria ſepultura carebit. Coruum perſequetur. Columba regnabit, totus ſuus, totus alienus, ſponſas multas viduatas relinquens.

PAVLVS SCALIGER.

Hoc Vaticinium Benedicto duodecimo conuenit, patria Toloſano, ordinis Ciſtercienſis, Iacobo antea vocato, ſanctæ Priſcæ Presbytero Cardinali. Toloſana terra enim eſt candida, montuoſa, *&* valida, *vna ſcilicet ex ciuitatibus, quæ hodie iura regia reddit. Hic Pontifex* ſex Planetas illuſtrauit, *id eſt, ſex Cardinales creauit, viros egregios, et inſtar Planetarum lucentes, non de ſua ſtirpe, ſed vndequaque ad tantam dignitatem vocatos. Sex præterea à principes ſua autoritate decorauit, videlicet Stephanum Columnam, Ioannem Archiepiſcopum Mediolanenſem, & Luchinum fratres Vicecomites, Maſtinum Scaligerum, Philippū Gonzagam, Albertum Carrarienſem, Obicionē Eſtenſem.* Columna inter hos præcipuè luxit. *Reliquas ſtellas id eſt principes Paſſarinos, Fagiolanos, Rubeos &c. obſcurauit & maximè in Bauarum cenſuras à Ioanne factas, vt in vſurpatorem imperij confirmauit. At* excelſa nō abſtulit, quæ prędicta beſtia offuſcauit, ſed remanſit agnus grauiter vulneratus. *i. non recuperauit patrimoniū Chriſti, quod in eodē ſtatu, quo à Ioanne relictū, accepit & reliquit.* Pauca *in pontificatu egit, ædes ſaltē pontificias cū turribus et pometis inchoauit et perfecit: ſuoq; iuſſu impenſaq; baſilicæ S. Petri tectū reſtituit: quemadmodū in baſilica eadem poſitum Epigramma ad eius ſtatuā indicat.* Multa congregauit egenus mortuus eſt: *quia multā vim auri nō cognatis ſuis et affinib. ſed Eccleſiæ reliquit.*

Pro-

Propria ſepultura caruit, *quia in Baſilica Petri ſepultus nō eſt.* Coruum perſecutus eſt, *quia tantæ fuit conſtantiæ, vt dimoueri à recto vel vi, vel precario, vel pollicitationibus nunquam potuerit. Bonos enim diligebat: & viciſſim malos, ac ſceleratos apertè odio habebat. Ideo* columba regnauit, *cui ſex illi principes paulò antè nominati morem geſſerunt.* Totus ſuus fuit, *quo ad egeſtatem,* totus alienus, *quod ad liberalitatem.* Multas ſponſas viduatas, *id eſt Eccleſias haudquaquam inſtauratas, reliquit. Moritur Pont. ſui anno 7. menſe 3. die 17. Iam patet hæc imago, Pontifex manu dextra* trigonum ſex ſtellarum benedicit, *id eſt numero ſex Cardinales creat,* Aquilam *ſub trigono ſtellarum, id eſt in Imperatorem cenſuras à Ioanne latas confirmat. Ex Papali, corona à latere* regia dependens, *denotat Pontificem in Italiam mittere legatum à latere, & Senatui populoq; Rhomano perſuadere, vt Senatoriam dignitatem, quam diu regio nomine geſſerant, ſuis tandem & Eccleſiæ auſpicijs adminiſtrarent. Hanc ob rem & Stephano Columnæ Senatoria dignitas in quinquennium prorogata eſt, & Collegæ annui ei dati ſunt. Pudeat ergo Pſeudomagum, qui inde mentiri non dubitauit, Papam ſtellis poteſtatem ſibi in cœlos arrogare. Stellas deinde quinque in nubibus collocat, cùm in triangulo ſex contineantur, Papali benedictione conſecratæ. Taceo quòd pro regio diademate imperiale depinxerit, & ſimilia vaniſſima homo vanus quaſi futura quædam præſagia in opprobrium omnium Pontificum, cùm non niſi huic Pontifici hæc figura, quemadmodum ſingulæ ſuccedentibus ſingulis tantùm conueniant, falſiſſimè confingit.*

VATI-

VATICINIVM XI.

IOACHIM ABBAS.

Stolam ſuam in ſanguine agni dealbabit.

Alta aſcendet duplici benedictione præuentus, amator crucifixi, cultor pacis, altus ingenio: veruntamen quę cogitat nõ implebit. alta corruet, infima ſublimabit, ornabit cœlum (nemore ſuccidetur extendens

dens manus ad pauperem) viduas dispensabit, & tunc caue sphæra volubilis, & nigra, vt impediaris à vento Aquilonis tribulatione: Cum lilio & cruce te defende.

PAVLVS SCALIGER.

Hoc vaticinio describitur Clemens sextus, patria Lemonicensis, Petrus antea vocatus, primò Monachus, deinde Archiepiscopus Rhotomagensis, postremò Pontifex Auenione creatus est. Fuit enim multæ doctrinæ vir, compositæq; eloquentiæ quod Ioachimus duplicem benedictionem vocat, *liberalis in omnes, comis & perhumanus. Cæterùm quæ cogitauit non impleuit. Cùm enim intelligeret totam Italiam in tumultu esse, solos Luchinum & Ioannem Vicecomites vicarios Insubriæ confirmauit: de reliquis Italiæ principibus nulla mentione habita: Existimabat enim solos vicecomites Bauaro resistere posse, in Italiam (vt ipse prædicabat) descensuro, qui vicissim, vt par pari Pontifici redderet, in ditione Ecclesiastica multos vicarios imperiali autoritate confirmauit.* Alta corruit, & euertit atq; infima sublimauit, *quia Rhomæ creandorũ senatorũ ex autoritate Apostolica commutata ratione, Nicolaum Rentij, ciuem Rhomanũ, publicum scribam, virũ quidem erecti ad libertatẽ, excelsiq; animi, qui occupato armis Capitolio, tantum sibi beneuolentiæ, et autoritatis apud omnes comparauerat, vt facilè quò vellet, mentẽ populi Rhomani flecteret, & quædam etiam externæ prouinciæ putarent, per illum Rhomani imperij gloriã renasci, à Carolo Bohemiæ rege captum, sibiq; Auenionem missum, et dono datum in vincula coniecit, & Cardinales quosdam Rhomã misit, qui statum vrbis componerent, & Francisco Petrarcha suasore, promiscuè senatores ad tollendam seditionẽ ex plebe ipsa, crearent,*

cùm

cùm non ſatis conſtaret in ipſa vrbe Rhoma, qui ſenatorij quiq; plebei ordinis eſſent, & ignotis parentibus orti. Itaq; declarati ſunt ſenatores Petrus Sarra columnenſis & Ioannes Vrſi filius. Ornauit cœlum, *id eſt Carolum Ioannis Bohemi filiũ, ob multarum linguarum literarumq; peritiam, in Bauari etiam contumeliam, ab Electoribus in Cæſarẽ deſignari fecit. Ludouicus Bauarus tandem de equo cadens in nemore, prope Furſtenfeldt, in ſinu cuiuſdam ruſtici obijt: ideo inquit Ioachim,* nemore ſuccidetur extendens manus ad pauperem. Viduam diſpenſauit. *Quia Iohannam filiam Andreæ, nepotis Roberti regis Neapolitani, qui ſine ſtirpe virili moriens, hanc ipſam hæredem inſtituerat, et Caroli regis Hungariæ filio vxorem dederat, quem illa tanquam hominem ſocordem peroſa, per inſidias interemerat, alteriq; fratrueli nupſerat Ludouico olim Tarentini principis filio, quem Roberti quoq; fuiſſe fratrem conſtabat, diſpenſando abſoluit, eundemq; Ludouicum Tarentinum, regem Neapolitanũ decreuit. Atq; ideo* ſphæra volubilis, & nigra, *ipſa ſcilicet Italia cincta fuit* tribulatione. *Ludouicus enim rex Hungariæ, primi mariti frater tantum ſcelus vlturus, cum paratiſſimo exercitu in Italiam venit. Vocatur & Carolus Imperator in Italiã à Piſanis ob tyrannidem Vicecomitũ, qui etiam Bononiam, Anglare, Burgũ ſancti ſepulchri, & id genus alia Eccleſiæ oppida Pontifici ademerant, quare Pontifex cõmotus miſſo in Italiam Legato, Florentinos & Maſtinũ Scaligerũ in Vicecomitem concitauit. Veritus tandem Imperatorem Pontifex, ne Italiam ferro ac flamma vaſtaret, quemadmodũ ſe facturũ, Imperator minabatur, ad pacẽ componendam animũ induxit. pacẽ quoq; & fœdus componere inter Philippũ regem Franciæ, cuius auxilijs aduerſarijs reſiſteret, & Eduardũ Angliæ annixus eſt. Atq; hoc eſt quod dicit Ioachim,* cũ lilio & cruce te defende.

Itaque ſtolam ſuam in ſanguine agni dealbauit: *id eſt Caroli regis Hungariæ filij, à Iohanna interempti. Cumq; foris prodeſſe Chriſtianis non poſſet, domi Eccleſiaſtico ſenatui conſuluit, & boni tandem paſtoris officio functus eſt. moritur anno* 1352. *Pont. ſui anno* 10. *menſe* 7. *die* 28. *Proinde hæc figura habet* crucem & lilium *quo ſe defendere nitebatur.* Caput agni *ad pedem Pontificis, interremptum Caroli regis Hungariæ filium, in cuius nece cum Iohanna diſpenſauit, deuaſtationem Chriſtianitatis, deſignat, quum Chriſtianis prodeſſe non potuit:* Gallus ad pedem coronatus, *Senatorem Columnẽſem (ſymbolum enim Columnenſium Gallus eſt) regia poteſtate fulgentem, quem Romanis ſuo nomine præfecit.* Serpens eſt vicecomes *(inſigne eſt ſerpens Vicecomitum) ſiniſtram Pontificis claues tenentem* mordens, *id eſt bona Eccleſiæ inuadens. Inſanit ergo Pſeudomagus, qui neſcio quid de cohortatione ad pœnitentiam Pontificum hanc imaginem agere nugatur, errans etiam in ipſa imagine, nam pro cingulo Monachali, ſaccum refertum diuitijs, contra mentem autoris, et pro cruce cum lilio fractum baculum crucis depinxit, vt vel hac ratione ſatis conſtet hunc nullam veræ magiæ notitiam habuiſſe, ſed omnia mera libidine conſpurcaſſe.*

VATI-

VATICINIVM XII.

IOACHIM ABBAS.

Lupus habitabit cum agno, pariterq́; cibabit.

Ad honores ascendet duplex homo iste, veniens de centro nubiloso, concordans discordantes, lunam reuoluens, nouaculam in manu gestans ad superflua resecanda: carnes comedet assas, & vinum bibet myrrha-

tum, pauper ingrediens, alta considerans, in infimis condescendens.

PAVLVS SCALIGER.

Hoc vaticinio significatur Innocentius sextus, patria Lemonicensis, Stephanus antea vocatus, pontificij ciuilisque iuris consultissimus: Idcirco appellat illum Ioachim hominem duplicem, venientem de centro nubiloso, *id est munere & officio procuratorio ad Episcopatū Claremontanum, deinde Cardinalatū, tandem Pontificatum:* concordantē, discordantes, *nam tumultuantem ciuitatem Rhomanam in creandis senatoribus, Innocentius optimè sedauit, externo senatore ad vrbē misso, Raymundo Ptolemæo ciue Senensi, qui annum integrū magistratum gessit. Hic Innocentius* Lunam reuoluit. *Vir enim erat integerrimæ vitæ, magnæq; constantiæ & seueritatis, qui beneficia Ecclesiastica non nisi probatissimis sacerdotibus, tum vita, tum doctrina dedit.* Nouaculā in manu gestans superflua resecuit, *quia multas reseruationes à Clemente factas suspendit, constituitq; statim, vt omnes Prælati, omnesq; qui beneficia habebant, ad Ecclesias suas sub anathematis pœna proficiscerētur. Dicebat enim oues pascuas, à proprio pastore, nō à mercenario custodiri debere. Impensam quoq; domesticā, quæ magna erat imminuit, familiam suam ad certum & honestū redigens numerum, nec domi voluit nisi viros probatissimos. Idem vt facerent Cardinales acerrimo edicto mandauit, dictitans suam, ac omniū Ecclesiasticorū vitam, cæteris exemplo esse debere, ad imitationem saluatoris nostri, cuius tota vita, ad institutionem humani generis respiciebat. Præterea verò sacri palatij auditoribus salaria instituit, ne muneribus corrumpi in decernēdis litibus ob inopiam*

piam possent. Dicebat enim, famelicos non facilè, etiam ab alieno cibo abstinere, si sit oblata quouis modo edendi facultas. In victu parcus est habitus, ideo carnes comedit assas, & vinũ bibit myrrhatũ, *id est dilutum, quo ille instar lachrymæ ex myrrhæ cortice inciso defluentis, quo mortuorũ cadauera incorrupta conseruantur animo incorrupto existeret. Atq; ita* pauper ingrediens, alta considerauit, & Lupus habitans cum agno, simul nutritus est. *Sicut enim ad virtutes cohortator exemplo suo fuit, & in victu parcus est habitus, ita in sumptu bellico largissimus dũ bello repetijt, quæ superioribus temporibus Ecclesiæ erepta fuerant. Aegidiũ namq; Hispanũ è gente Carilla Cardinalem Sabinum virũ insignem è latere suo in Italiam misit, qui bello hostes Ecclesiæ persequeretur, ditionemq; Ecclesiasticã tutiorem redderet, eo maximè tempore, quo Imperator Constantinopolitanus, Aragonum rex, & Veneti contra Genuenses inter se fœdera iniere. Nec Rhomæ certè minor perturbatio, quàm Constantinopoli tum fuit. Franciscus enim Barõcellus Rhomanus ciuis admodũ potens, pulsis è Senatoria dignitate, Ioanne Vrsino, & Petro Columnensi, tribunitiam dignitatem sibi vsurpat cum his titulis, Franciscus Baroncellus scriba senatus, Dei gratia almæ vrbis Tribunus secundus, ac Rhomanus Consul. Tum verò Innocentius Pontifex re cognita ad comprimendam hominis audaciam, Nicolaum Rentij, qui eodem modo dominatum appetierat, è carcere Auenionensi ductum, Rhomam mittit ad Tribunatum repetendum. Is itaque vrbem ingressus adiuuante nobilitate, ac magna plebis parte, Baroncellum è Capitolio deiectum interficit, ac solus tribunatu potitur. Abeunte tandem Carolo Imperatore in Germaniam, Aegidius Legatus omnia ferè oppida breui recepit, quæ aduersarij, instigante Ludouico Bauaro in Flamminia, quam Rhomandiolam vocamus, in*

Marchia

Marchia Anconitana in patrimonio S Petri occupauerãt. Cùm autem AEgidius Italiã pacaſſet, arcesq; in ditione Eccleſiaſtica plures ac per neceſſarias ædificaſſet, omnesq; Italos principes ac populum ad officium redegiſſet, ad annum quintum legationis ſuæ ſucceſſorem habuit, Arduinum Burgundum Abbatem Ciſtercienſem, hominem rebus agendis nequaquam idoneũ. Hanc ob rem abeunte AEgidio, omnes Italiæ principes ac populi arma capiunt. Abbas Cluniacenſis Bononiam Bernaboui Vicecomiti proditione Aulegiani accipit, et tam Bononiam quàm Rhegium aduerſus Bernabouem bello prementem acriter defendit, & accitis in ſocietatem belli Cane Scaligero, Philippino Gonzaga, Nicolao Eſtenſi, in Brixianos mouit. Tum Bernabos Brixianorum periculo motus, relicta Bononia ac Rhegio, in hoſtem proficiſcens, apud Montem clarum tanto prælio ſuperatur, vt ægrè deinceps vrbis mœnia tutatus ſit. Eodem ferè tempore Florentini Galeatho Malateſta duce Piſanos ſuperant. Verùm compoſita à Pontifice inter Piſanos & Florentinos pace, Ioannes Haucut Piſanorũ ſtipendijs militare ſolitus, milites omnes paſſim per omnem Italiam ſparſos colligens, magnum omnibus terrorem iniecit, tumultuante potiſſimum ciuitate Rhomana in creandis ſenatoribus, quam diſcordiam Innocentius optimè ſedauit, vt ſuprà dictum eſt. Non quieuere autem compoſitis etiam hoc modo rebus Rhomani. Nam pulſo Senatore, ſeptem ciues crearunt cum ſumma poteſtate, quos reformatores totius Reipublicæ vocarunt. Hanc ob rem Innocentius Hugonem Luſignaneũ, Cypri regem, ad bellum, quod in Thurcos gerebatur, proficiſcentem, ſenatorem creauit, mandauitq; vt magiſtratum reformatorum omnino aboleret. Erat autem tum maximè intentus abolendo bello, quod inter Anglos, & Gallos gerebatur, quo omnibus proficiſci in Thurcum liceret. Verùm cùm Angli in Pitirienſi agro Gal-

gro Gallos superassent, cepissentq; regem cum Philippo filio, rem difficiliorem facto fecisse videbantur. Cùm Eduardus magnitudine animi motus, captiuos omnes hac conditione liberat, ne amplius contra se bella gerant: qui non ita multò pòst pacis fœdera rumpentes, Eduardum capere arma, & obsidere Parisios impellunt. Parare & classem contra hostes Christiani nominis Innocentius constituerat, cùm & Pisani qui rem nauticam optimè norant, cum Florentinis, & Veneti qui classe plurimum valebant, cum Lodouico Hungariæ rege bella tum gererent. Taruisium enim rex magnis copijs tum obsidebat: nec seditionibus intestinis Veneti carebant. Nam Marinus dux affectatæ tyrannidis conuictus securi percutitur. In tantis verò animi perturbationibus afflictatus Innocentius pontificatus sui anno nono, mense octauo, die sexto moritur. Idcirco inquit Ioachim, Alta considerans, in infimis condescendens. *Itaque depingitur Innocentius sinistra manu* claues tenens, *dextra* nouaculam, *qua Ecclesiam repurgare conabatur. Est etiam indutus* vestibus sacratis, *stans in corona, vt intelligamus illum integerrimæ vitæ, magnæq; constantiæ &* seueritatis virum. *quocirca &* gladium *ad sinistrum latus habet: sed illum primis pedibus lupo obtinente: id quod ex suprà dictis, maximè ex Aegidij, Nicolai, Arduini, & tot intestinis seditionibus liquidò constat. Valeat ergo Pseudomagus cum suis scorpionistis rusticis, & hæreticis presbyteris, quos omnes homo hæreticissimus per Lupum figurari somniat, & alijs id genus nugis.*

VATICINIVM XIII.

IOACHIM ABBAS.

Iſte ſolus clarè aperiet librum ſcriptum digito Dei.

Ad alta vocaris ô Princeps mente canus. quid agonizas? ſurge, & eſto robuſtus: interfice Neronem, & eris ſecurus: ſana vulneratos, accipe flabellum, interfice muſcas, eijce de templo vendentes, doctrinã illumi-

na-

natam assume, annuncia iustum, vita circumcisos: dirige columbam, reprime sitibundos.

PAVLVS SCALIGER.

Describitur hic Vrbanus quintus, patria Lemonicensis, Guilielmus Grisant antea vocatus, S. Victoris Massilienſis Abbas, absens etiam omnium consensu ad alta vocatur, id est Pontifex creatur. Iste, *inquit Ioachim*, solus clarè aperiet librum scriptum digito Dei: *erat enim vir singularis virtutis, ingentis animi, innocentissimæq; vitæ. Hunc alloquitur Ioachim inquiens*, O Princeps mente canus quid agonizas? surge, & esto robustus. *Statim proinde, vt pontificatum, vocatus Auenionẽ, iniit, ad tuendam libertatem Ecclesiasticam animum adiecit, eorumq; opera vsus est, qui ad eam rem animati erant. Itaq; Aegidium Cardinalem Hispanũ, virum præstantem, cuius antea meminimus, in Italiã cum summa potestate misit, qui ita Canem Scaligerum, Ludouicum Gonzagam, Nicolaũ Estensem, Franciscũ Carrariũ initis fœderibus in* Bernabouem, *quem Ioachim* Neronem *appellat, concitauit, vt prælio ab his superatus, & saucius ægrè aufugerit, amisso in bello filio: captisq; Andrea Pepulo Bononiensi exule, Synebaldo Ordelapho, Paulo Mirandula, Guidone Foliano, Azone Corrigiensi, Guilielmo Caualcaboue egregijs copiarum suarum ducibus. Atque hoc illud est, quod Ioachim ait,* Interfice Neronem, & eris securus. *Vicecomites enim omnis seditionis et cõtentionis in Italia autores erant, quibus repressis* sanauit vulneratos. *Etsi enim pmoti calamitate Vicecomitũ, Franciæ, Angliæ, ac Cypri reges misere ad Aegidiũ, vt vicecomitib. pacẽ redderet, neq; discessérint re infecta legati, reddita namq; pax erat: ea tamẽ diuturna nõ fuit. Ioannes enim Haucut vicecomitib. militans, cũ Florẽtinos bello lacesseret, eorũ*

copias apud Miniate oppidum grauiter profligauit. Hanc ob rem Aegidius Legatus Thomam Obicionem egregium copiarum ducem, cum tribus millibus equitum, & satis magno peditatu Florentinis auxilio mittit. Pugnatum est inter Aretium & Cortonam dubio Marte quatuor horis: atque demum Thomas ita hostes superat adnitente peditatu, vt ex sex millibus equitum, qui cum Anglico militabāt, pauci euaserint, atque ipse dux in deditionem venerit. Huius autem tantæ victoriæ fama permoti qui ab Ecclesia defecerāt statim deditionem fecêre. Rectè igitur prædixit Ioachim, hunc Pontificem accepturū flabellum & interfecturū muscas eiecturumq; de templo vendentes. Flabellum est industria Aegidij, muscæ sunt copiæ Vicecomitum: vendentes & repressi sitibundi in templo sunt, qui ab Ecclesia defecerant. His ita feliciter peractis Vrbanus ad quartum sui Pontificatus annum in Italiam venit componendarum rerum causſa, doctrinam illuminatam assumens, annuncians iustum, & vita circumcisos, id est pietate, iustitia & sanctis moribus Columbam, id est Ecclesiam instaurauit. Cùm porrò Carolus Imperator intellexisset Vrbanum Rhomam profectum, eò & ipse quoque cum vxore & liberis statim aduolauit. moritur Vrbanus Pontificatus sui anno octauo, mense qnarto. Itaque imaginis dextra manus claues continens auxiliante illi angelo, significat, ope diuina Ecclesiam instauratam esse. Stellis quinque cœlitus demissis, ipsaq; manu inde prominēte, supra flabellum vel flagellum, significatur industria & confœderatione, Aegidij Cardinalis, Canis Scaligerij, cognomento Signorij siue Facini, Ludouici Gonzagæ ac Nicolai Estensis, & Francisci Carrarij, in aduersarios & rebelles animaduersum esse. Aquila denotat Carolū ad Pontificem in Italiam profectum, Pontificem salutasse. Os enim Aquila apertum habet, quasi Pontifici loquatur: apertum

etiam

etiam est, quia deuorauit Lucam, adimens illam Pisanis, & Miniate oppidum Florentinis, sibiq; vendicans: & accepit à Florentinis ingentem pecuniam, ne eos bello vexaret. Falsò igitur Pseudomagus somniat à pontificibus recessuram clauium potestatem, & pontifices proprijs virgis pœnas luituros, neué collidantur Pauonem illis, per quem ille Austriacos intelligit, opitulaturum. Licet Austriaci semper Ecclesiæ fuerint deuotissimi: nō tamen Pauonem, sed aquilam imago continet: id quod & historiæ veritas declarat. Hæc omnia ad solum Vrbanum quintum referuntur, iam dudum impleta.

VATICINIVM XIIII.

IOACHIM ABBAS.

Flores rubei, aquam adoriferam distillabunt.

Obscuratum est aurum, mutatus est color optimus, rubigo te consumet, dulce principium inuenisti, sed finem tribulatum. Væ primum abijt, & ecce væ secundum. Fugiamus à facie eius. Clama in fortitudine, quia iam incipiunt, vltimi cruciatus. Ha ha vbi est Lucifer?

quo

quo abierunt ſtellæ? curramus & non reſpiciamus retro, quia ab Aquilone pandetur omne malum.

PAVLVS SCALIGER.

Deſcribitur hîc ad oculum Gregorius vndecimus, patria Lemonicenſis, Petrus Belfortis antea vocatus Clementis ſexti nepos, ſanctæ Mariæ nouæ Diaconus Cardinalis, Auenione Pontifex omniũ conſenſu creatus, qui fuit tantæ innocentiæ, & placabilitatis, adeoq; humanus & pius, vt ab omnib. vnicè diligeretur. Hic Pontificatu inito ſtatim Legatũ in Italiam miſit, vt res Eccleſiaſticas recenſeret: qui cùm in Italiam veniſſet, & res Eccleſiaſticas recenſeret, inita cum vicecomitibus pace, ſiquidẽ omnia in perturbatione fuêre. Erant enim inimici omnes ipſis Venetis, exceptis vicecomitibus: quæ res initium fuit perturbandi omnia. Ideò inquit Ioachim, obſcuratum eſt aurum, *id eſt Vrbani quinti inſtauratio neglecta*: mutatus color optimus, *id eſt ſtatus Italiæ per Vrbanum compoſitus*: dulce quidem principium inuenit, *ſcilicet pacata omnia*, ſed tribulatum finem, *quia in ſeditionibus fato conceſſit*, rubigine conſumptus, *id eſt intolerabili veſicæ dolore mortuus. Rubigo enim eſt vitium metalli, & propriè id, quod in ferro contrahi videmus, aridum & rubrum metallũ paulatim erodens: Ita in renibus vel veſica quoq; generatur ſimile quid ſiue calculus, ſiue arena, meatum vrinæ prohibens, aſperrimumq; gignens cruciatum.* Væ primum abijt, *quod ſub Ludouico Bauaro Imp. excitatum erat:* & ecce væ ſecundũ, *quod auſpicijs Vicecomitum paratũ fuit. Plurimæ enim ciuitates ſe in libertatẽ vindicabant, & primi Tiphernates (quos Caſtellanos vocãt) ab Eccleſia deſciuere: hos deinceps Peruſini, Tudertini, Spoletini, Eugubini, Viterbienſes,*

Foro-

Foroliuienſes, Aſculani ſecuti ſunt. Idcirco ait Ioachim fugiamus à facie eius: Clama in fortitudine. *Clamauerunt ſanè in fortitudine aduerſarij Eccleſiæ. Occupauerat tum etiam Aſtorgius Manfredus, ſub Bauaro tyrannidis dulcedine guſtata, Granariolum agri Fauentini caſtellum: ad quem opprimendum è Bononia Legatus Ioannem Haucut, cum aliquot cohortibus mittit. Tutati ſunt Aſtorgium Florentini & Bononienſes: qui excluſo Haucut cum omni præſidio in libertatem ſe vindicauerunt. Haucut verò cernens Fauentinos ad rebellionem ſpectare, & ciuitatem crudeliter diripuit cæſis paſſim omnibus, quos obuios miles habuit, & ſolum vrbis viginti millibus nummûm auri, Nicolao & Alberto Eſtenſibus fratribus vendidit, occupato Bagnacauallo: vbi impedimenta exercitus ſui ad tempus repoſuit. Hinc eſt quod dicit Ioachim,* Iam incipiunt vltimi cruciatus. Ha ha vbi eſt Lucifer? *ſcilicet obedientia Eccleſiaſtica, quæ inſtar Luciferi, tot ſeculis luxit:* quò abierunt ſtellæ? *videlicet principes poteſtati Eccleſiaſticæ ſubiecti.* Curramus & non aſpiciamus retro, quia ab Aquilone pandetur omne malum. *Pontifex enim cognita rerum permutatione, Cardinalem Gebennenſem Legatũ cum ſex millibus equitũ Britonum in Italiam mittit, qui per Taurinos deſcendentes ſine vllo maleficio, vſque ad Bononiæ portas peruenere, vrbem obſeſſuri. Sed Legatus cognito Florentinorum aduentu, qui Rudolpho Varaneo duce Bononienſibus ſuppetias ferebant, cum copijs ſuis Ceſennam hyematum conceſſit: in qua vrbe ita tumultuatum eſt ob ſuperbiam Gallorum, vt ſexcenti Britones interfecti ſint, reliqui vrbe eiecti. Qui poſtea per arcem ingreſſi, aucti numero, ædibus & rapinis omnia compleuere: neque his quidem parcentes quorum ætas ſuppliciter veniam petit: ſolæ virgines & iuniores matronæ ad iniuriam reſeruatæ ſunt. Foroliuienſes autem veriti*

ne à

ne à legato inopia consilij & Gubernatoris opprimerentur, Synebaldum, Pynum, Ioannem, Theobaldum, Ordelaphos dominos in vrbem recipiunt, quorum virtute ab impetu Britonum defensi constantissimè sunt. Existimans autem Gregorius Pontifex, hæc omnia mala, quæ in Italia committebantur, sua absentia fieri, naufragiumque tam diuturnum absente gubernatore committi, de profectione sua, ad Italiam vir bonus diu multumque cogitare cæpit: sed hominẽ per maximè mouere cuiusdam Episcopi verba, qui interrogatus à Pontifice, dum simul inambularent, cur non rediret ad Ecclesiam suam, quam haud par erat, tam diu sine pastore nudam relinqui, Cur, inquit, tu summe Pontifex cæteris exemplũ daturus tuum Episcopatum non repetis, Ecclesiamq; Rhomanã? Motus his verbis Pontifex, paratisq; in Rhodano 21. triremibus, alio se iturũ simulans, ne à Gallis retineretur, si se profecturum ad vrbem intellexissent: ipsam namq; curiã emolumenti caussa in Gallia volebant. Genuã itaque primò, inde Cornetũ: vnde terrestri itinere nauigationẽ pertæsus hyeme præsertim, Rhomam peruenit anno Domini 1376. Idibus Ianuarijs, Pont. sui 7. migrationis verò Rhomanæ Curiæ in Gallias anno septuagesimo quarto. Quo autem apparatu, quaque incredibili populi Rhomani lætitia susceptus in vrbem sit, honorato quoq; obuiam prodeunte, non attinet dicere, Cùm vultu, gestu, acclamationibus, omnem lætitiæ speciem effuderint, vt filij solent, redeunte peregrè exoptato parente. Indigebant omnia aduentu Põtificis. Nam & mœnia & Basilicæ, & publica, ac priuata ædificia vbique ruinam minabantur, quæ certè magna ex parte restituit, vt turris suo iussu ædificata ad sanctam Mariam maiorem indicat. Labefactati etiã ita ciuitatis mores erant, vt nihil vrbanitatis habere videretur: vtq; illi mores aliundè petendi essent, quæ totum orbem terrarũ quondam ad vrbanitatem redegerat. Collocata itaque in vrbe

ſede ſua, Pōtifex, vt bonum paſtorem decet, omnia circumſpicere cœpit, de medelaq; vulneribus inferenda cogitare, vt illud Ioachimi impleretur, Flores rubei ex cruento ſcilicet ſanguine nati, aquam adoriferam diſtillabunt. Pax igitur qua ſanari nondum obducta vulnera poterant, ſibi diu multumq; cogitanti oblata eſt. Legatum itaque primò ad Florentinos mittit, qui ad arma ſpectabant, eosq; adhortatur, vt æquas pacis conditiones non detrectent. Hi verò Pontificis potentiam ſuſpectā habentes, ne ad pacem cogerentur, cum Bernaboue hoſte, paterno, auitoq; fœdus & amicitiā ineunt. Poſtea verò Ioannem Haucut pecunia, & pollicitationibus corruptum, ab Eccleſia in partes ſuas trahunt, quo ſucceſſu elati, nullum iniuriæ contumeliæq; genus prætermittunt, quod in Pontificem transferri poſſet: qua ex re anathemate notati, hac inſolentia vſi ſunt, vt etiam ſacerdotes ſuos, quibus à ſacris interdictum erat, celebrare contra ius fasq; coëgerint. Tum verò Pontifex à precibus ad arma conuerſus, conciliatis prius Bononienſibus, qui ſuo nomine vrbem gubernarent, Varraneum mercede conducit: hac in re Florentinorum artibus vſus: eiq; exercitū Eccleſiæ committit, paulò pòſt, in Florentinos moturo. Id ne vt deſtinauerat ſtatim faceret, diſcordia inter Genuenſes & Venetos orta effecit. Veritus enim eſt, ne aliqua externa vis Italiam inuaderet, ſi ipſe quoque cum Florentinis decertaret. Nam dum Andronicus Genuenſium auxilio fretus, quibus Tenedon Inſulam mercedem facinoris permiſerat, patrem Caroli Ioannem Conſtantinopolitanum Imperatorem regno deturbaſſet, Veneti eundem in patriam reduxerunt, ac Tenedon Inſulam ab eo accepere. Qua ex re indignati Genuenſes in aliud tempus vindictam diſtulere, veriti Pontificis anathema, qui vtriq; populo interminabatur, niſi ab armis diſcederent, cùm diceret neutri eorum bellum illud competere. Sed dum vir ſanctus

ctus accuratè agit omnia, quæ ad Pōtificem pertinent, intolerabili veſicæ dolore, vt dictum eſt, moritur anno Pont. ſui 8. menſe 5. anno Domini 1378. quinto Calend. April. tantoq; omnium cum gemitu & lachrymis ſepelitur, quāto nunquā antea quisq; ſepultus eſt. parente enim & vnico genitore priuati omnes videbātur: lugebantq; non modò præſentem, verùm etiam futuram calamitatem, in quam ſublato optimo Pontifice ob patrum diſcordiam incidere. Iam imaginis ſenſus facilè patet. Papa enim baculum peregrinationis manu dextra gerens, *ſignificat, illū terreſtri itinere Rhomam tanquam peregre exoptatum parentem rediſſe.* Miles gladium in Pontificem vibrans *& lāceæ à latere, cladē Ceſennatem ſignificāt, qua ſexcēti Britones, ex parte Pōtificis interfecti ſunt. Prohibuit autem manus Dei, ſua diuina prouidentia, partim per Pōtificias cenſuras, partim* per ſtellas, *id eſt Principes Pontifici morem gerentes, ne planè copiæ Pontificis funderentur, & poteſtas illius euerteretur, quin potius ille reſumptis viribus in aduerſarios atrociſsimè intenderetur: ſignificāt quoq; defectionem Haucut ad Florentinos & iniurias atq; contumelias à Florentinis Pontifici illatas, qui etiā anathemate notati, contra ius fasq; ſacerdotes, quibus à ſacris interdictum erat, celebrare compulerunt.* Gladius à ſiniſtris *Pontificis, cuius capulus ad* pedes ipſius eſt, *deſignat Pontificem à precibus ad arma conuerſum, ſicut ex prædictis apparet. Valeat proinde & hîc Pſeudomagus impoſtor cum ſuis mentitis vēturis punitionibus, quæ tamen prophetia ad hunc ſolum Gregorium Pontificē ſpectabat, in eoq; impleta eſt. Quàm deinde benè Pſeudomagus ſua magia vtatur, vel imago illius patefacit, quæ duos gladios penes Pontificem depictos continet,* cùm ſaltem vnus eſſe debeat, *vnius, non duorum Pontificum.*

VATICINIVM XV.

IOACHIM ABBAS.

Terribilis es, & quis resistet tibi?

Hæc est fera vltima aspectu terribilis, quæ detrahet stellas: tunc fugiant aues, & reptilia tantummodo remanebunt, fera crudelis, vniuersa consumens, infernus te expectat. Terribilis es, & quis tibi resistet?

PAV-

PAVLVS SCALIGER.

Notatur hoc vaticinio Vrbanus sextus, patria Neapolitanus, antea Bartholomæus Barensis Episcopus dictus, homo planè ineptus, rusticus, inexorabilis, callidus, et iniuriarum memor, ac vindex, malebat videri & metui potius, quàm diligi. Hic Pōtificatu accepto, non pacem inter Christianos componere, sed magis Cardinalium, & Ioannæ reginæ iniurias vlcisci pro viribus conatus est: propter quod Florentinos anathemate notatos, vt in suam deduceret sententiam, absoluit. Natura prorsus inquietus erat: quocirca apud Nuceriam Cardinales creans, quosdam ex antiquis in carcerem coniecit, homo infeliciſsimus. Hic Pontifex fera aſpectu terribilis, *& vltima Ioachimo appellatur: in hoc Pontif. enim de ſtatu ſummorum Pontificum prophetia illius finit. Aſpectu autem terribilis, hic Pontifex non iniuria dicitur, cùm nihil boni in Pontificatu ſuo, ſed omnia mala egerit, feraq; crudelis, vniuerſa conſumens, omnibus metuenda fuerit. Habuit Antipapam Gebennenſem Cardinalem, natione Gallum, cui Clementi ſeptimo indita appellatio fuit, fauentibus Ioanna regina, & octo Cardinalibus: vnde magna diſcordia in Eccleſia Dei orta, & diuturna, videlicet 39. annorum quam ſchiſma vocant, cũ pars Chriſtianorum principum Vrbano, pars Gebennenſi faueret. Neque hoc modo contenti ſeditioſi Cardinales Britones, qui multa Eccleſiæ Caſtella, multas vrbis villas iam diripuerant, arcesq; occupauerant, in Pontificem & Rhomanos mittunt. Ad pontem Salarum Rhomanus populus hoſti in compoſito agmine obuiam factus, ſuperatur, & cæditur. Verùm cùm poſtea apud Marinum pugnam magna animorũ concitatione iniſſent, adeò Britones cædunt, vt vix nuncius tantæ cladis ſuperfuerit. Qui in arcibus erant, ſe aliquandiu ac ſuos tutati ſunt, maximè verò*

arcis Surianæ præfectus, qui post multos annos Martino Pontifici deditionem fecit. Interim Genuenses odium quod in Venetos mente conceperant, ostendũt ascito in societatem belli Ludouico Hungariæ rege, Austriæ duce, Patriarcha Aquilegiẽsi, et Francisco Carrario: Cùm à partibus Venetis rex Cypri Perinus Lusignaneus, et Vicecomes Bernabos essent, et vtrinq; dubio Marte acriter pugnatur, mari, terra, omnia depopulãtur, ferro igniq́; absumuntur, quo tempore etiam Bombardicus *vsus, à sono et tonitru sic dictus, innotuit: multæ vtrinq; cædes inuicem acceptæ datæq́; sunt. Acceßit tum Venetis et Calocoannes Græcorum Imperator, & Peram Genuensium, Constantinopoli vicinam oppugnare aggressus est. Videbat enim Genuenses pluribus bellis, & quidẽ grauißimis implicitos. Sed Andronicus eius filius patri ac Veneto æquè hostis, Thurcorũ, Bulgarorumq́; præsidijs & societate fretus, eam acerrimè defendit: eoq́; terroris patrẽ deduxit, vt in partes Genuensium statim transiret. Vrbanus verò non intentus componendæ paci inter Christianos, vt par erat, sed iniurias à Iohanna regina acceptas vlcisci cupiens, Ludouicũ Vngariæ regem impulit, vt Andreasij fratris mortem se adiuuãte vlcisceretur: qui Carolum filium in Taruisinis contra Venetos dimicantem in Iohannã concitans, res Venetorũ propè afflictas meliusculas fecit. Itaq; Carolus ex Hungaria contra Iohannã accitus cum octo millibus equitum in Italiam venit, Aretiũ primò in potestatem suam redegit, Guelphorũ & Gibellinorum seditionibus diu agitatũ. Florentini veriti ne sustinere tanti regis impetũ non possent, pacem à rege, datis quadraginta millibus nummûm auri redimunt. Carolus salutato Rhomæ Vrbano regnũ ingressus, superatis etiã Iohannæ ducibus Neapolim dedẽtibus ciuibus, capit. Dum hæc ad Neapolim, & Aretiũ agerentur, noua belli nubes Italiã inumbrauit. Nã Ludouicus Andegauensis, à regib. Francorum*

corum originẽ ducens, Italiam ingreſſus cũ triginta millibus equitum, nõ longè à Bononia conſederat, à Clemente antipapa impulſus: non tam vt reginã Iohãnam obſeſſam liberaret, quàm vt Vrbanũ armis Pontificatu deijceret: Ludouicus per Marſos iter faciẽs, ad Caſſienſem ſaltũ iam peruenerat. Adhuc enim ad 12. millia equitũ expectabat, qui Italiã ingreſſi, duce Andegranio, per Placentinũ, Lucenſem, Florentinũ, Senenſem agrũ iter facientes, Aretiũ iam peruenerãt, vrbemq; à Guelphis introducti, poſt illatã ab Albrico cladẽ, diripuere. Interea Ludouicus Andegauenſis moritur. Quocirca Andegranius in Gallias redijt, ipſiq; milites bini terniué mendicantes etiã in patriam ſe contulerunt. Tũ verò Vrbanus terrore Gallico liberatus, Neapolim ſe cõferens, à rege petit, vt ſibi liceat creare nepotem ſuũ Campanum principem: quod cũ impetrare nequiuiſſet, homo ſub ſpecie iuſti et honeſti minus Vrbanus, ac nulli gratus, ad minas cõuerſus, eò iracundiæ regẽ compulit, vt cuſtodijs adhibitis, per aliquod dies prodire in publicũ nequiuerit. Verùm diſſimulata ad tempus iniuria, Nuceriam ad vitandos æſtus (vt ipſe dicebat) cum bona regis venia profectus: Communitaq; firmis præſidijs vrbe, et nouos Cardinales creat, & ſeptem ex veteribus in carcerem conjcit: quod diceret eos cum rege & antipapa contra ſe coniuraſſe. Propterea inquit Ioachim, hunc eſſe feram terribilem quę detrahet ſtellas. Præterea verò & proceſſum (vt iſtorum more loquar) contra regem inchoauit, miſſa de more citatione: qui breui ſe venturum Nuceriam reſpondit, diluiturumq; obiecta crimina, non verbis modò, verùm etiam armis. Nuceriam itaque cum ſatis magno exercitu veniens, vrbem obſidet. Motus autem hac indignitate Raymundus Balcianus è gente Vrſina, Comitis Nicolani filius, qui poſtea Tarentinus princeps eſt habitus, ſuis copijs fretus, quas ſub rege ductauerat, Vrbanum cum tota Curia, ad proximum littus

littus deductum, Genuenſium triremibus ad id inſtructis paratisq; impoſuit. Propterea inquit Ioachim tunc fugiant aues, & reptilia tantummodò remanebunt, id eſt quæ Pontificem comitari non poterant. Quibus triremibus dum Genuam Pontifex defertur, ex ſeptem Cardinalibus Nuceriæ captis, quinque ſaccis inuolutos in mare demerſit & reptilibus, mandauit. At verò mortuo Ludouico Hungariæ, proceres Hungari Carolum ſtatim per Legatos accerſunt: qui eò profectus dum conuentum ad res componendas celebrat, curante regina, quæ odium diſſimulauerat, obtruncatur. At Vrbanus circumacto anno, quo ſe Genuam contulerat, intelligens Eccleſiaſticas ciuitates à Florentinis ad libertatem (vt antea) incitari, Lucam primo, mox Senas & Peruſium peruenit. Confirmatis deinde aduentu ſuo ciuitatibus, deſiderio (vt ipſe dicebat) videndi Neapolim. Ferentinum vſque proficiſcitur: ea mente reuera, vt Ladiſlaum admodum puerum, & Ioannem Caroli filios hæreditate paterna deturbaret. Multi enim proceres Ludouico Andegauenſi ſtudere ſoliti, potiundi regni ſpem ei præſtabant, ſed magna vſi fide Caietani, pueris in vita retentis, regnum quoque cum ſumma laude ſeruauerunt. Pontifex ergo re infecta Rhomam redijt, & tandem Pontificatu infeliciter defunctus moritur, anno Pont. ſui II. menſe 8. paucis admodum eius mortem, vtpote hominis ruſtici et inexorabilis, flentibus. Cuius ſepulchrum Rhomæ in Baſilica beati Petri adhuc viſitur cum epitaphio ſatis ruſtico et inepto. Ideò Ioachim ait: Infernus te expectat terribilis es. Depingitur hic itaque iſte Pontifex, tanquàm Draco, veneno ſuo inſidijs & artibus vniuerſam Europam, & circumiacentes regiones inficiens: habens caput humanum, auriculas aſininas, coronam regiã, ex qua galea prominet, Iudæorum, & gentilium, atque Thurcorum modo retorta, vt intelligamus illum fuiſſe hominem ruſticũ, callidum,

callidum, vindictæ cupidum, corde iniquum, & ad omne malum propensum. Caudæ caput alterum inest, id est Antipapa, nouem stellis adornatus, hoc est octo illis Cardinalibus & Iohanna regina, qui partibus suis fauebant. Hic Antipapa magnum ignem ore conflat, dum Vrbanum mouet, vt clam & ex insidijs omnes illas turbas Italiæ procuret. Ludouicum Hungariæ regem enim aduersus Ioannam idcirco prouocauit, cuius tandem nomine Carolus cum exercitu ingressus Neapolim cepit: Ludouicus Gandauensis & ipse ad vastãdam Italiam venerat. Omnes isti huius Pontificis artibus vitam cum morte permutarũt: ideo supra draconem, tres magnę stellæ depictæ cernuntur. Minores quinq; inclusæ, *significant, ex septẽ illis Cardinalibus Nuceriæ captis, quinq; illos saccis inuolutos, & in mare demersos. Luna enim domina maris est. Itaq; insanus Pseudomagus valeat cũ sua galea Caiphæ & Annæ, et similibus futurorum præsagiorũ ineptijs. Hæc enim omnia ad annum Domini* 1389. *impleta sunt. Reuelata aũt erant* Ioachimo, *dũ esset* Abbas *in monasterio* Florensi in Calabria, *circa annũ Domini* 1176. *Concludit has reuelationes Abbas hoc pacto:* Potens est Dominus mutare propositum suum, quia in manibus eius omnia astra sunt cœli.

K SEQVVN-

SEQVVNTVR ANSELMI EPISCOPI MARSICHANI VATICINIA SCRIPTA AB EO, ANNO DOmini 1278. quæ post obitum Bonifacij Papæ Octaui in lucem data erant Perusij.

VATICINIVM XVI.

AN.

ANSELMVS EPISCOPVS.

Incipit principium malorum, hypocrisis abundabit.

Neq; zelus, neque vrsa catulos pascens, in quinque Rhomam sceptra conturbat nouam: & triginta sex annis miser ambulabit. Primus filius, ferę habens quinq; filios, à figuris medius tibi est: ærea autem ciuitas barbaros in se recipit. Cùm autem viderit vrsa, matrem Canũ, miserabiliter lugebit, in altitudine cœli, vt à Deo consequatur auxilium. Multos decipis misera, nequissima, sub aliena pelle vnita: falcem conuerte intra, absconde deceptionem: immuta faciem, sicut benè manens: canes nutris nouos, vt eos habeas in medio tempestatum: sed Christus manifestabit cogitationes tuas: serpens autem omnes velociter cõsumet, cum ijs quos lactas: lactaberis pœnaliter, & manus expandes, quum pedes peruertes, sicut abijciens te ipsum extra: sed Dominus hypocrisim tuam ostendet. Quid mali facis ô tu habens faciem canis admixtam alieno morsu? Quid tu feris? quid mundo aperis os tuum ad pusillos? quomodo eructabit cor tuum verbum bonum ciuitati?

PAVLVS SCALIGER.

Cùm vidisset Anselmus Ioachimi vaticinia vltra 15. *Pontificẽ se nõ extendere, ille tandẽ adiecit prognosticon totidẽ Pontificũ. Et siquidẽ Ioachim in terribili põtifice desijt: Anselmus incipit à principio malorũ, et abundãtia hypocrisis. Itaq; suis coloribus successorẽ Vrbani videlicet Bonifaciũ nonum, patria Neapolitanũ, Petrum Tomacellũ antea vocatũ depinxit.* Neq; zelus *inquit*,

neque vrſa catulos paſcens, *id eſt, neque Pontifex, neq; magiſtratus vllus afficiuntur commoditate catulorum, Reip. Chriſtianæ: ſed in* quinque ſceptra, *id eſt, in quinque Pontifices tranſmittit ſchiſma quod Rhomã conturbat nouam. Bonifacius enim fuit tanti animi conſiliýque, vt primus populi Rhomani vim omnem in Pontificem tranſtulerit, creatis ſuo nutu magiſtratibus omnibus, munitaq; ſancti Angeli arce in mole Hadriani ſita ad Tiberis pontem, quo ab vrbe in Vaticanum itur: Munitisque item pontibus, quibus in tranſtiberim Rhomani commeant. Iubileum tandem celebrauit: atq; ita Rhomæ vrbis ad Eccleſiæ ſubiectionem reductæ gloria & pecunijs iubileo anno perceptis auctus, rem aggreſsus eſt nouam, quæ Pontifices Rhomanos ſucceſſores ſuos, non minus orbis Chriſtiani, quàm Rhomæ Dominos reddidit. Lege etenim promulgata conſtituit, non licere cuiquam ſacerdotij, ad quod promoueretur, beneficiũ conſequi, priuſquàm primi illius anni æſtimationis pecunias Pontificali ærario diſſoluiſſet. Bonifacius ergo annatarum vſum beneficijs Eccleſiaſticis primus impoſuit, hac conditione, vt qui beneficium conſequeretur, dimidium annui prouentus fiſco Apoſtolico perſolueret, quã conſuetudinem omnes admiſere præter Anglos, qui id de ſolis Epiſcopatibus conceſſere: in cæteris beneficijs non adeò.* Triginta ſex annis *à Pontificatu ſuo Eccleſia miſera & ſchiſmatica inceſsit. Primus filius* feræ, id eſt ſchiſmatis, *Bonifacius eſt, ſucceſſor Vrbani, penes quem ſchiſma cœpit,* & qui filios quinq; habuit, *ſcilicet hunc Bonifacium, Innocentium ſeptimum, Gregorium duodecimum, Alexandrum quintum & Ioannem vigeſimum tertium, omnes Pontifices in ipſo ſchiſmate. Medius à figuris primus filius Bonifacius eſt. Quia inter Vrbanum & Innocentium. Prima etenim figura Vrbanus ſextus eſt: ſecunda, Bonifacius nonus: tertia Innocentius ſeptimus. Reliqui filij enim ex*

vna

vna figura promanarunt. Innocentius quippe, quòd simul Cardinales tres creauerit, postea tres Pontifices, videlicet Angelum Cornarium, tandem Gregorium duodecimum, successorem Innocentij: Petrum Philardum Cretensem, tandem Alexandrũ quintum, successorem Gregorij duodecimi. Hunc secutus est Ioannes vigesimus quartus, sed depositus, & tertius filius Ottho Columna, Martinus quintus in eius locum suffectus. Aerea autem ciuitas Rhoma dicitur, quòd vniuersæ Europæ æs ad eam comportetur, & omnes populi illius vectigales quodammodo sint. Hæc, inquit Anselmus, sub hoc Bonifacio barbaros recepit. Vndiq; enim religionis caussa populi Rhomam confluebant, propter iubileum annum. Itaque videns magistratus, matrem canum, id est Pontificem, cui ad summam gloriam nil certè defuisset, nisi affinium et cognatorum affinitatibus obtemperans aliquam notam contraxisset. Multa enim crimina per Simoniacam prauitatem committebantur, petentibus contra ius fasq; omnia tum fratribus, tum cognatis: quorũ magna multitudo quæstus gratia Rhomam venerat. Idcircò vrsa id est magistratus populusq; Rhomanus, vehementer ægrè ferebant, illum suos ad tantum fastigium euehere, & indies orabant Deum, vt se tantis miseriis liberaret. Multos enim decipiebat Bonifacius miserè, idq; sub aliena pelle vnitus. Indulgentiæ enim, quibus vnitus erat, & quidem plenariæ ita passim vendebantur, vt iam vilesceret clauium & literarum Apostolicarum autoritas. Propterea hortatur illum Anselmus, vt falcem conuertat, intret in conscientiam, & abscondat deceptionẽ, immutet faciem instar benè agentis: quandoquidem canes nutriat nouos, vt eos habeat in medio tempestatum. Reuocare ergo hæc omnia Bonifacius conatus, cognatorum precibus eò identidem redire cogebatur. Vnde melius actum cum Ecclesia Dei censerem, si Pontifices, reiectis affinibus & cogna-

tis, vel saltem in mediocri fortuna collocatis, Pontificiæ dignitati potius, quàm carni consulerent. Hinc subiungit Anselmus, sed Christus manifestabit cogitationes tuas. *Serpens enim, id est Ladislaus rex, quem in sinu suo aluit, & in regnum paternum restituit,* omnes velociter consumet, *cum ijs quos lactas, hoc est fundamento regni sui confirmato, omnes proceres dominatu priuauit, & parere recusantes è patria deiecit. Idem præstitit huius successor Innocentius septimus, & ipse de sinu suo eductus. Lactatus ergo est pœnaliter Pontifex. Nam in tanta rerum perturbatione diu afflictatus, dolore laterum tandem moritur. Atque hoc illud est, quod Anselmus ait, Manus expandes, cum pedes peruertes,* sicut abijciens teipsum extra, *id est omnia te moriente fient irrita, & Dominus* tuam hypocrisim ostendet. *Ideo in hæc verba prorumpit Anselmus,* Quid mali facis ô tu habens faciem canis admixtam alieno morsu? *quid tu feris? quid mundo aperis os tuum ad pusillos?* quomodo eructabit cor tuum verbum bonum ciuitati? *Fortè his verbis quoque innuere voluit, quòd quendam virum, quem sanctitati deditũ commemorant, Pontifex, vt quidam aiunt, innocentem è medio sustulerit. Ex alpibus namq; descenderat in Italiam, anno ante Iubileum, presbyter quidam cum magna hominum multitudine. Is quidem albo indutus panno, tantam modestiam vultu ac verbis præ se ferebat, vt ab omnibus sanctus haberetur. In Italiam itaque descendens, magnam hominum ac mulierum multitudinem, in sententiam sui ipsius breui deduxerat. Linteis albis circumuoluti omnes sine discrimine, mares an fœminæ, rustici an ciues, serui an liberi essent, passim veluti pecora, vbi nox oppressisset dormiebant. Publicè in vicis epulabantur, perlatis vndique certatim quasi ad sacrum epulis. Crucifixum sacerdos ipse præ se ferebat: quem lachrymari ob hominum errata dicti-*

dictitabat. Id quoties accidisset, succlamabant omnes, veniam à Deo petentes. Laudes beatæ virginis canebant euntes & stantes, hymnis ad id aptè compositis. Ex Cisalpinis autem in Flaminiam, Hetruriam, Picentes aucta opinione sanctitatis veniens, non plebem modò rudem & crudelem, sed & Principes, & Episcopos ciuitatum in sententiam suam facilè pertraxit. Substitit Viterbij cum magna multitudine labore itineris fessus. Romam inde (vt ipse dicebat) ad visenda loca sancta, sanctorumque corpora venturus. Sed Bonifacius fraudem subesse veritus, quòd diceret hominem superstitiosum pontificatū appetere, aduuante illa multitudine, milites aliquot præmittit, qui hominem comprehensum ad se perducant. Sunt qui scribant huius fraudem quæstione detectā fuisse, hominemq; in tanto facinore deprehensum, meritas pœnas luisse, igne scilicet, quo exustū ferunt. Sunt etiam qui dicant nil fraudis in homine deprehensum fuisse, sed id fictum à Pontifice abolendo rumori, quo hominem per inuidiam captum et necatum affirmabant. Vtrum verius sit, Deus nouit. Puto tamen hanc rem hîc Anselmum tetigisse. Moritur Pontifi. sui anno 14. mense 9. anno Domini 1404. Itaque sensus imaginis est, Pontificem vrsum humeris gerere, id est, Remp. Rhomanam, & tamen vrsis ex vtroque latere, lugentibus propter schisma & alia incommoda perniciem Ecclesiæ Rhomanæ totiusque Reipub. Christianæ, nullam opem adferre. Valeat ergo Pseudomagus cum sua futura punitione, quam somniat per vrsos futuram.

Autor enim ipse, et veritas historiæ testatur, hoc vaticinium in Bonifacio nono consummatum esse.

VATI-

VATICINIVM XVII.

ANSELMVS EPISCOPVS.

Decimæ diſsipabuntur in effuſione ſanguinis.

Secundus eſt filius: alia fera, volans ſerpens ad meridiem, iunctus nigro, & niger totus priuatus lumine, à coruis manifeſtatus, tempore & figura localibus, qui ſuccedunt paterno fini: exiſtens enim ſerpens niger deſtructor Vrſæ. O quæ eſca miſerorum coruorum: exiſtens

ſtens genus abominabile eorum, Ab oriente miſerabiliter turbabis te ipſum, ſimul & ciuitatem tuarum gentium dabis in tempore meſsi.

PAVLVS SCALIGER.

Succeſſorem Bonifacij noni Innocentium ſeptimum, patria Sulmonenſem, Coſmatum antea vocatum, ſanctæ Crucis presbyterum Cardinalem, Rhomæ, tumultuãte tota Italia, Pontificem creatũ, dicit eſſe ſecundum à Bonifacio filium, *in ſchiſmate procreatũ.* Aliamq; feram, *volantem ſcilicet ſerpentem ad meridiem, ſcilicet Rhomam, iunctum nigro, id eſt Bonifacio, & niger totus priuatus lumine. Nam quam ſecordiam Bonifacio & Vrbano, exiſtens Cardinalis, exprobauit, dicens eorum ſecordia fieri, quo minus ſchiſma Eccleſiæ Rhomanæ, totiusque Reipub. Chriſtianæ perniciens, hactenus extinctum & ſublatum ſit, in eam ipſe incidit. Factus enim Pontifex, in multis Vrbani & Bonifacij veſtigia ſecutus eſt, & quos priuatus carpebat non modò quod tantopere laudabat effecit, verùmetiam iniquo animo ferebat, ſi quis apud ſe ea de re verbum vllum feciſſet. Propterea & tempore & figura ſucceſsit paterno fini, à coruis id eſt Rhomanis manifeſtatus. Adeò enim tumultuosè omnia gubernabat, vt cum ſemel Rhomani reſtitui in libertatem, reddiq; ſibi Capitoliũ, Pontem Miluiũ, & arcem Hadriani peterent, inſtarentq; item vt ſchiſma, ſicut in ipſa creatione ſpoponderat, rem pernicioſi exempli de Eccleſia tolleret, bella extingueret, & ſeditiones, rege Gallorum ad eam rem conficiendam operam ſuam pollicente: ac Petro Luna antipapa, nequaquam tantam concordiã abnuente, Rhomanos ipſos Pontifex perinde ac coruos, fures, & latrones ad Ludouicum nepotem diuertentem, apud hoſpitale ſan-*

cti ſpiritus via ſaxea, tanquam ad certum carnificem miſerit. Vndecim enim ciues Reipublicæ ſuæ labenti, negligentia Pontificis, conſulturi, ſtatim necantur, è feneſtriſq; deijciuntur, quòd diceret eo modo tolli ſeditiones & ſchiſma, non alio quidem modo poſſe. Hac autem ſæuitia motus populus Rhomanus, accito Ladiſlao Apuliæ rege, arma capit, ſupplicium de Ludouico ſumpturus. Verùm Pontifex declinaturus populi furorem, Viterbium cum Ludouico citato greſſu proficiſcitur. Tum verò populus cùm ſæuire in autorem tanti facinoris non poſſet, in aulicos iram conuertit, quorum bona magna ex parte direpta ſunt. Seruati tamen quidam dicuntur, in ædibus Cardinalium Rhomanorum, qui adiuuantibus clientibus, ægrè tamen ad ſe confugientes tutati ſunt. Capto deinde Capitolio, occupatoq; ponte Miluio, arcem Adriani occupare fruſtra conati ſunt, adiuuantibus etiam Rhomanos, Ioanne Columna Troiæ Comite, Gentile Monterano Comite Carrariæ, egregijs tum copiarum ducibus, & Ladiſlai Regis auſpicijs militantibus. Verùm ſuperueniente Paulo Vrſino, mandato Pontificis, cum Moſtarda, & Ceccaholino turmarum præfectis, in pratis Neronianis Iohannem Columnam & reliquam Ladiſlai militiam fundunt. Hanc ob rem quidem Rhomani multis incommodis circumuenti, cùm & homines & eorum pecora abigerentur, reſidente etiam ira iam antea concepta, Pontificem in gratiam recipiunt, rogantq; vt ad vrbem redeat. Erat enim natura comis & blandus, adeoque Pontificij ciuilisq; iuris peritus, vt facilè homines, tum rationibus, tum ſuauitate dicendi, in ſui ipſius ſententiam alliceret. Rebus itaque hoc modo compoſitis, Rhomam veniens plures Cardinales delegit, ex quibus tandem tres Pontifices inaugurati ſunt, videlicet Gregorius duodecimus, Alexander quintus, & Martinus quintus confirmatoque pontificatu ſuo, Ludouicum nepotem

agri

agri Piceni Marchionem creat: eundemq; Firmanum principem constituit. Moritur pontifi. sui anno secundo. Atque ita serpens niger destruxit vrsam, *Rempublicam Rhomanam: & abominationem, escam miseris coruis parauit. Cæterùm non multò post Pontifex se ab oriente miserè deturbauit, Rhomæ namque mortuus vnicuique scelerato peccandi licentiam reliquit, simul et ciuitatem Rhomanam antea gentibus tempore messis prædam dederat: Ladislaus enim occupauerat Rhomam, & Perusium deditione acceperat. Iam patet decimas, id est Ecclesiæ facultates dissipatas, in effusione sanguinis. Itaque Papa vexillum Ecclesiæ tenens dextra manu, significat hunc Pontificem de Rhomanis & Ecclesia triumphasse: Leua continet arundinem supra quam coruus volat in os serpentis, id est Pontifex quasi aliud agens Rhomanos mittit ad Ludouicum nepotem, tanquàm carnificem, deuorandos. Valeat igitur Pseudomagus cum suo diabolo, et ementita columba, atque dialogo.*

VATICINIVM XVIII.

ANSELMVS EPISCOPVS.

Potentia vestigia Simonis magi tenebit.

Supplicium tertium auis crucifera, equus corniger, principium habens vnitatem, & finē vocationis, vnius recuruæ figuræ numerorū extremæ, Sicut in tempore boni anni veniet dies, in qua tenebit immediatè figurę cur-

curuatæ multam, magnus quidam rex volucrum. Solus enim recipiens principium, media die explebit in cornuto, mediãte ſtella poli veſpere, & propterea multum velox exiſtens ad bella paratus. O genus Bizantij habens aditus nobis inclinatos: ô amice, ſed vltima ſyllaba lucrabitur te in locis irriguis, propter ſpem, & finis cornu eſt.

PAVLVS SCALIGER.

Anſelmus hoc vaticinio notat Gregorium duodecimum, natione Venetum, antea Angelum Cornarium dictum. Hic enim maximæ ſeueritatis et ſanctimoniæ vir, pontificatu ſuſcepto, iterato ad deponendum Pontificatum ſe ſcripto adhibitis notarijs, & teſtibus obligauit, ſi Benedictus antipapa, qui alterum Pontificatum in Gallia tenebat, ſe quoq; abdicaret. Cohortantes igitur in principio ſeſe prædicti Pontifices, & ad mutuam abdicationem offerentes, de loco, quo ſine diſcrimine vterq; venire poſſet, diſputatio erat. Qua de re cùm inter ipſos non ſatis conueniret, colluſores, et fidefragi, ab vtroq; Cardinalium conuentu ſunt habiti, & maioris diuiſionis autores. Quapropter Concilium Piſis celebratum eſt, in quo colluſionis conuicti, Pontificatu ambo priuati ſunt, & Alexander electus. Cæterùm abſente Gregorio armis omnia Rhomæ circumſonabant. Gregorius autem quaſi profugus Ariminum ad Carolum Malateſtam ſe contulit, ab eoq; per quàm benignè acceptus. Benedictus autem ad Caſtellum Paniſcolæ locum munitiſsimum confugit. Porrò licet vterq; exauctoratus fuerit, neuter tamen deſtitit à creatione Cardinalium, maximè verò Gregorius, qui dum Lucæ eſſet, in primis de conſenſu Cardinalium, qui nondũ ab eo deceſſerant, Gabrielem Condelmarium, poſtea Eugenium quartum, Cardinalem creat. Hic

tandem ad Concilium Constantiense missso Carolo Malatesta Oratore, pontificatu se liberè abdicauit. Itaque potentia vestigia Simonis Magi tenebat, cùm præponeret publicè vtilitati priuatam gloriam & emolumentum. Supplicium ergo scilicet tertij filij, videlicet auis crucifera id est aquila, quam supra coronam gerit, & equus corniger id est vnicornis: Nam propter vnitatem quidem Gregorius suscepit Pontificatum, eo tamen fine, vt propter eandem vnitatem, exigente vocatione, suscipiat recuruam numeri figuram, quæ est C. quod centum significat, hoc loci autem denotat, Cessa. Adueniente ergo boni anni die, id est Constantiensis Concilij: vrgente rege volucrum, id est Cæsare, qui solus in cornuto, id est Gregorio gente Cornaria, media die, id est in consessu Cardinalium: principium, id est traditam potestatem Gregorio, recipiens expleuit, idq; mediante stella poli, id est Carolo Malatesta, principe Arimini, & quidem vespere, id est ad extremum, cùm videret rem secus fieri haud posse, propter metum belli, ad quod Cæsar velox & paratus erat. Idcirco exclamat, O Bizantium, id est Constantinopolis, vtinam haberes auditum paratum, ô amice: Sed vltima syllaba id est voluntas liberaque abdicatio lucrata est illum in locis irriguis, id est ad mare propter spem, quæ cornu sedauit, vt esset agri Piceni consensu omnis conuentus legatus. Vnicornius igitur in hac figura vnitatem significat, supra mitram papalem aquila, Cæsarem: à dextris adolescens Carolum Malatestam oratorem. Quasi dicat propter vnitatem et concordiam Gregorius duodecimus in gratiam Imperatoris, per Malatestam oratorem abdicabit se Pontificatu. Valeat proinde Pseudomagus, cum suis somnijs, qui hîc nescio quid de castitate vnicornis, & clauibus Pontificum somniat: sed & aquilam omisit, vsque adeò peritus suæ magiæ, scilicet.

VATI-

VATICINIVM XIX.

ANSELMVS EPISCOPVS.

Confusio & error incitabitur.

Iste ab vrsa, carens gladijs, & homo mouens incisionẽ rosæ: tamẽ siccabitur sicut rosa: Incidet rosam cuiꝰ motus tertius: & est tertia litera, & tertium elementum significat, manus falx: illa in prima litera incidit rosam, miserum elementum illud. Inde recipiens eam non mise-

miſerebitur tuis: quamuis in principatu maneas. Vide enim, iſte incipit colligere, roſam ante ferens. habens finem, in quo multum fruſtra lætare.

PAVLVS SCALIGER.

Vaticinium hoc depingit Alexandrum quintum, natione Cretenſem, Petrum Candianum antea vocatum, virum doctrina & ſanctitate vitæ præclarum, in Concilio Piſano, Gregorio & Benedicto abrogatis, omninm conſenſu, Pontificem creatum. Hunc dicit ab vrſa eſſe, & carere gladijs, id eſt Rempub. Rhomanam, non ferro, ſed verbo gubernare, atque cum quouis Principe optimo, & liberalitate & magnitudine animi, conferri poſſe. Adeò enim munificus erat in pauperes, & viros ſua benignitate dignos, vt breui nil ſibi reliquerit. Vnde per iocum dicere interdum ſolebat, ſe diuitem Epiſcopum fuiſſe, pauperem Cardinalem, mendicum Pontificem. In eo enim defuit habendi cupiditas, quæ vna cum re & ætate accreſcit ſimul. Sed hoc vitium cadere in viros bonos, & rerum humanarum contemptores non poteſt: qui quò magis conſeneſcunt, eò minus viatici indigere ſe cognoſcunt: & ob hanc rem cupiditates ſedant, refrenant auaritiam, ac cæteras animi labes expellunt. Tãti præterea animi Alexander fuit, vt Ladiſlaum regem tum potiſſimum, qui ditionẽ Eccleſiæ, Pontificibus abſentibus, diu multumque vexauerat, oppidaque aliquot vi occupauerat, in Concilio Piſano approbantibus qui tum aderant, regno priuauerit: iusq; illud Andegauiæ Duci competere declarauerit. Idcirco inquit Anſelmus, Et homo mouens inciſionem roſæ, id eſt regis Neapolitani, ſiccabitur ſicut roſa: octauo enim Pontificatus ſui menſe Bononiæ mortuus & ſepultus eſt. Cùm verò Alexander grauiter ægrotare cœpiſſet,

noſſetq;

nosset q; mortem propè instare, Cardinales ad se venientes ad concordiam, ad pacem, ad tuendam Ecclesiæ dignitatem adhortatur. Testatus prætereà est per eam mortem quam ante oculos se continuò cernere dicebat: nec reformidare, conscietia benè actæ vitæ motus, se existimare & credere, quæ in Concilio Pisano decreta fuissent, rectè atque integrè facta esse omnia, sine dolo malo fraudéue. Cùm hæc dixisset lachrymantibus omnibus qui aderant, illud Saluatoris verbum ægrè proferens, Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis, statim moritur. Pontific. sui mense octauo. Cæterùm Ladislai illa priuatio, magnam confusionem & errorem concitauit. Incidit enim Alexander rosam, hicq; motus tertius est, cùm secundus in Innocentio septimo fuerit, & supplicium tertium in Gregorio duodecimo, & tertia litera, tertium scilicet elementū, vtpote manus falcaria (nam primum elementum est litera prima, siue columna, cui inest rex Apuliæ coronatus: secunda cui inest imago monachi, id est Alexandri quinti, hic Pontifex enim fuit frater ordinis minorum: tertia cui inest, manus, id est concilium, falcem monacho, id est Pontifici tradens) in prima litera siue columna (columnis autem stabilitatem & potentiam indicat: sic concilium stabile & potens est: itidem & Pontificatus & regnum, ex quorum dissensione confusio & error: sicut ex illorum concordia, robur & fortitudo nascitur) incidit rosam, id est regem regno priuauit. Miserum appellat illud elementum, quia recepta rosa Ladislaus non est Pontificis vllius, quàm diu vixit, misertus, licet Pontificatu potentes fuerint. Varia enim fortuna inter pontifices sequentes & regem semper fuit. Itaq; cœperat Alexander colligere Ecclesiam, à rosa initium sumens, sed propter vitæ suæ subitum finem, frustra laborauit. Valeat ergo Pseudomagus cum sua idololatria, suisq; nugis, et impostura: ne hic quidem prætermisit imponere: pro fal-

ce enim cornu pinxit: idq; contra autoris mentem, vt vetustissimum exemplar, & textus ipse Anselmi, testatur, vt tantò commodiùs suas nugas distrahere astutissimus serpens valeat. Neq; enim aliam causam subesse puto, cur verba vaticinij, si vidit, omiserit, quàm vt, neglecta interpretatione prophetiæ, ipse sibi nouam & seditiosam confingeret.

VATICINIVM XX.

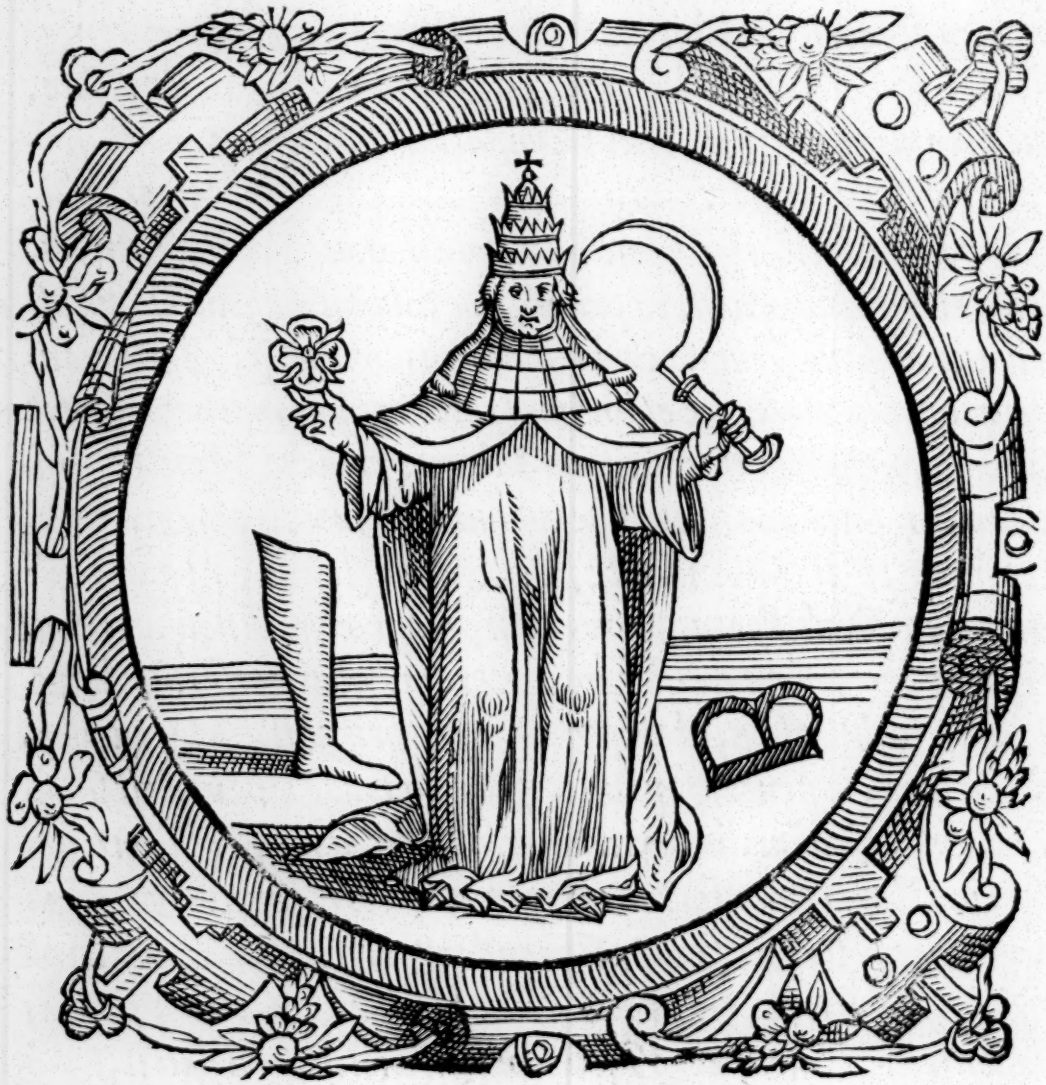

ANSEL-

ANSELMVS EPISCOPVS.

Elatio paupertatis, obedientia, caſtitas, gaſtrimargiæ & hypocritarum deſtructio.

Vide iterum alienum medium, falcem magnam, & roſam quam fert tertium ante duplicatum primum elementum. Item coniuncta fore quatuor menſium, te ſcribo, & principatus ante omnia, templa idolorum, poſt paululum reſuſcitabo, tres ante tres annos in vnũ. Viues ſenex valde, præcipitaberis in infernum duabus tribulationibus, in medio.

PAVLVS SCALIGER.

Depingitur hîc Ioannes vigeſimus quartus, patria Neapolitanus, & nobilis Baldeſar cognomento Coſſa, Bononiæ omnium conſenſu Pontifex creatus. Appellat illum medium, *id eſt in medio conſtitutũ Pontificem,* ſed alienum, *quia depoſitus tandem in Concilio Conſtantienſi fuit.* Falcem magnam *id eſt apparatus & copias, quarum duces Paulus Vrſus, & Sfortia, aduerſus Ladiſlaum, mittuntur, et* Roſam *quam fert tertium ante duplicatum primum Elementum, id eſt rex Apuliæ: ob oculos Pontifici Anſelmus ponit, vt benè deliberet, quod ſemel ſtatuendum putauerit. Hoc eſt, admonet officij Pontificem, vt diligenter conſideret, quæ mala ſequi poſſint, ſi in regem bellum moueat: videlicet id fore,* vt alienus de medio fiat, *hoc eſt Pontificatu deijciatur. Ladiſlaus enim Pontificem viciſſim ſequenti anno bello vexare cœpit. Ideò Pontifex timore correptus Florentiam primò, poſtmodum Bononiam venit, ac tandem Mantuam ad Ioannem Franciſcum Gonzagam profectus eſt. Deinde & Laudæ, & Cremonæ cum Sigiſmundo Cæſare, de*

pellendo Ladislao, qui Rhomam & multa Ecclesiæ oppida occupauerat, conuentum habuit. Inde ad Concilium Ioannes omnium nationum consensu citatus (quod Anselmus coniuncta *appellat) Constantiam, ad tollendum schisma proficiscitur: admonentibus tamen quibusdam ne id faceret, quòd verentur, ne cùm Pontifex accederet, priuatus reuerteretur, quod etiam contigit. Itaque superueniente Sigismundo, multa crimina Pontifici obiecta sunt, quorum caussa mutato habitu familiaq; clanculum noctu fugiens, cùm iam quatuor mẽsibus in concilio fuisset, Scaphusam se contulit, veritus ne quid grauius in se consuleretur. Idcirco, inquit Anselmus,* Coniuncta forè quatuor mensium, te scribo, *id est,* vbi Concilium quatuor menses superauerit, te accuso: & principatus ante omnia templa idolorum, post paululum resuscitabo, *tres ante tres annos in vnum, id est nationes omnes videlicet Italicam, Gallicam, Germanicam, Hispanicam, & Anglicam in tria idola, videlicet Ioannem, Gregorium, & Benedictum suscitabo: harum enim nationum suffragijs in Concilio tria illa deposita sunt idola, & vnus electus omnium votis Martinus quintus. Triennio autem Heydelbergæ Ioannes captus asseruatus est, senex valde, & in infernum, id est captiuitatem illam, in medio, Concilij scilicet præcipitatus, duabus tribulationibus, quòd & vinctus esset, & sine vllo cubiculario famuloué Italico. Captiuitas per se tribulatio fuit vna: secunda illa fuit, quòd Theutonici erant custodes omnes, quibus cum Ioannes non nisi nutu & signis loquebatur, cùm nec ipse linguam Theutonicam, nec illi vicissim Italicam scirent: Tres igitur annos ante triennium suæ captiuitatis suscitati erant principatus ante templa idolorum. Nam & Apuliæ rex Ecclesiam vexauit, & totidem annis vero Pontifice Ecclesia caruit, multisq; schismaticis patuit, qui verè templa Idolorum dicuntur. Iam in*

confeßo eſt, ſub hoc Pontifice elationem paupertatis fuiße, quia pauperum facultatibus elatus, vi ſibi pontificatum vendicauit, inquiens ad Cardinales, votum à ſe poſcentes, Date mihi Petri chlamidē ego eam dabo Pontifici, palliū humeris ſuis imponens, cuius potentiam veriti Cardinales: Bononienſis enim Legatus erat, & ſtipatus militibus, natura miles, illum in Pontificem metu crearunt. Atq; hoc innuit roſa quā manu ſiniſtra geſtat. Obedientia tandem in eo fuit, nam à carceribus liberatus, ad Martinum venit ſeſe pedibus Martini ſubijciens, eum vt Pontificē verum & vnicum recognouit, ſed etiam obedientiam omnes nationes itidem præſtiterunt: Caſtitas inſtaurata: gaſtrimargia atque hypocriſis ſublata eſt, cùm omnes nationes, & in primis Imperator, nimio gaudio effuſus, nullo habitu dignitatis ſuæ diſcrimine, conclaue ingreſſus, gratias omnibus egit, qui tantum virum & tam neceſſarium Reipub. Chriſtianæ propè extinctæ delegiſſent: & ante Pontificem proſtratus, cum ſumma veneratione eius pedes exoſculatus eſt, quem contrà Pontifex, non ſecus ac fratrem in precio habuit, eiq; gratias egit, quòd ſua opera et induſtria pax tandem Eccleſiæ Dei reddita eſſet. Hinc conſtat Pontificis imaginem, magnam falcem manu dextra continentem & metentem, bellum aduerſus regem Ladiſlaum pro Eccleſia, deſignare. Crus cum pede nudum truncatum à ſiniſtris, deiectionem & denudationem Ioannis repræſentat. A dextris litera B. ſiue pro litera ipſa ſumatur, ſiue pro chalybe igniaria, carcerem, & tribulationem, maximè cùm ſupina iaceat ⊟ denotat. Valeat ergo Pſeudomagus cum ſuo monacho concionatore, ſomnijſque vigilantium.

VATICINIVM XXI.

ANSELMVS EPISCOPVS.

Inciſio hypocriſis in abominatione erit.

Vacca ante quintum, & filij vrſæ paſcentis figura, manifeſtat locum, & modum, vnde adueniens ſolus manifeſtat, vel denotat mihi primos amicos: & habens virtutem, diſpenſa circa amicos: propterea inueniſti finem

nem dulciſsimum, ſolus ſublimaris ad gloriã, & mortuo relinques, potentiſsimè potentias: ſicut imbrem enim benè inuenies potentias.

PAVLVS SCALIGER.

Deſcribitur Martinus quintus, patria Rhomanus, Ottho columna, prius vocatus, non magis ſuo, quàm Eccleſiæ iam labentis tempore Pontifex in Concilio creatus, nationum omniũ, & Cardinalium conſenſu. Qui in pontificatu conſtitutus non ſomno, & otio, ſed negotio & ſolicitudini deditus, omnia ad rem pertinentia miro perfecit modo. Vir antea nequaquam ſagax exiſtimatus, ſed benignus. In pontificatu tamen ita opinionem de ſe prius habitam redarguit, vt ſagacitas quidem in eo ſumma: benignitas verò neque ſuperflua, neque minima reperiretur. Quid agendum, & quid vitandum eſſet, ſtatim re propoſita acutiſsimè dijudicabat. Breuis in dicendo, cautior in agendo, adeò vt prius rem factam, cernerent homines, quàm ab eo excogitatam putarent. Ex eius ore nullum verbum tam crebrò quàm iuſtitiæ prodibat. Ad ſuos perſæpe conuerſus, maximè ad eos qui prouincias & ciuitates gubernabant, his verbis vtebatur, Diligite iuſtitiam, qui iudicatis terram. Indigebat tum profectò tali Pontifice Eccleſia Dei, qui nauiculam Petri ſchiſmatis, & ſeditionum omnium fluctibus quaſſan, redigere in portum ſalutis gubernaculo admotus ſciret & poſſet. Summa: Vir hic in omni vita integer fuit. Idcirco vacca ante quintum, ſcilicet Martinum conſtituitur, id eſt Ioannes vigeſimus quartus ſeſe pedibus Martini ſubjcit, id quod factum eſt opera filij vrſæ, id eſt, Sigiſmundi Rhomani Imperatoris, cuius figura, id eſt induſtria, manifeſtant locum & modum, ſcilicet Conſtantiam & artem,

vnde

vnde Martinus adueniens, solus manifestauit amicos, id est solus pacem & concordiam in Ecclesiam Dei, diu schismate & varijs calamitatibus vexatam inuexit. Virtute igitur, potestate scilicet Pontificali adornatus, omnia circa amicos dispensauit, id est ritè disposuit, quæcunque ad amicitiam & tranquillitatem spectarent. Nulli tum latrones extabant maximè deuicto, & extincto Brachio Alphonsi militiæ duce, nulli sicarij & fures, licebat tum frui ocio et liberè per syluas noctu etiam ac tutò commeare. Ac licet inter Philippum Ducem Mediolanensem, et Venetos subortum erat bellum calamitosum: vno in anno ter collatis signis pugnatum est, bis æquo Marte vtrinque discessum, tertiò Philippi copiæ superatæ & Carolus Malatesta totius exercitus dux captus: Quocirca extremum remedium Philippo erat Sigismundum Vilchelmum & Brunorum Scaligeros in Venetos concitare (vt fidem inueniat series nostra, & Venetorum splendidissimum mendaciũ eluceſcat, qui omnibus suis historijs tradunt, Scaligerorum familiam extinctam esse in Vilhelmo Canis Rabidi filio, eiusque duobus liberis, Antonio & Brunoro à Francisco Carrario, tempore Innocentij septimi, necatis. Hic porrò Martinus ab Innocentio quintus Pontifex est, sub quo & Sigismundus & Brunorus Scaligeri, dolo Venetorum, filij Canis & Bartholomæi vltimi qui Veronæ imperauit, apud Hungariæ regem existentes, in Venetos concitantur) Martinus tamen Pontifex Philippi res in maximo discrimine videns pacem inter Philippũ & Venetos felicissimè composuit. Propterea inuenit hic Pontifex finem dulcissimum, id est summam obedientiam omnium nationum, & solus fuit sublimatus, id est ad summum fastigiũ pontificatus, existimationis, pietatis, & iustitiæ euectus. Qui etiam mortuus potentiam summam atque obedientiam, suo successori reliquit, non secus ac imbrem, cælitus affluenter demissum. Hinc

factum

factum est, vt hypocrisis in abominationem venerit. Itaque Imaginis hic est sensus, Papa compositis ad commiserationem manibus, probitatem & pietatem indicat. Vacca ante pedes Ioannem vigesimum quartum humiliatum, qua humilitate Martinus motus, illum primum Cardinalem Tusculanum effecit. Imperator et Imperatrix, siue rex & regina, Sigismundum atque consortem illius innuit: ambo enim Concilio interfuerunt, & reuerentiam Martino exhibuerunt. Significatur etiam rex Alouisius, Ludouici regis filius, qui à Martino regni Neapolitani titulum consecutus est, Cardinalium omnium consensu. In regnum namque per adoptionem à regina Ioanna Ladislai sorore vocatus erat. Quade re Alphonsus Aragonũ rex, de Martino conquestus est, quòd diceret eius opera se à regina Ioanna abrogatum regno esse, quẽ prius hæredem instituerat, & Alouisium regis Siciliæ filium, nouum hæredem institutum. Ad hunc etiam Pontificem Oratores Cõstantinopolitani Imperatoris venere, pollicẽtes Græcos, quod ad fidem pertineret, velle in sententiam Latinorum venire, si æquæ conditiones proponerentur. Quæ omnia per semi imagines illas regum, intelligenda veniunt. Siue ergo per imaginem regis Imper. Sigismundus, siue rex Alouisius, aut Alphonsus: siue per reginæ imaginem, Imperatrix, vel regina Ioanna intelligantur, idem est: quòd si duæ regum imagines sunt, aut duos reges designant, Alouisiũ et Alphonsum, aut duos Imperatores denotant: maximè verò Imperatores Orientalem et Occidentalem, illis designari putarem, quorum alter Pontifici obedientiam præstiterat, alter præstare cupiebat, sicut in Eugenio quarto patet. Pacata hoc modo vndique Ecclesia Dei, vir integerrimus, pontificatus sui anno decimoquarto, mense tertio Rhomæ Apoplexia moritur, ætatis suæ anno 63. & sepelitur in basilica Constantiniana comitante populo Rhomano, comitante Clero, non aliter

ſlente quàm ſi Eccleſia Dei, ſi vrbs Rhoma vnico atque optimo parente orbata fuiſſet. Valeat ergo Pſeudomagus cum ſuo Tauro & id genus ementitis nenijs.

VATICINIVM XXII.

ANSELMVS EPISCOPVS.

Occaſionem filij Balac ſectabuntur.
Alia Vrſa ſecundò paſcens catulos: & in omnibus illa,

la, præterquam in vmbra tantùm: natura temporum, natiuitas abortiua. In vltima enim ſcribitur vltimæ. Subſolares antè, vtrisque Coronis manifeſtantur, diuiſiones, totius pœnitentiæ.

PAVLVS SCALIGER.

Deſcribitur hîc Eugenius quartus, patria Venetus, familia Condelmeria, Gabriel antea vocatus, Gregorij 12. ex ſorore nepos. Vir certè in vita varius. Principio enim Pontificatus ſui malis conſilijs ductus, diuina humanaq; omnia perturbauit. Nam et populum Rhomanum, Cardinalis Vrſini artibus, ad arma exciuit: & Concilio Baſilienſi, vnde infinita mala orta ſunt, autoritatem dedit, approbatis eorum per literas Apoſtolicas decretis. Idcirco inquit Anſelmus, Alia vrſa ſecundò paſcens Catulos, *id eſt Pontifex hic à primi vaticinij Pontifice Nicolao tertio, familia Vrſino, ſecundus eſt, qui factioni Vrſinæ faueat, contra Columnenſium inueteratum odium. Qui quidem Pontifex in omnibus ſimilis fuit Nicolao, quod ad patrocinium Vrſinorum attinet,* ſed in vmbra tantùm, *id eſt, non ex Vrſina gente, ſed Vrſinam gentem tantùm adumbrans & repræſentans, veluti quòd ſub vmbra ſua, ſuoq; patrocinio, idq; malis conſilijs, omnia fierent. Verùm poſtea ad ſe ipſum rediens, & remota vmbra, omnia prudenter ac conſtantiſsimè egit, vir aſpectu inſigni & veneratione dignus: liberalis in omnes, tum vel maximè in literatos, quorum familiaritate delectatus eſt: ad iram non facilè mouebatur ob iniurias illatas, & maledicentiam hominum, aut mimos, & dicteria ſcribentium: Gymnaſia omnia, & in primis Rhomanum quàm diligentiſsimè fouit: Religioſos mirum in modum dilexit, eosque opibus, & immunitatibus auxit: conſtans in*

pactis seruandis, & à vino abstinentissimus fuit. Bella autem ita amauit, quod in Pontifice mirum videri debet, vt & Ladislaum regem, cum Iuliano Cardinali in Thurcos miserit: quorum de numero ad triginta millia vno prælio cæsa, inter Hadrianopolim, & Danubium sunt: & Delphinum Caroli regis Franciæ filium, composita prius inter regem et Ducem Burgũdiæ pace, cum magno equitatu in Basilienses concitauerit: cuius impetu dissipatus ille conuentus est, & adimpletũ, quod Anselmus prædixit. Natura temporum, natiuitas abortiua, id est Basilienſe Concilium, pro ratione temporis, non tempestiuè ortum est. Proinde in hac vltima occasione filij Balac, id est dissensione, et schismate, præscribitur vltimæ. Felix enim in Concilio Basilienſi vltimo schismate, ob varias, An Pontifex esset supra Concilium, nõ sine scandalo Reipub. Christianæ disceptationes, artibus Philippi Ducis Mediolanensis Eugenio infensi Pontifex creatus, & præscriptus est, id est ad mortem vsq; Eugenij permansit. Vnde magnæ seditiones in Ecclesia Dei exortæ sunt: cùm Christiana Respub. trifariam diuisa, aut Felicem, aut Eugenium sequeretur, essentq; qui neutrales vocarẽtur, videlicet Germani, quòd neutri obtemperarent. Cæterùm ante istas subsolares, id est Pontificias Conciliorumq; diuisiones, vtrisque coronis manifestatæ sunt pœnitentiæ totius. Et Sigismundus enim Cæsar ab Eugenio coronam imperij suscepit, eodem anno, quo Nicolao Scaligero filio Sigismundi Vilhelmi, mortua priore vxore Barbara Leopoldi Austrij filia, secundam videlicet Isabellam, Leonelli Astæ, & Alexandriæ Marchionis filiam elocauit: atque Concilij tempore ante electionem Felicis, mortem cum vita permutauit: & Cæsar Græcorum ad Eugenium, primùm Ferrariam, deinde Florentiam, Concilio Basilienſi translato, ibiq; discussa, Græcorum et Latinorum contentione, cum suis victus pœnitentiam egit. Fassi etenim sunt

Græ-

Græci, & ſpiritum ſanctum à patre filioq; procedere, homouſionque eſſe, non à patre tantùm, vt ipſi credebant, prouenire, & in azymo ſine fermento triticeo pane corpus Chriſti conſecrari, ac purgatorij locum eſſe crediderunt, Poſtremo etiam confeſsi ſunt Rhomanum Pontificem verum Chriſti vicarium, Petriq; legitimum ſucceſſorem, primum in orbe locum tenere, cui & Orientalis & Occidentalis Eccleſia meritò pareret. Abeuntibus autem Græcis re hoc modo compoſita, Armenij etiam cum fide noſtra conuenere, ſublatis crebris diſputationibus eorum erroribus, promulgatisq; Eugenij literis ſuper ea re, quæ rationem concordiæ oſtenderent, cum inſcriptione, Datum in ſacroſancta Oecumenica ſeſsione Concilij Florentini, quod in Cathedrali Eccleſia habitum eſt, Anno Domini 1439. vigeſima ſecunda Nouemb. die. Ita pœnitentia totius facilè eluxit, & vtriuſque imperij corona Eugenio manifeſtata fuit: licet quidam occaſionem Balac ſectati, & Eugenium deturbare, ſuisq; maledictis commaculare, & cenſuris conficere, conati fuerint. moritur pontif. ſui anno 16. ſeptimo Kal. Martij 1446. Iam imago facilè patet, Pontifex enim Eugenius vrſam, id eſt Cardinalem Vrſinum fouet, & hic ſub vmbra Pontificis, catulos ſuos paſcit, ſicut expoſitum eſt. Valeat ergo Pſeudomagus, cum ſua fame, & vltima punitione, inſignis impoſtor.

VATICINIVM XXIII.

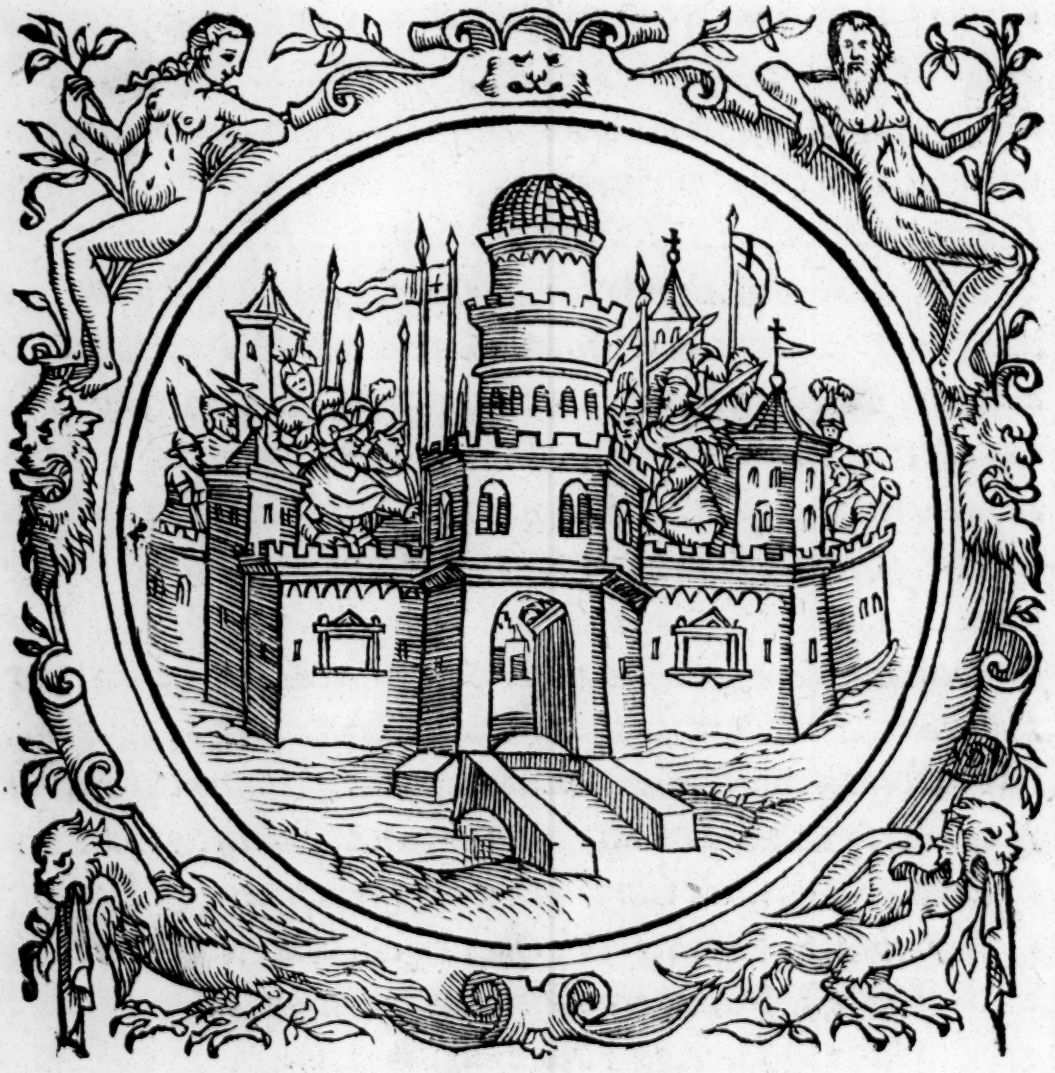

ANSELMVS EPISCOPVS.

Poteſtas, cœnobia, ad locum paſtorũ redibunt.

Heu miſera, ſuſtinens paſsiones, ciuitas miſerabilis, vt appareat, lumen mox tenebit circa paruum tempus ſedens. In te omnino effuſio ſanguinum, vnde denarij incipientes non deficiant, & quinq; principatus à monarchia tua Draconem confringent, quem occidit lilium:

lium: fruſtatim laniabunt membra illius non cæſa ad pugnam, inteſtina excitata: & mirabilem multitudinẽ cædent gladio, ad milliaria ſex, ſeptem numerata, & omnis implicitus fornicationes, & cædes maculatus, adulter, raptor, iniuſtus, ſodomita, videbunt lumen ante oculos eius.

PAVLVS SCALIGER.

Depingitur Baſilienſe Concilium, Baſileam appellat ciuitatem miſeram, & tribulationibus idcirco ſubiectam, quòd cupiat in ea Concilium elucere, & potius Florentino eſſe. Propterea inquit lumen mox tenebit, circa paruum tempus. Philippus Dux Mediolanenſis enim, ægrè ferens Florentinos, adiuuante Eugenio atque adhortante, Franciſcum Sfortiam Venetis auxilio miſiſſe, cum his agit, qui in Baſilienſi Concilio erant, vt Eugenium citarent: fecere illi id quidem bis terúe, Verum cùm id ex ſententia ei non cederet, eò dementiæ eos perpulit, vt abrogato Eugenio, Amedeum Sabaudiæ Ducem ſocerum ſuum, qui Eremitanam vitam ad Ripaliam cum quibuſdam nobilibus ducebat, Pontificem crearent, Felicemque appellarent. Hinc, vt antea dictum eſt, magnæ ſeditiones in Eccleſia Dei exortæ ſunt. Hoc porrò lumen Pontificatus Felix exiguo tempore geſſit, qui, cùm pacis & humilitatis amator exiſteret, mortuo Eugenio Pontifice, illico nullis pulſatus precibus, Nicolao eius ſucceſſori humaniſſimè ceſſit. relictóque nomine Papæ, Cardinalatus honorem retinuit, & à Nicolao Legatus de Latere Germaniæ creatus fuit. Ex Concilio Baſilienſi planè effuſio ſanguinum ſeditionesque variæ promanarunt. Hinc enim nomine Baſilienſis Concilij triremes Gallicæ in Ionium miſſæ fuerant, aduer-

aduersus Eugenium: Hinc direptiones, & perturbationes ditionis Ecclesiasticæ: Hinc Philippi erga Eugenium odium, qui Forumliuium, Imolam, Rauennam, Bononiam tum opera Piccinini occupauit, quo cogitata Eugenij disturbaret: Hinc Christiana Respub. trifariam diuisa, & id genus infinita incommoda nata sunt. Vnde denarij incipientes non defecerunt, id est centuriones milites stipendijs conducti, Eugenio nō deerant. Hic enim cognita iniustitia, Delphinum Caroli Francorum regis filium cum magno equitatu in Basilienses concitauit, cuius impetu conuentus illico dissipatus est, & quinque principatus à monarchia Basiliensis Concilij, id est quinque nationes, Hispaniæ, Galliæ, Germaniæ, Pannoniæ, & Italiæ, Draconem id est Concilium illud sua dispersione confregerunt: quod occidit lilium, id est Delphinus Caroli filius dissipauit. Quocirca frustratim membra Concilij laniata sunt, quæ ad pugnam cæsa non erant, & intestina excitata, id est terga dantibus nationibus Cardinalibus Concilij, Basilea direpta & depopulata est, & eorum magnus numerus cæsus, quæ depopulatio & clades, per sex vel septem milliaria continuata fuit, atque illorum fornicatio cædes, adulterium, rapacitas, iniustitia, sodomia retecta, ac tandē potestas Pontifici Nicolao reddita, & legitimis pastoribus à legitimo Pontifice ordinatis, & cœnobijs, atque id genus Ecclesiæ facultatibus præfectis cessum. Itaque ciuitas armatis plena seditionem denotat Concilij Basiliensis, & Delphini in Basilienses impetum. Valeat igitur Pseudomagus cum suis ineptijs, qui per hanc ciuitatem Rhomam à Carolo quinto, nec dum nato, expugnatam, designari somniat. Erat quidem tum Rhoma à Columnensibus & Rhomanis pressa, & Philippo Duce Mediolani, qui omnem vim belli in Eugenium, vbique antea parta pace, conuerterat: nisi Antonij Ridij, præfecti arcis Sancti Angeli sagacitas fecisset: tum tamen neq; expugnata, neque

ta, neque depopulata aut prorsus directa fuit. Mirum dein'est, quòd Pseudomagus hîc fateatur rem præteritã, cùm tamẽ hactenus semper futuram inculcauerit, mendacij insigne argumentũ.

VATICINIVM XXIIII.

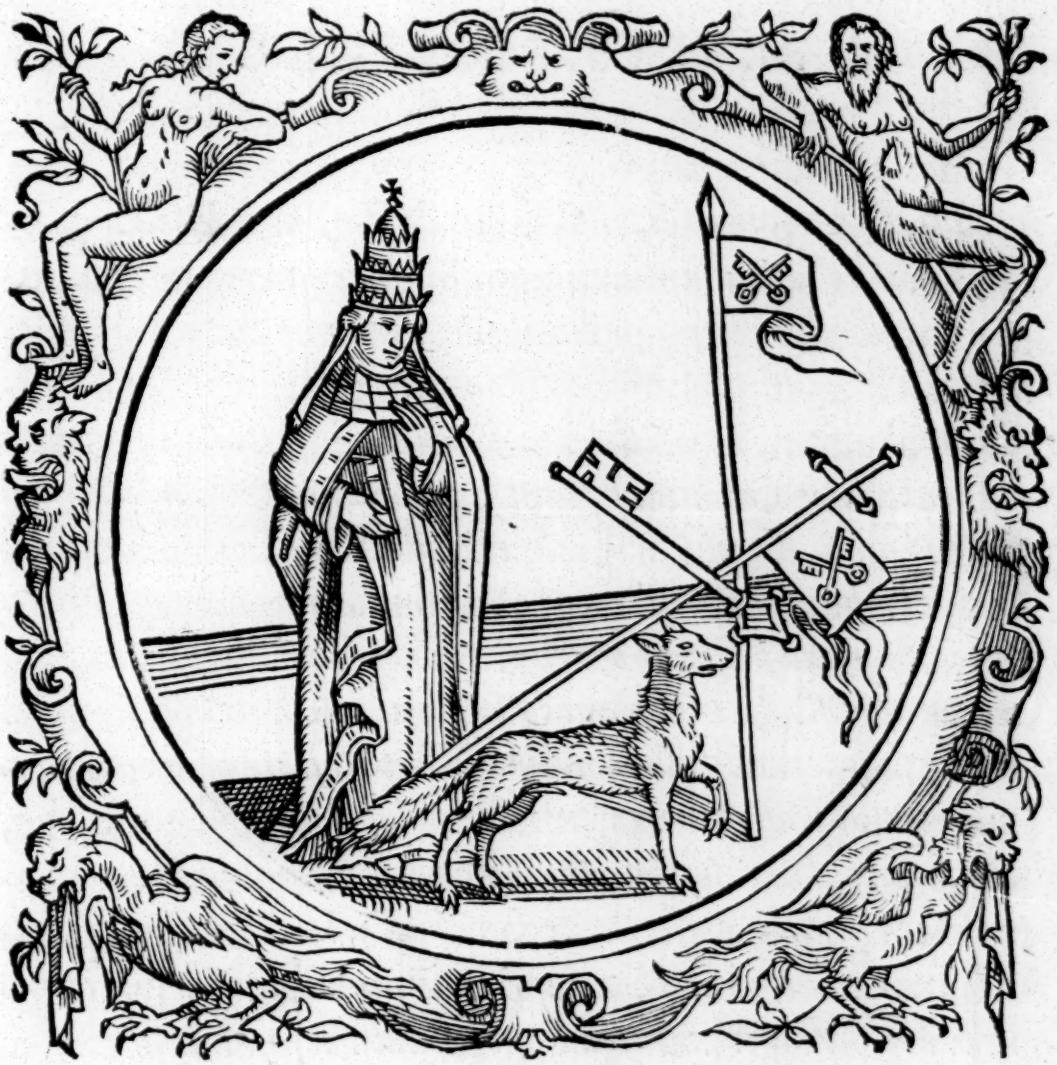

ANSELMVS EPISCOPVS.

Bona gratia, simonia cessabit.

Vulpinam figurasti amicitiam, patientem sensum refrenas, sicut multum senex & canus habens sensum.

Veniens autem dupliciter, Volutiones ſepties voluntariæ omnes dimiſiſti, conſtringendas ad inuicem, & effuſiones vallis ſanguinum effundendas. Tu propter victoriam expandiſti manus bene gratioſo, & brauium accepiſti in fine ſceptri.

PAVLVS SCALIGER.

Hoc vaticiniũ vigeſimo quinto loco ponit Pſeudomagus, autor verò vigeſimo quarto attribuit: quo depingitur Nicolaus quintus, Thomas Sarzanus antea vocatus, à Sarzana oppido Lucenſis agri, humili loco & familia natus, vno anno Epiſcopus Bononienſis, Cardinalis, & tandem Pontifex omnium conſenſu creatus. Vulpinam *inquit* figuraſti amicitiam, *id eſt hic Nicolaus antequam Cardinalis fieret, cum Ioanne Caruagialla, qui poſtea ſancti Angeli Cardinalis eſt habitus, in Germaniã miſſus erat, ad tollendum Baſilienſe Concilium, neutralitatemq;. Redeuntes itaque ad Eugeniũ cum hac opinione, quòd caſtigatis Germanorum poſtulatis, ſchiſma & neutralitatem, rem quidẽ Rhomanæ ſedi perniciosiſſimam ſuſtuliſſent, ſi ſtare promiſſis Germani ſtatuiſſent & voluiſſent: idcirco ſubclamantibus omnibus, Cardinales decernuntur. Atque ita venit Nicolaus Rhomã* dupliciter, *ſcilicet Epiſcopus & Cardinalis,* Vulpinam figurauit amicitiam, *id eſt Concilij Baſilienſis vulpinas artes redigere in concordiam conatus fuit, patientia non ſecus, ac ſi ſenio fuiſſet confectus ſenſum refrenauit, id quod vel in illis diſputationibus, quæ cum Græcis Florentiæ, et Ferrariæ ſunt habitæ, egregiè oſtendit. Hic dedit Rhomæ aurea ſecula, conſilio illuſtris, omniq; virtute illuſtrior: doctos excoluit doctior ipſe viros, abſtulit errorem, quo vrbem infecerat ſchiſma. Reſtituit mores, mœnia,*

nia, templa, domos: Cinxit caput & Friderici & coniugis ipsius, aureo honore. Res Italas icto fœdere composuit, et Rhomanæ linguæ complurima volumina attica prodidit, quæ sexcentis iam anteà annis in situ & tenebris iacuerant: misit & literatos viros per omnem Europam, quorũ industria libri conquirerentur, qui maiorum negligentia, & Barbarorum rapinis iam perierant. Eleemosynas quoque multas in pauperes erogauit: maximè verò in nobiles, ad inopiam ob varios rerum humanarum casus redactos, Virgines inopes sua pecunia & munificentia maritis collocauit. Auaritiæ admodum expers fuit, vt neque officium vllum vendiderit vnquam, neque beneficium Simoniaca prauitate ductus vlli collocauerit. Gratus erga de se, et Ecclesia Dei meritos, amator iustitiæ, pacis autor, et cõseruator: clemens in delinquentes, Ceremoniarum diligentissimus obseruator, nihil quod ad diuinum cultum pertineret omittens. Rectè igitur prædixit Anselmus in hoc Pontifice bonam gratiam, & Simoniam cessasse. Septies sponte legatos misit ad Alphonsum regem, Philippũ Ducem, Franciscum Sfortiam, Venetos, & reliquos Italiæ Principes ad componendam pacem, sedandos exacerbatos animos, & impediendam profusionem sanguinis. Tandem pacatis rebus Italiæ, expandit manus, *vt, si quæ deinceps dissensio discordiáue inter eos orta esset, eius tollendæ ius potestatemq; Pontifex haberet: vtq; qui arma alteri intulisset, cognita à Pontifice caussa, is statim communis omnium hostis haberetur. Proinde benè* gratiosus, *veluti qui in fine sceptri brauium obtinuit, habitus est.* In fine autem sceptri *ait, quia paulò pòst, vbi audierat Constantinopolim captam, & Imperatorem Græcorum trucidatum, fatis concessit. anno pontific. sui octauo,* 1455. *Iam imago constat, Pontifici enim hîc* vulpes vexillum & claues defert, *id est Felix quintus, qui dolo Philippi Ducis Pontifex in Concilio Basi-*

lienſi fuit creatus, hortante Friderico Imperatore, pontificatu ſe ſponte abdicauit. Quamobrem Nicolaus erga Amadeum vſus eſt hac benignitate, ad hominem namque galerũ Cardinalatus miſit, eundemq; Legatum Germaniæ fecit, ne omnino ſine dignitate viueret. Valeat ergo Pſeudomagus cum ſuo termino, & ſimilibus nugis.

VATICINIVM XXV.

ANSEL-

ANSELMVS EPISCOPVS.

Poteſtas & vnitas imminuetur.

Væ tibi ciuitas ſepticollis, in qua R. litera laudatur, In mœnibus tuis tũc appropinquabit caſus, & deſtructio tuorum potentium & vindicantium iuſtitiã, quæ habet digitos tuos falcatos, eſt falx deſertitudinis: & in altiſsimis blaſphemabũt, ſyncopa cadit ſanguis: Iohannis bona gratia, Conſtantinus, pauper eris, Vide autem tu qui ſancta conſideras, & ſancta ferens ſuper humerum, ne puluis tuus fiat opprobrium. In barba profunda iuſtè incidet, & maximè vituperaberis. Item conſiliarius mortis cuius nomen Ca. Bo.

PAVLVS SCALIGER.

Hoc vaticinio indicatur excidium Conſtantinopolitanum. Væ inquit tibi ſepticollis ciuitas in qua R. litera laudatur, id eſt Rhoma quæ ſeptem colles cõtinet. In mœnibus tuis tunc appropinquabit caſus, id eſt res tua agitur, dum proximi paries ardet. Potentes tui cadent, qui vindicant iuſtitiam. Græci enim dum imperabant & pro iuſtitia, id eſt Chriſtiana Religione & libertate propugnabant, benè cum Rhomanis agebatur. Habebat enim Græcia Rhomanorum digitos falcatos, id eſt Græci Rhomanis aduerſus Thurcam pro falce erant: iam verò ipſi facti ſunt falx deſerti, in cuius altitudine, id eſt imperio, dominatur nunc blaſphemia, id eſt fœda Thurcorum gens, & infidelis. ſyncopa cadit ſanguis. Iohannes bona gratia Conſtantinus, pauper eris, *id eſt abſciſſus atque è medio ſublatus eſt Conſtantinus, Iohannis bona gratia, tanquam fratris ſucceſſor,*

propterea quia à Rhomanis vicinis, iunctis fœdere Christiano, derelictus nil habuerit auxilij: quæ res Nicolao quinto mortem acciuit. Quocirca minatur Rhomæ inquiens, Vide autem tu Rhoma circa sancta, id est reliquias sanctorum occupata. ne puluis tuus, id est populus, æquè opprobrio ac Constantinopolis fiat. In barbam enim profundam incidet, id est primò Longobardiã peruadet, cuius præcursor Philippus Dux est. & tunc maximè vituperaberis, id est tunc cumulabitur in te summa blasphemia. Sed id fore consilio inquit, cuiusdam consiliarij mortis cuius nomen Ca. Bo. Fortè innuit, quòd sub Clemente Carolus Borbonius, exercitus Caroli quinti primarius Dux Rhomam occupauit, sed non sine graui iactura: ipse Borbonius enim cecidit, idcirco appellat illum Anselmus consiliarium mortis, cuius interitus militum animos, quibus erat charissimus, grauissimè irritauit. Quare militaris insolentia, quam cæterorum Ducum autoritas compescere nõ satis poterat, plurima petulantissimè designauit, acerba auditu ijs, qui Apostolicæ sedi synceriter adhærent. Pontifex qui confugerat in Castrum S. Angeli aliquot pòst diebus, cùm arctius premeretur, se dedidit, quæ tamen omnia gesta sunt Cæsare nescente: sicut postea res ipsa testatum fecit. Iam imaginis sensus difficilis esse nequit. Ciuitas hæc Constantinopolis est, in qua digiti Rhomanorum, siue manus ipsæ abscissæ, id est potentia imminuta est: sunt autem depictæ tres alterutrinque, propter violatam fidem, qua Rhomani Græcis succurrere tenebantur, idq; in virtute triadis, quam homousion confessi Eugenio fuerant. Valeat ergo insanus Pseudomagus, cum sua Nurenbergensi imagine: hanc ille vigesimo quarto loco ponit, cùm autor illam statuat vigesimo quinto.

VATI-

VATICINIVM XXVI.

ANSELMVS EPISCOPVS.

Bona operatio, thesaurũ pauperibus erogabit.

Et reuelabitur virtus, qui habet pronomen monachi, petram habitans. Eia, venit mihi relinquens, iustũ agrestem, & gemebundus congregans bona, dissipans omne brauiũ iniquitatis, & iniustificatũ. Quãdo maior stella apparebit nigra? nudus itẽ vade ad inferiora terrę.

PAV-

PAVLVS SCALIGER.

Depingitur hîc Calixtus, Alphonſus cognomine, Boria antea vocatus, patria Satiuenſis, Cardinalium ſuffragijs Pontifex creatus, qui in omni vita integerrimus fuit, et eleemoſynas Chriſti pauperibus frequentes erogabat, propterea illi Anſelmus bonam tribuit operationem, & theſauri in pauperes erogationem, Et reuelabitur, inquit, virtus illius, qui habet pronomẽ monachi, id eſt qui veri monachi vitam & mores retinebit. Hic enim fuit in victu parcus, in ſermone modeſtiſſimus, facilis aditu, quantum ei per ætatem licebat: iam enim octogeſimum attigerat annum: nec tamen de ſtudijs ſuis quicquam remiſerat, legebat ipſe, aut legentes audiebat, ſi quid in tanto rerum faſtigio ei temporis ſupererat. Officium transfigurationis Domini noſtri Ieſu Chriſti ipſe compoſuit. Tantæ denique fuit ſanctitatis, vt non dubitauerit Vſumcaſſanus Perſarũ & Armeniæ princeps, ſuperatis perſæpè hoſtibus, ad ipſum ſcribere, ſe quidem victoriam ex hoſte reportaſſe, ob preces ab eo ad Deum habitas, eiuſque beneficij diuini potius, quàm humani ſe aliquando memorem futurum. Itidem & Ioannes Scaliger, Hunnorũ princeps, & Dux militiæ Hungarorum, cum Ioanne Capiſtrano, crucem pro vexillo hoſtibus inferente, ad Bellogradum contra Thurcos dimicantes precibus Calixti & Chriſtianorum tribuebant, & Bellogradum ingenti clade ſuperarunt. Sex enim hominum millia ex hoſtibus interfecta ſunt, cum parua noſtrorum manu. Quare Thurcus perterritus Conſtantinopolim properè ſe recepit. Actum de crudeliſſimo genere tum certè fuiſſet, ſi Chriſtiani principes, omiſſis inteſtinis bellis & odijs, terra ac mari tantam victoriã proſecuti fuiſſent, quemadmodum Calixtus prædicabat & monebat. Quo fit vt rectè Anſelmus de huius Pontificis ſanctitate vaticinatus ſit, Pe-

tram

tram *inquit* illum habitaturum, *quia in palatio diui Petri, id est Ecclesia Christi, vera petra, habitauit firmus. Hic venit Ecclesiæ optatus, iustus, & sollicitè congregans bona, aduersus Christiani nominis hostes. Quamobrem Prædicatores per vniuersam Europã statim misit, qui omnes Christianos in Thurcos animarent, suisq; opibus profectionem adiuuarent, sedecim proinde triremes Rhomæ ædificatas in hostem misit, Patriarcha Aquilegiensi præfecto, qui triennio maritima hostium Asianorum vexauit, Insulas quasdam cepit, & magnas calamitates hostibus intulit. Alphonsus rex, & Burgundiæ Dux Crucis signum suscipientes, ituros se in hostem profitebantur, vel armatos milites missuros. Sacerdotibus propterea aliquot dierum supplicationes decreuit, mãdauit præterea vt assiduo rogatu Deus flecteretur: circa meridiem campanis signum dari iussit fidelibus, vt orationibus eos iuuarent, qui contra Thurcos cõtinuò dimicabant. Quocirca etiam officium transfigurationis, vt dictum est, instituit, ac dissipauit omne brauium iniquitatis & iniustitiæ prorsus abrogauit. Reliquit centum & quindecim millia nummûm aureorum, quos in vsus bellicos contra Thurcos comparauerat, sub ipsa Eclipsi mortuus est pontificatus sui anno tertio, mense tertio, die decimo sexto. Idcirco prædixit Anselmus, Quando maior stella apparebit nigra, nudus item vade ad inferiora terræ. Propterea etiam nudus super saxum durũ depictus est, cui adstat alius sui ordinis, id est Dominicus sanctæ Crucis Cardinalis, & summus pœnitentiarius, vir quidem grauis & sapientissimus, qui & ipse, dum Calixti funus celebrarent, moritur. Valeat ergo Pseudomagus cum sua egestate.*

P VATI-

VATICINIVM XXVII.

ANSELMVS EPISCOPVS.

Bona intentio, charitas abundabit.

Mortuus quasi non videtur, & nunc oblitus eius aspectus: nouerunt eum multi: quamuis nullus iustũ videat: à deitate & oriente manifestatus, ex insperato sceptra tenebit istius imperij. Stylus manifestatus in cœlo,

cœlo, præco inuiſibilis ter clamabit maximè, Ite cum feſtinantia ad Occidentem ſepticollis, & inuenietis virum habitatorem, amicum meum, fortem, nõ in regia domo, caluum, iuſtum, manſuetum & mitem, ac altæ mentis, acutiſsimum ad videndum futura præcipuè, Iterum habebit ſepticollis imperium.

PAVLVS SCALIGER.

Deſcribitur hîc Pius ſecundus, Aeneas Syluius, cognomine Picolhomineus antea vocatus, natione Italus, Senis Oriundus, Corſiniani ortus patre Syluio, matre Victoria, patrum omnium conſenſu Pontifex creatus, cuius pater à plebe Senenſi cum reliqua nobilitate è Republica deiectus, ad fundum gentilitium Corſinianum vallis Vrciæ oppidum ſe contulit, infantemque eo loci ex vxore ſuſcepit. Hic tandem ad literas animum applicuit, ſingulari memoria, & ſumma docilitate præditus, parcè adeò ac duriter vitam duxit, vt omnia ruris officia ob inopiam adire ſit coactus. Hinc eſt, quod Anſelmus ait, Mortuus quaſi non videtur, & nunc oblitus eius aſpectus: nouerunt multi, quamuis nullus iuſtum videat, *Quaſi dicat, abiectus eſſe videtur, & in ignoratione hominum verſari, licet genus illius multis conſtet, nemo tamen iuſtum videt, qui ad tantum faſtigium euehetur. Deinde dicit,* hunc habitatorem ad Occidentem ſepticollis, non eſſe in regia domo, ſed caluum, *id eſt ſpoliatum, eiectum, veluti qui non in palatijs, ſed ruri vitam inopem agere didicerit. Idcirco cùm Senis iuri ciuili operam nauaret, à neceſſarijs & cognatis adiutus fuit, neque id, propter ſubortum inter Senenſes & Florentinos bellum, caritatem annonæ veritus, & nobilitatem*

plebi Senensi suspectam cernens, diutius continuare potuit: ideoque voluntarium sibi velut exilium adsciuit, secutus amplissimũ virum Dominicum Capranicũ, qui tum Senis iter faciens ad Basilienſe Concilium proficiscebatur. Quò cùm peruenisset, cum Bartholomæo Nouarienſi Episcopo Florentiam, vbi Eugenius Pontifex erat, delatus est, & in Nicolai sanctæ Crucis Cardinalis clientelam insinuatus, patris certè optimi, ac omnium opinione sanctissimi. Deinde factus est scriba in Synodo Basilienſi, & literarum Apostolicarum abbreuiator, magnoq; in honore semper apud omnes habitus, et inter Collatores beneficiorum bis electus: in eoque conuentu persæpe orauit, & quoties aliquid per nationes agendum erat, vnus semper ex Italica deligebatur, qui rebus agendis præesset: tanta erat in homine morum facilitas, & ingenij dexteritas. Legationes verò plures Concilij causſa obiuit. orator deinde ad Fridericum Imperatorem à Felice missus, tantùm dexteritate ingenij apud hominem valuit, vt eum corona Poetica donatum in amicos, & Protonotarium receperit, ac tandem in senatorium ordinem retulerit: qui postea ad Eugenium nomine Imperatoris legationem obiuit. Mortuo autem eo tempore Eugenio, dum alter Pontifex in locum demortui suffragijs patrum deligitur, Aeneas conclaui præfuit: nullus enim orator tum in vrbe erat, tanto munere dignior. Intereà moritur Episcopus Tergestinus, in cuius locum Aeneas, se quidem inscio, à Pontifice, & Imperatore suffectus est. Hunc postea Imperator in Italiam iter ingressus præmisit, vt Leonoræ vxori è Lusitania, vel Portugallia ad Hetruscum littus peruenturæ honoris gratia obuiam fieret: quam vni sibi creditam ad Imperatorem, qui tum Senis erat, perduxit, Rhomam deinde tum proficiscens, priuatim & publicè (dum Cæsar Imperij corona donaretur) egit omnia. Imperator prætereà ad Alphonsum salutandi hominis causſa iturus,

La-

Ladislaum regium adolescentem, quem Pannonij, & Bohemi furtim à se abducere sæpe tentauerãt, Rhomæ sub tutela, & custodia Aeneæ, cui plurimam fidem præstabat, reliquit. Tandem Imperator Rhomam reuersus, cùm gratias Pontifici egisset, in Germaniam proficiscitur, quam vbi attigisset, Aeneam statim ex mandato Pontificis, cum summa potestate oratorem in Bohemiam, & omnes Austriæ ciuitates mittit, ibiq; rebus compositis, haud ita multò pòst ad conuentum Ratisponensem, ac demum ad Francofordiensem ablegat. Posteà mortuo Nicolao Pontifice, Germani ferè permouissent Imperatorem, quo minus Pontificibus amplius obtemperaret, nisi quædam ad pragmaticam tendentia ab ipsis prius impetrassent. Nec certè multum abfuit, quin Imperator tumultuantibus obsequeretur. Quo minus autem id fieret, grauissima Aeneæ autoritas intercessit. Quocirca Imperator, spreta populorũ postulatione, Aeneam oratorem deligit, qui ad Calixtum mitteretur, & Friderici iuramentum Pontifici de more exhiberet: tota eius oratio autem fuit potissimùm de bello Thurcis inferendo: adeò erat ad eam rem animatus. Iussu quoque Pontificis Neapolim ad Alphonsum proficiscitur, quò etiam totius ferme Italiæ Legati de pace acturi conuenerant, & solus impetrauit pacem, ac perpulit regem, copiosissima oratione, ad bellum maritimum Orientalibus inferendum. Inde verò Rhomam abiens iter in patriam facturus, à Calixto Pontifice retentus est, à quo etiam non multò pòst patrum omnium consensu in numerum Cardinalium refertur. Apud Calixtum verò tantæ autoritatis & gratiæ fuit, vt hominem impulerit oratores ad Senenses mittere, qui tum discordia ciuili laborabant, vt populum tumultuantem ad pacem & concordiam adhortarentur. At verò dũ in balneis Viterbianis valetudinis causſa esſet, historiamq; Bohemicam inchoasset, mortuo Calixto, Rhomam statim redyt:

cuius expectatio tanta fuit, vt magna pars populi Rhomani, officij cauſſa obuiam progreſſa, hominē (quaſi diuinarent) vt Pontificem ſalutant. Ad hunc enim conſenſu omnium Pontificatus deferebatur. Ingreſſus itaque conclaue, patrum omnium ſuffragijs Pontifex maximus creatur. Hinc iam prophetia Anſelmi clarè cernitur, quomodo abiectus & ſpretus Aeneas in aſpectum hominum venerit, idq; præter expectationem. Deinde quomodo à deitate & Oriente, *id eſt diuina prouidentia, ab Auſtriæ principe, Friderico Imperatore, multis legationibus & munijs, quæ imperatorio nomine obijt, manifeſtatus ſit, & præter ſuam opinionem ſceptra pontificatus obtinuerit ſubitò.* Stylus enim in cœlo manifeſtatus, *id eſt vniuerſo orbi Aeneas tanquam columna & aſylum pacis & ſanctitatis innotuit.* Præco inuiſibilis, *id eſt vox Dei,* ter clamauit maximè, *hoc eſt primò per Calixtum, qui illum conſenſu omnium Cardinalem declarauit: ſecundò, mortuo Calixtò, per populum Rhomanū, qui illi ex thermis Rhomam properanti obuiam tanquam Pontifici facti ſunt: tertiò, ſuffragia omnium patrum in conclaui, quibus Pontifex creatus eſt. Hæc omnia* inuiſibilis ille præco *maximo clamore, & quidem properè egit.* maximus clamor *eſt, Pontificis maximi:* maximus clamor *eſt, populi Rhomani:* maximus *item* clamor *ſuffragia omnium patrum.* Feſtinantem hanc vocationem *fuiſſe manifeſtum eſt, quia à Calixto Cardinalis factus, vixdū Viterbianas thermas ingreſſus erat, cùm Calixti obitum accepit, & ſtatim Rhomam rediit, quem populus vt Pontificem ſalutauit: mox conclaue ingreditur, & Pontifex maximus ſalutatur omnium patrum vnanimi conſenſu. Quid ergo clamauit ter præco inuiſibilis?* Ite cum feſtinantia ad Occidentem ſepticollis, & inuenietis virum habitatorem: *id eſt virum, quem pontificatu decorare debeatis, oriundus eſt ab Occiden-*

cidente iuxta ſitum Rhomanum. Senæ autem, ſi Rhomã ſpectes, ad Occidentem poſitæ ſunt. Ite, ergo inquit, Senas, ite ad thermas ſiue balneas Viterbianas: Hinc vocate amicum meum, &c. Hunc Pontificem appellat amicum ſuum, id eſt pium, vnde & re, & nominis Pius fuit: appellat fortem, quia magni animi, veluti qui ſe totum, confirmata prius Eccleſiæ ditione, ad curam Reipub. Chriſtianæ conuertit. Nam & bellum ante eius pontificatum in Vmbria exortum, eo Pontifice ſublatum eſt: Aſſiſia & Nuceria ab hoſte recepta. Inter Ferdinandum regem, & Sigiſmundum Malateſtam, quod difficillimũ factu videbatur, compoſitæ induciæ. Media hyeme ab vrbe diſcedit, & per eas ciuitates iter facit, quæ ciuili diſcordia ad bellum potius, quàm ad pacẽ ſpectare videbantur, atq; populos ad concordiam & quietem adhortatur: Mantuã poſtremò vndequaq; ventũ eſt, & in illo celeberrimo conuentu actum, Pio ipſo dicente, vt bellũ communi omniũ decreto Thurcis indiceretur. Nil eſt certè ab eo prætermiſſũ, quod ad mouendos Chriſtianorũ animos pertineret. Magna quidẽ in dicendo Pij laus fuit, quòd cùm ſæpius ijſdem de rebus loqueretur, diuerſa ſemper viſus eſt dicere: tãta erat in homine elegantia et copia. Gallorũ querimonias et calumnias, tribus actionibus acerrimè cõfutauit. Totã Europã, relicto externo bello, ad inteſtinũ animos atq; arma conuertentẽ, ad pacẽ redegit & ſedauit. Neminẽ vnq̃ bello attigit, ad quẽ legatos non prius miſerit, ſi quo modo ad ſanitatẽ rationibus adduci poſſet. Minas Gallorũ et pollicitationes facilè cõtempſit. Sigiſmundi Malateſtæ Eccl. Rho. vectigalis furores ac rabiẽ compreſſit. Ac ita grauiſs. bellis liberatus, poſtq̃ et Ferdinandus de Renate triumphaſſet, expeditionẽ Aſiaticam, q̃ in Mantuano cõuentu, regũ ac principũ ambitione, & auaritia fuerat omiſſa, repetit: Regi Bohemiæ de fide Catholica malè ſentienti diẽ dicit. Tantæ inq̃ conſtantiæ et fortitudinis

fuit,

fuit, vt tota ægritudine, graui quidem & longa, occupationes intelligendi, cauſſas diuerſarum gentium audiendi, inhibendi, decernendi, iudicandi, ſignandi, admonendi, caſtigandi intermiſerit nunquam. Non reges, non Duces, non populos, non tyrannos, in ſe, aut Eccleſiaſticum quempiam delinquentes, bello, cenſuris, interdictis, execrationibus perſequi prius deſtitit, quàm eos ad ſanitatem rediſſe cognouerit. Nil regibus, nil ducibus, nil populis timore & auaritia conceſſit vnquam. Quoſdam verò ſeueriſſimè arguit, quòd ea peterent, quæ ſine Eccleſiæ detrimento, & eius ignominia fieri nullo modo poſſent. Tantum terroris dominis quibuſdam, Italicis præſertim, iniecit, vt officio & fide nil antiquius ducerent. Vt hoſtes publicos conſtanter perſecutus eſt, ſic amicos humaniſſimè & officioſiſſimè fouit. Fridericum Romanorum Imperatorem, Matthiam Scaligerum Hungarorum regem, Ferdinandum Alphonſi filium, Philippum Burgundum, Franciſcum Sfortiam, Ludouicum Gonzagam vehementer dilexit. Viuendi rationem ita partiebatur, vt ocij & deſidiæ accuſari nullo modo poſſet. Surgebat manè aurora illuceſcente, et habita ratione valetudinis, ac re Diuina caſtè & piè facta, ad negocia publica ſtatim egrediebatur. Functus officio, ac per hortos recreandi animi gratia delatus prandebat, mediocri cibo vtebatur, non exquiſito & lauto, cibos rarò ſibi apparari iuſſit, quod apponebatur hoc edebat. Vini parciſſimus: dilutiq; ac lenis magis quàm auſteri amator. Sumpto cibo, dimidium horæ cum domeſticis aut fabulabatur, aut diſputabat. Cubiculum deinde ingreſſus, cùm paululum quieuiſſet, horis Canonicis de more repetitis, tam diu legebat, aut ſcribebat, donec ei per munera publica licuiſſet. Idem faciebat noctu, quod die, poſt cœnam: Nam & legebat, & dictabat, vſque ad multam noctem in lecto iacens, nec amplius quàm horis quinque aut ſex quieſcebat. Aſpectu ſeueritatem, facilitate

cilitate conditam ostendebat. Circa cultum corporis, neque morosus neque negligens, laboris patiens habebatur. Sitim æquo animo, & famem tolerauit. Habuit morbos familiarissimos tussim, calculum, & podagram. Aditu, etiã dum ægrotaret, facilis erat, verborum parcus, inuitus petita negauit. Pecuniarum quantum collegit, tantum erogauit: quarum neque studiosus, neque asservator fuit. Dum numerarentur, dum reponerentur, interesse nunquã voluit. Multos, muneribus aulicis, & beneficijs Ecclesiasticis iuuit, literatos dico. Orantes, aut poemata recitantes, libẽter audiuit: eorumq; iudicio, qui aliquid sapere viderentur, sua scripta commisit. Mendaces & delatores odio habuit, iram facilè collegit, collectam facillimè repressit. Lacessentibus eum conuicijs, & dictis petulantioribus constanter ignouit, nî Sedi Apostolicæ facta esset iniuria: cuius dignitatem adeò acriter tutatus est semper, vt eius causa magnorum regum ac principum graues inimicitias frequẽter susceperit. Erga domesticos mira comitate & facilitate vtebatur. Nam quos vel inscitia, vel ignauia deliquisse deprehendisset, paterna charitate admonebat. malè de se opinantes, vel loquentes coërcuit nunquam: libcrè enim in libera ciuitate loqui omnes volebat. Querenti, nescio cui, apud se, quòd malè audiret, respondit: De me quoque, qui malè sentiant, si in Campum Floræ proficisceris, multos audies. Rara veste vtebatur, & argento frugali magis, quàm regio. Eius enim voluptas omnis, quando à numere publico vacabat, in lectione & scriptione frequenti reposita erat. Libros plus quàm sapphiros & smaragdos charos habuit, quibus Chrysolitorum magnam copiam inesse dicebat. Mensam autem artificiosam ita contempsit, vt ad fontes, ad nemora, ad loca agrestia delatus, quæ sæpe frequentabat animi causa, nõ apparatu pontificio, sed humili ac propè rustico sit vsus. Non libenter solus comedebat. Inter cœnandum

de ſtudijs bonarum artium loquebatur, memoriam veterum repetebat: & quid quiſq; laudis vel dicendo, vel ſcribendo conſecutus eſſet, exquiſito iudicio oſtendebat. Ad virtutem ſuos frequenter adhortabatur, à vitijs deterrebat, cùm eorum res geſtas commemoraret, qui in vita aut rectè, aut perperam egiſſent. Homo fuit verus, integer, apertus, nil habuit ficti, nil ſimulati. Chriſtianam autem religionem ita coluit, & obſeruauit, vt omnem prorſus hypocriſis ſuſpicionem à ſe remoueret, frequenter confitebatur, & communicabat. Rem diuinam aut ipſe faciebat, aut dum fieret, obſeruatis de more ceremonijs omnibus, aſtabat. Somnia, portenta, prodigia, contempſit ſemper. Fulgura procurauit nunquam. Geomantibus, & cæteris id genus, nullam fidem adhibuit, timiditatis & inconſtantiæ ſignum nullum in homine cognitum. Extolli ſecundis rebus, & perturbari aduerſis nunquam viſus eſt, ſuos plerunque vt timidos & formidoloſos reprehendit, quòd acceptas clades (vt in bello contingit) apertè ei denunciare vererentur. Incommodis enim conſilio, & manu mederi poſſe dicebat, ſi id tempus, quod accidiſſet, ſcitum foret. Socios belli, vel magnitudine impenſæ, vel hoſtium potentia perterritus deſeruit nunquam. Bella ſuſcepit, inuitus tamen, & multis, & maximis iniurijs laceſſitus, pro tutela Eccleſiæ, pro defenſione religionis. Eo die, quo è vita migrauit, duas horas ante extremum vitæ ſpacium patres Cardinales ad ſe vocatos, conſtanti animo, & voce non inconcinna, ad concordiam in eligendo nouo pontifice adhortatus eſt, quibus item honorem ſummi Dei, dignitatem Eccleſiæ Rhomanæ, bellum à ſe in Thurcos ſuſceptum, ſalutem animæ ſuæ, familiam omnem, nepotes verò maximè, ſi commendatione dignos ſe præſtiterint, conſtanti ac graui oratione commendauit. Petyt ſponte ſacramenta omnia, & ſi-

gna-

gna integerrimi Christiani omnibus in rebus præse tulit. Præterea verò acerrimè tum quidem disputauit, cum Laurentio Rouerella Episcopo Ferrariensi, theologo doctissimo, Licerétne extremam vnctionem iterare, qua semel inunctus fuerat, dum Basileæ pestilentia grauissimè ægrotaret. Orationes Canonicas, vt intermitteret in tanta animi anxietate, neque domesticorum quidem precibus exorari potuit. Symbolum Athanasij constanter pronunciauit: & pronunciatum verissimum ac sanctissimum esse dixit: non mortem exhorruit, non perturbationis, aut inconstantiæ, dum supremum spiritum efflaret, signum aliquot edidit. Extinctus profectò magis, quàm mortuus, dici potest. Affirmant polinctores, viuacissimum cor in homine inuentum. Mortuus est Anconæ anno sexagesimoquarto supra quadringentos & mille, decimoseptimo Calendas Septembris horam circiter tertiam noctis, anno pontificatus sui sexto, diebus sex minus. Hinc iam abundè satis constat, quod de hoc pontifice optimo prædixit Anselmus, idque ex Rabano, illum pium fuisse, fortem, iustum, mansuetum, & mitem, atque prudentem, veluti qui præterita diligenter recognosceret, præsentia sedulò pensaret, & futura pernicitate quadam diuini ingenij prospiceret. Verè ergo in hoc pontifice septicollis, *id est Rhoma,* habuit imperium, & bonam intentionem, atque charitas abundauit. *Idcirco etiam depingitur hic papa, coronam suam, à capite suo deponens, eamque sibi commissis ouibus dans & impertiens. Vtinam non tam pontifices, quam vniuersus clerus, hunc optimum, maximum pontificem, & patrem vniuersæ Ecclesiæ, id quod noster optimus maximus pontifex Pius quintus sedulò facit, imitentur, & eius vestigia insequantur, nihil quicquam dubitarem, quin Ecclesiæ simul cum ordine rediret pristina tum dignitas, tũ tranquillitas, ad omnipotentis Dei gloriã, & accederet*

ei labascenti, quod accessit nascenti, videlicet timor principibus, qui sic Rempub. administrarent, tanquam breui regi regum de singulis rationem reddituri: prophetiæ donum pastoribus, charitas triplex, quam dominus à Petro stipulatus est, ouium curam illi demandaturus: hanc certè in optimo hoc pontifice perspicuè cernimus: Sacerdotibus sobrietatis & castitatis amor: populo bona voluntas obtemperandi præceptis diuinis, ac promptitudo obsequendi ijs, per quos iuxta suum animum Deus voluit res humanus administrari. Quis det viuere vt id videre contingat? O si viderem in vita mea, Ecclesiam Dei talibus innixam columnis. O si domini mei spōsam cernerem tantæ commissam fidei, tantæ creditam puritati. Quid me beatius quidue securius? cùm eiusmodi circa me vitæ meæ & custodes spectarem simul & testes: quibus omnia mea secreta securè committerem, communicarem consilia: quibus me totum refunderem, tāquam alteri mihi. Qui si vellem aliquatenus deuiare, non sinerent, frenarent præcipitem, dormitantem suscitarent: quorum me reuerentia & libertas extollentem reprimeret, & excedentem corrigeret, quorum me constantia & fortitudo nutantem firmaret, erigeret diffidentem: quorum me fides & sanctitas, ad quæq; sancta, ad quæque honesta, ad quæq; amabilia, & bonæ famæ prouocaret. Vt autem ex plurimis huius optimi pontificis scriptis, in multos libros multaque volumina digestis, saltem aliquem gustum illius candoris & pietatis habeas, ex sententijs, quas in prouerbij modum reliquit multas, partem aliquam, quòd ad institutionē humanæ vitæ pertinere visæ sunt (quam ob rem & nos hunc laborem suscepimus) subiungere instituí.

Diuinam naturam credendo melius, quàm disputando intelligi, ac comprehendi posse dicebat.

Omnem sectam autoritate firmatam humana ratione carere.

Chri-

Christianam fidem, etiamsi miraculis non esset approbata, honestate sua recipi debuisse.

Vnius diuinitatis tris esse personas, non qua ratione probetur, sed à quo dicatur, animaduertendum.

Mortales mẽsores cœli & terræ, audaces magis videri, quàm veros.

Siderum inuestigare cursus, pulchrius esse, quàm vtile.

Amicos Dei & hac, & futura perfrui vita.

Sine virtute nulli solidum esse gaudium.

Neq; auarum pecunia, neq; doctum cognitione rerum vnquã repleri.

Cui plura nosse datum est, eum maiora sequi dubia.

Plebeis argenti, nobilibus auri, principibus gemmarum loco, literas esse debere.

Bonas medicos non pecuniam, sed bonam valetudinem ægroti quærere.

Artificiosam orationem stultos, non sapientes flectere.

Sanctas esse leges, quæ vaganti frena licentiæ imponunt.

In plebem vim habere leges, in potentes mutas.

Res grauiores armis, non legibus diffiniri.

Vrbanus suam domum ciuitati, ciuitatem regioni, regionem mundo, mundum Deo subijcit.

Lubricum esse primum apud reges locum.

Vt in mare flumina omnia, sic vitia in magnas aulas fluere.

Assentatores maximè, quò volunt, reges ducere.

Nulli magis principes aures, quàm delatori præstare.

Pessimam regibus pestem adulatoris linguam.

Regem, qui nulli fidit inutilem esse: nec meliorem, qui omnibus credit.

Qui multos regit, à multis regatur oportet.

Non esse regio nomine dignum, qui suis commodis publica metitur: neq; qui sacra neglegit, Ecclesiæ prouētum: neq; regem qui iuri dicundo non assidet, vectigalia digna petere.

Litigatores, aues: forum, areā: iudicem, rete: patronos, aucupes dicebat.

Dignitatibus viros dandos, non dignitates hominibus.

Magistratus alios mereri & habere: alios habere & non mereri.

Graue pontificis onus, sed beatum ei qui benè fert.

Indoctum Episcopum asino comparandum.

Corpora malos medicos, animas imperitos sacerdotes occidere.

Vagum Monachum Diaboli mancipium esse.

Virtutes Clerum ditasse, vitia pauperem facere.

Sacerdotibus magna ratione sublatas nuptias, maiori restituendas videri.

Fideli amico nullum thesaurum anteferendum.

Vitam amico, inuidiam morti comparandam.

Hostem in se nutrire, qui inimis filio ignoscit.

Nulla in re auarum placere hominibus, nisi in morte.

Vitia hominum liberalitate obtegi, nudari auaritia.

Mentiri seruile vitium esse.

Vini vsum & labores, & morbos auxisse mortalibus.

Vinum quod mentem excitet, non quod obruat sumendum.

Libidinem ætatem omnem fœdare, senectutem extinguere.

Quietam vitam non aurum ipsum, non gemmas præbere.

Dulce bonis, durum iniquis, mori.

Generosam mortem turpi vitæ, omnium philosophorum sententia, anteferendam.

Hæc & similia multa prouerbia Pius secūdus solebat in medium proferre. Valeat ergo Chimæra pseudomagi.

VATI-

VATICINIVM XXVIII.

ANSELMVS EPISCOPVS.

Præuaricatio concordia erit.

Ecce iterum homo de primo genere abſcondito intrans, ſimul nudus venit de petra tenebroſa, & ſecundus ſplendentem incipit vitam, imago ſecũdæ vitæ: veriſsimè tantùm ſolidè ſolidus duplicatorum annorum introibit mortuus petram.

PAV-

PAVLVS SCALIGER.

Deſcribitur hic Paulus ſecundus, Petrus Barbo antea vocatus, patria Venetus, pontifex creatus prid. Calend. Septembris 1464. quem Anſelmus dicit eſſe de primo genere abſcondito. *Eugenij enim pontificis ex ſorore nepos erat: Hic* nudus venit de petra tenebroſa, *id eſt de vrbe Veneta, quæ tenebroſa eſt, partim propter aquas, partim propter mercaturam, partim propter tyrannidem, quibus rebus candor petræ Petri, atque etiam imperij obſcuratur, tum quod diuites difficilè regnum Dei apprehendant, tum quòd omnia rapinis, dolis, fraude, & tyrannide Veneti, iectis & pulſis veris dominis, & hæredibus, ac Imperij principibus, cõtra Dei & Eccleſiæ doctrinam, naturæq; & legum omnium conſtitutiones, poſſideant: quocirca Venetiæ meritò dicuntur tenebræ, & Eccleſiæ & Imperij. De vrbe ergo Veneta, ex mercatura, prorſus indoctus, venit iſte Paulus. Adoleſcens enim adhuc iturus in mercaturam erat, & iam ſcrinium & arma in triremes detulerat, cùm ei nunciatum eſt, Gabrielem Condelmarium, auunculum ſuum pontificẽ creatũ eſſe. Subſtitit itaq; adhortantib. amicis, & Paulo Barbo maiore natu, ac literis licet iam adultus eſſet, operam dedit: nec tamẽ ob ætatem admodũ profecit: qui quoniã potius quietem, quàm negocia appetebat, opera fratris Pauli, apud Eugenium ſollicitantis, Petrus ab Eugenio auũculo vocatus, Archidiaconus Bononienſis, ac nõ ita multò pòſt Epiſcopus Ceruiæ, & Protonotarius creatus eſt. Quibus facultatibus aliquot annis vitã ducens, tandem Cardinalis creatur, inſtantibus quibuſdã Eugenij familiaribus. Ita ergo* nudus *bonis artib. & virtutibus,* de petra tenebroſa *accitus fuit, & tandẽ ſucceſſit Pio ſecundo & ipſe ſibi Pauli ſecũdi nomẽ deligẽs,*

licet

licet dissimilis moribus, splendentem vitam agere cœpit, imaginem saltem secundæ vitæ, *id est Pij secundi, non rem retinens. Nam statim vbi magistratum inijt, siue quòd ita pollicitus erat, cùm permutare Episcopatum Vincentinum in Patauinum, obstante Pio non potuerit, siue quòd Pij decreta & acta oderat, abbreuiatores omnes, quos Pius in ordinem redegerat, tanquam inutiles & indoctos (vt ipse dicebat) exautorauit, & bonis atque dignitate, indicta caussa, spoliauit: quos etiã propter eruditionem, & doctrinam ex toto orbe terrarum conquisitos, magnis pollicitationibus, & præmijs vocare ad se debuerat. Si quis illorum prouocabat ad publicos iudices (quos Rotæ auditores vocant) hunc ille toruis oculis aspiciens, Ita nos, inquit, ad iudices reuocas? ac si nescires omnia iura in scrinio pectoris nostri collocata esse? sic stat sententia, inquit: loco cedant omnes, eant quò volunt, nihil eos moror, Pontifex sum, mihiq; licet pro arbitrio animi aliorum acta & rescindere, & approbare. Hic præterea nihil nisi noctu agebat. Multos innocentes in exilium egit, multos carceribus mancipauit, quæstionibus subiecit: multos etiã Canonicos viros pios suis Canonicatibus se abdicare impulit: licet quidam eius minas contemnentes, tempus vindicaudæ libertatis expectarint: quod posteà eo mortuo eluxit. Scarampos magnis facultatibus spoliauit. Auersanos comites oppressit, & nouem castellis exuit. Frigidas causssas prætendebat quibus iniurias inferret. Nam & eos pro hæreticis habebat, qui nomen Academiæ vel seriò, vel ioco commemorarent. Omnia ferè dolo et insidijs aduersus omnes agebat. Ideo inquit Anselmus,* præuaricatio concordia erit. *Vnde abundè patet Paulum secundum, neque Eugenij auunculi, neq; Pij secundi mores, quin potius imaginẽ quandam nudam pontificatus retinuisse.* Vitam splendentem *illũ duxisse historia testatur. Erat enim magni ac vasti corporis, ad-*

eò, vt, dum ad rem diuinam proficiſceretur, ſolus emineret. Fuere qui dicerent eum, cùm in publicum prodiret, faciem ſibi fucis concinnare. De apparatu Pontificio, non eſt cur ambigas, maiores ab hoc vno ſuperatos, regno præſertim, ſiue mitram velis appellare, in quam multas opes contulit, coemptis vndiq;, ac magnis precijs, adamãtibus, ſapphiris, ſmaragdis, chryſolitis, iaſpidibus, vnionibus, & quicquid gemmarum in precio eſt, quibus ornatus tanquam alter Aaron in publicũ forma humana auguſtiore prodibat. Inſpici tum ab omnibus volebat & admirari. Hanc ob rem nonnunquam peregrinos in vrbe retinuit, intermiſſa oſtendendi ſudarij conſuetudine, quò à pluribus eodem tempore cerneretur. Præterea verò ne ſolus à cæteris differre videretur, publico decreto mandauit propoſita pœna, ne quiſpiã bireta coccinea (ita appellant capitis tegmen) præter Cardinales ferret: quibus etiã primo pontificatus ſui anno pannum eiuſdem coloris dono dedit, quo equos vel mulas ſternerent, dum equitant. Voluit præterea in decretum referre, vt galeri Cardinalium ex ſerico coccineo fierent: ſed id quo minus decerneretur, vetuere illi, qui benè ſentientes, diminuendam eſſe Eccleſiæ pompam, non augendã cum detrimento Chriſtianæ religionis, prædicabant. In pecunijs colligendis ita diligens fuit, vt ferè ſemper Beneficia, & Epiſcopatus his cõmitteret, qui officiũ aliquod venale haberent, vnde elici munus poſſet. Omnia enim officia tempore ſuo venalia erant, quamobrẽ factum eſt, vt qui Epiſcopatũ, aut beneficium vellet, officiũ aliquod emeret, quo lenocinio, quod vellet, conſequeretur, ſuperatis competitoribus omnibus doctrina et probitate vitæ quouis magiſtratu et honore dignis. Præterea verò cùm Epiſcopatus vacaret, quo plures annatæ eodem tempore ſoluerentur, dignuores (vt ipſe prædicabat) ad vberiores Epiſcopatus mouens, magnã pecuniarum vim vndiq; colligebat. Redimendarũ quoq; penſionũ vſum nõ improba-

probauit. His aũt pecunijs interdũ etiam ad liberalitatem vteba tur. Nã & Cardinales, pauperes maximè, & Epiſcopos, et principes ac nobiles domo extorres, virgines & viduas: ægrotos frequenter iuuabat. Curauit item, vt Rhomæ annona, cæteraq; ad victum pertinentia vilius, quàm antea venderentur. Fecit etiã, vt Matthias Scaliger, rex Hungariæ, et ſtirpẽ Georgij Bohemi funditus ſuſtulerit, & nomen hæreticorum fuerit deleturus, nî Poloni id regnũ ad ſe pertinere dicentes Matthiã tenuiſſent bello laceſsitum, quo minus regno Bohemiæ potiretur. Aedificauit etiã Paulus ſplendidè ac magnificè tum apud S. Marcũ, tum verò in Vaticano, quod ad munificentiã pertinet. Venationẽ quoq; miro apparatu edidit Duci Ferrarienſi in campo Merulæ. Adire hominem die dormientẽ, ac noctu vigilantẽ, attrectantemq; gemmas, & margaritas difficile erat, nec niſi poſt multas vigilias: quod ſi tibi patuiſſent fores, audire hominẽ, non audiri ab homine neceſſe erat. Sæpè quod promiſerat, mutata ſententia, inuertebat. Amicitias principũ ac populorũ non diu ſeruauit, quòd variarum partiũ haberetur. Varia cibi genera ſibi apponi volebat, & peiora quæq; ſemper deguſtabat. Clamabat interdũ, niſi quæ expetebat ex ſententia ei appoſita fuiſſent. Bibaciſsimus quidem erat, ſed vina parua admodum & diluta bibebat. Peponum eſu, cancrorum, paſtillorũ, piſcium, ſuccidiæ admodum delectabatur. Quibus ex rebus creditũ eſt ortam apoplexiam illã, qua è vita ſolus in cubiculo, nemine vidente, ſecũda hora noctis, cùm eo die lætus etiam conſiſtoriũ habuiſſet, ſublatus eſt, pont. ſui anno ſexto, menſe 15. Kal. Auguſt. 1471. Nã duos pepones et quidẽ prægrandes comederat eo die, quo ſequẽti nocte mortuus eſt. Iuſtus tamen eſt habitus, et clemẽs. Pleroſq; aũt latrones pœna carceris ad ſanitatẽ redigere conatus eſt: fures, parricidas, perfidos, piuros. Humanitatis aũt ſtudia ita oderat, et cõtemnebat, vt eius ſtudioſos

vno nomine hæreticos appellaret. Hanc ob rem Rhomanos adhortabatur, ne filios diutius in ſtudijs literarum verſari paterentur, ſatis eſſe ſi legere & ſcribere didiciſſent. Durus interdum, et inexorabilis, ſi quid ab eo peteres, habebatur: neque hoc contentus, conuicia & probra in te conijciebat: plura tamen præſtabat quàm vultu præ ſe ferret. Vno poſtremò tamen laudari poteſt, quòd domi monſtra non aluerit, quodq; domeſticos ſuos & familiares in officio continuerit, ne ob faſtum, & inſolentiam populo Rhomano, & aulicis ſtomachũ facerent. Ita ſatis apparet quantùm mutatus fuerit à ſuo prædeceſſore Pio ſecundo, & auunculo Eugenio, quorum non niſi fictam quandam imaginem, & ſplendorem externum vitæ præ ſe tulit. Idcirco inquit Anſelmus, veriſsimè tantùm ſolidè ſolidus duplicatorum annorum introibit mortuus petram, id eſt, putabat ad ſenectutẽ vſq; ſe vitã perducturũ: Cæterùm falſus opinione, cùm iam firmaſſet pontificatum, et omnia integra pro voto compoſuiſſet, duplicatorum annorum petram introiuit, hoc eſt ſex annis elapſis mortuus ſepultusq; eſt. Solidum namque dicitur quod tres dimenſiones habet: Hic autem dimenſio pro anno accipitur. Tria igitur duplicata, efficiunt ſex: ſexto etenim anno, menſe decimo ſui pontificatus è viuis exceſsit, vt dictum eſt. Imaginis proinde ſenſus eſt, Angelum aſtare Pontifici, coronam capitis illius ad ſe inclinatam primis digitis tangere, ex quo tactu attonitus, ſubitò manus ad Deum tendens concidit, id eſt apoplecticus moritur: quod vel apoplexiæ etymon ſecum adfert: addit hîc quædam ex Rabano Theoloſphorus minus apta. Valeat ergo Pſeudomagus cum ſua chimærica electione.

VATI-

VATICINIVM XXIX.

ANSELMVS EPISCOPVS.

Bona occaſio viuentium, ſacra ceſſabunt.

Accipe Cidarim mundam tibi commiſſam, & ſuperinduere nouis veſtimentis ſenex ſenſu, ſacerdos Dei magne, ne pigriteris, ſed recipias: potentiſsimè penſa de fine, & ad bonum dirige ſceptrigeram, alia quidem non metuens. Tempus enim deſuper iſtud recepiſti, ſo-

lùm tribus auroris circumdati anni, & vndenario ſtellarum completam: vni tandem fini ſacratum, quod admiraris, reliquiſti: placidè placaſti altercationem, ſequere vocationem: ad præſentem gloriam benè veniſti. Dixit autem principijs, Benè comple vniuerſam culturam, & habitationes cœleſtes ambula. Cœleſti enim ineſt principium bonorum & finis.

PAVLVS SCALIGER.

Hoc vaticinium ad Sixtum quartum, Franciſcum à Ruere antè dictum, genere Ligurem, vrbe Sauona oriundum, ordinis fratrum Minorum miniſtrum accuratiſsimum, ſpectat. Hic vir certè non minus arte, quàm ingenio clarus fuit, politioribus literis apprimè à teneris annis imbutus, labore incredibili ad diuinarum humanarumq; artium apicem conſcendit, vt omnes Italos literis laceſſere, & vincere facilè potuerit, quod facilè produnt ex eius ſcrinio chartaceo nonnulla eius opera, nō minùs concinnè, quàm eleganter ſcripta: quæ iam in lucem prodierunt: ſcilicet, De potentia Dei, De ſanguine Chriſti, De conceptione beatæ Mariæ, & aliorum innumera propè ſupellex, fortaſſe pulueruleto ſitu ſqualida iacent. Et vt ante pontificatū adeptum, clemens, pius, & in omnes manſuetus extitit, ita magiſtratu pontificio inſignitus, omni virtute cœpit cæteros præcellere: ad vitia teſtudineus: ad virtutis & bonarum artium ſtudia equis velisq; ocyus anhelabat. In pauperes pius, in religioſos munificus, & ad ius cuique reddendum vigilantiſsimus erat. Principes clade militari patria extorres & proprio regno pulſos, præſertim Palæologorū liberos, ex quibus Magdalenam Thomæ Palæologi filiā, ac neptem Conſtantini vltimi Græcorum Imperatoris, Matthia

rege

rege procurante, Bonifacio filio Nicolai Scaligeri, cuius suprà mentio facta est in Eugenio quarto, elocauit: & Bosnæ reginam Stephani Scaligeri regis vxorem, Magdalenam Lazari Despotæ Seruiæ filiam et hæredem (Stephanus enim à Mahomete excoriatus fuerat anno Domini 1464. & regno exutus) aliosq; cõplures à Thurco infestatos summa opera iuuare curauit. Vrbem Rhomam cœnosam, & strati penè expertem, cariosa vetustate desolatam, nec non debilioribus fulcris nutantem, eiusq; templa, omni ope instaurare sategit, nec non omnia eius compita cultissimè strauit, & varijs beneficijs sibi Rhomam adeò astrinxit, vt non iniuria ipsius alter Rhomæ conditor vocandus sit. A quarto sui pontificatus anno Iubileũ per totum Christianitatis orbem honorificè celebrauit, vt quàm diu vitia delituerant reconduta, statim corde contrito confessa Christi fidelibus abluerentur. Et licet hic multos habuerit detractores (id quod viris sanctis propriũ est) optimus tamen Põtifex fuit. Summa enim alacritate & animarum custos extitit, & cupiditatem à se resecauit, & iras compressit, & malitias extirpauit. Quocirca inquit Anselmus, Accipe cidarim mundam, *id est pontificium capitis insigne tuæ fidei cõmissum:* & super induere nouis vestimentis senex sensu, *id est sapientia & potestate noua atque diuina. Hoc onus* sacerdos magne Dei, ne recuses, sed recipias *animo prõpto atq; hilari: & in potestate constitutus* pensa, *id est age* de fine, *hoc est inter Italiæ principatus, compositis rebus, tam immanem tumultum seda, eiusq; furori finem impone,* Et ad bonũ dirige sceptrigeram, *id est regnum Apuliæ:* alia quidem non metuens. *Nihil enim Italiæ magis exitio fuit, quàm contentiones et bella, quæ suscepta erant pro regno Apuliæ. Spacium autẽ huius pensitationis datur Rhomanis pontificibus tempus, quod* tribus auroris annuæ reuolutionis, *id est tribus Imperatoribus,*

Fri-

Friderico, Maximiliano & Carolo quinto, atque ſtellis completis vndecim tantùm, *id eſt vndecim Pontificibus duntaxat, conſtat. videlicet Sixto quarto, qui diem ſuum obijt* 1483. *Innocentio octauo, qui mortuus eſt* 1492. *Alexandro ſexto, ſub cuius pontificatu natus eſt Michael filius Bonifacij Scaligeri pater meus, anno Domini* 1498. *in feſto Margarethæ: deceſſit autem Alexander* 1503. *Pio, Pij ſecundi nepote, qui fatis conceſſit ſui pontif. die* 16. *Iulio ſecundo, qui vitã morte commutauit* 1513. *Huius pontif. anno tertio, hoc eſt* 1506. *Albertus Dux Bauariæ, & Rupertus Dux & comes Palatinus, Monachio per literas, in feſto Pentecoſtes exaratas, apud Sigiſmundum Franciſcum Ducem Beneuenti, & principem Virouiticæ in Croatia, Michaelis Scaligeri tutorẽ, intercedunt pro Scaligeris in Bauaria exiſtentibus, quò illorum teſtamentaria ratio habeatur, ſi Michaelem ſine hærede contingat mori: quòd illos Bonifacius Michaelis pater neglexiſſet, & omnia in Benedictum fratrem & quoſdam alios trãſtuliſſet. Leone decimo, qui exceſſit è viuis* 1522. *ſub quo à Vladiſlao Hungariæ rege vocatur Michael Scaliger, ad comitia Hungarica Budam &c. vt ſuo loco videre eſt, anno* 1514. & 1515. *Hadriano ſexto, qui vitam cum morte permutauit* 1524. *Clemente ſeptimo, qui è vinculis corporis euolauit* 1533. *Ad hunc Clementem anno pontif. illius primo, id eſt* 1525. *ablegatus fuit â Michaele Scaligero Valentinus Scaliger Dominus Nemeſgiangæ: qui etiam Mantua in feſto Paſchæ Michaeli reſcripſit: Itẽ anno* 1527. *Ioannes Scaliger Dominus Nemeſgiangæ ad nuptias Michaelis Scaligeri quoſdam principes inuitatum, ex quorũ numero Dux Beneuenti, Mantuæ princeps, Carlouich &c. fuere, miſſus erat. Paulo tertio, qui mortem obijt* 1549. *ſub quo ego Paulus, Michaelis Scaligeri, ex Catharina Sigiſmundi Franciſci Ducis Beneuenti & principis Virouiticæ filia, atq; nepte Ferdinandi regis*

di regis Apuliæ, filius, anno 1534. *in festo trium Regũ natus sum: & Ioannes Christophorus Scaliger Bauarus ad Michaelem patrem decimo septimo Ianuarij literas dedit, referens quid apud Cæsarem in caussa illius effecerit: & Laurentius Ripach Secretarius, regis Ferdinandi postea Cæsaris nomine, Catharinæ, Michaelis Scaligeri consorti viduæ matri meæ anno* 1537. *in festo Michaelis Viennæ, idque in conspectu regio, tanquam interpres retulit, maiestatem suam benignè petitam tutelam mei & sororis meæ Vrsulæ suscepisse. Iulio tertio, qui animam Deo reddidit anno* 1555. *quo anno Ferdinandus rex tandem Cæsar glorioſissimus, prima Martij ex certa scientia & animo benè deliberato, mihi Paulo & patruelibus meis priuilegia Scaligerorum, id est Belæ regis donationem, quo ad omnes illius clausulas & articulos, in publicis Comitijs Augustæ Vindelicorũ, confirmauit. Marcello secundo, qui non superuixit pontif. sui diem vigesimum. Porrò Paulus quartus, qui animã exhalauit* 1559. *quis fuerit omnes norunt: & itidem quis Pius quartus, qui fato functus est* 1565. *nemo ignorat. Hodie Pius quintus feliciſsimus Ecclesiæ Pontifex viuat ad multos annos, qui verè pius est, & Catholicus. Cæterùm sub Carolo quinto tertiæ auroræ Imperatore quantas calamitates Rhoma & Italia ob regnum Apuliæ passa sit, nemo non nouit. Itaque inquit* vni fini sacratum quod admiraris reliquisti, *id est cùm hoc tempus transactum fuerit, tum scias sacratorum, qui apud te in precio sunt, profanationẽ ad futuram. Neq; falsus est Anselmus. Nam sub imperio Caroli quinti variæ hæreses & contentiones subortæ sunt. Hæreses autem, quarum princeps Lutherus, omnia sacrata, & sanctorum Martyrum reliquias, & sanctos, & præsules, & vniuersum Clerum, et ceremonias Ecclesiæ, & venerabile atque tremendum sacrificium, & quicquid in Ecclesia sacratum admiramur, euerterunt: quin, ne*

ſacrati quidem ſacratorum ratione habita, in ſacratos deſæuire omiſerunt: quod Caraphæ hiſtoria, illo ipſo tempore, de quo hîc Anſelmus agit, manifeſtè docet: miſerè enim Cardinalis exiſtens iuſſu Pontificis Pij quarti, qui duodecimus conſecratus, & decimus tertius electus à Sixto numeratur, exactis illis vndecim, vt ſuperiori vaticinio dictum eſt, laqueo è medio ſublatus, ſpiritum exhalauit magno Catholicorum ſcandalo, & hæreticorum iubilo: vnde haud poſtrema his acceſſit calumniandi Rhomanam Eccleſiam, anſa & occaſio. Poterant autem delicta illius aliter expiari. Adjcit Anſelmus, Placidè placaſti altercationem, *id eſt tumultus Italicos compoſuiſti. Ideo inquit,* Sequere vocationem: ad præſentem gloriam benè veniſti. *Annos enim tredecim & vocationi incubuit, & piè pontificatum geſſit, tandem* principijs illius, *id eſt auſpicijs* dixit, Comple omnem culturam, *id eſt fac Pontifex officium* & peruadas cœleſtes habitationes, *ſcilicet fines terræ verbo Dei inſtaura.* Cœleſti enim ineſt principium bonorum & finis, *Quaſi diceret, Qui ita complet, & conſummat curſum ſuum, ille repoſitam gloriæ coronam, cui & principium & finis omnium bonorum ineſt, in cœlis cum ſanctis & electis Dei, quam omnibus legitimè in hac vita decertantibus Deus pater Domini noſtri Ieſu Chriſti promiſit, certò accipiet. Hic textus apud Theoloſphorum de Cuſentia ita habetur, lib. De magnis tribulationibus & ſtatu Eccleſiæ, folio vigeſimo primo.* Tempus etenim deſuper iſtud redemiſti, ſolùm tribus auroris, circundati anni, vndenario ſtellæ completo, bono fine ſacratus. Quid admiraris? Reliquiſti placidè vanitatem, planta nunc habitationem, ſequere vocantem ad præſentem gloriam. Benè finiſti diem in principijs. Bono fine comple vniuerſam culturam, & habitationes ambula cœleſtes.

Et-

Etenim in te principium bonorum & finis, id est vt sceptriferam dirigas impetrasti tempus triginta sex mensium, felici omine, & in bonum finem Pontifex inauguratus: non est ergo quod mireris. Agè, iam antea monachum agens, huius seculi vanitatibus valedixisti: in staura nunc templum Rhomanũ, & vocationi obtempera, atque sicut principium monachatus benè iecisti, ita in pontificatu exequere officium tuum, & ea, quæ cœlestia sunt, spectato. sic fiet, vt ad tuam vocationem omne bonum referatur ex eaque principium & finis bonorum in Ecclesia militanti dependeat. *Idem Theolosphorus ibidem fol. vigesimo sexto hoc ipsum vaticinium recitat variatum inquiens*, Respice donum ne prigriteris senex sensu: sed recipias potentissimè, pensa de fine: ad bonum dirige sceptrigeram, alia quidem non metues: tempus etenim desuper istud redemisti: solùm tribus auroris circumdantur anni: vno denario stellas comple: benè fini, sacramentum quod amittis admiratione recipis: reliquisti placidè planctam à luctatione. sequere vocantem ad præsentem gloriam. Benè fuisti diem in principijs: bono fine comple vniuersam creaturam (vel culturam) & habitationes ambula cœlestes. In te enim principium bonorum & finis. *Hæc varietas arguit Theolosphori hallucinationem. Itaque iuxta symbolicam scientiam textus à nobis recitatus, cuius olim copiam ab optimo Cæsare Ferdinando, ex peruetusto manu scripto exemplari habuimus, veritati per omnia optimè conuenit. Iam vtrinque patet, quid Anselmus innuere voluerit per bonam occasionem viuentium, quidúe per sacrorum cessationem.* Bonam occasionem, viuentes habent, *id est magnam*

commoditatem ad vitam æternam, si cœlestia sectentur: magnã item occasionem ad mortem, si terrestria amplectuntur, & despiciant cœlestia, vnde profanatio & cessatio sacrorum nascitur. Neque enim hodie propter alias cauſsas sacra profanantur, id est Clerus, Ecclesiasticæ ceremoniæ, sacramẽta, et maximè tremendum illud sacrificium, quàm propter facultates istas terrenas. Omnes malunt delicatè ex bonis Ecclesiæ, scilicet eleemosynis pauperum, & peccatis populorum viuere, terrestria occupare, quàm ad vitam Angelicam, et cœlestem patriam anhelare. Pauci sanè hodie Ecclesiastici inuenirentur, si patrimonium Petri nõ faceret, Quod cùm opulentum sit, bonam occasionem ex illis viuendi habent ij, qui illo potiuntur. Et propter hanc ipsam occasionem fit, vt principes huius seculi affectent Episcopatus & principatus Ecclesiæ, & sacrorum immemores, sacra negligant, ne dicam spernant. Quotus quisque est hodie, etiam ex Catholicis, qui syncerè & ex animo aut faciat, aut audiat sacra? omnes Ecclesiastici ferè, malunt hodie militiam, aut mercaturam, & id genus alia incitamenta malorum sequi, quàm Ecclesiam. Piget vnam horulam pietati incumbere, & officio diuino insumere: nõ piget continuos menses, me dicam annos, dies noctesq; poculis, aleis, scortis, canibus, venationibus, et similibus rebus magna cum alacritate & hilaritate transigere. Hæc res facit, vt delicatè viuentes sacra non tam negligamus, quàm etiam ab illis abhorreamus. Quo fit, vt non modò hæresibus, sed multò magis nostræ ignauiæ, secordiæ, & impietati adscribamus, quòd sacra hodie cessarint. Propterea etiam aufert Deus bonos Pontifices ex oculis nostris: peccata enim nostra merentur, vt non bonum, sed hypocritam habeamus Pontificem, regem, magistratum. Quia cùm cognouissemus Deum, non sicut Deum glorificauimus, aut gratias egimus, sed euanuimus in nostro luxu, crapula, & prauitate,

te, abutentes donis diuinis ad nostram libidinem. Idcirco obscuratum est insipiens cor nostrum, vt indigni simus vllo pio & iusto magistratu. Quod si aliquando nobis Deus optimos magistratus donat: id certè non nostris meritis, sed sua infinita misericordia, qua ouibus palantibus, & erroribus turbulentis implicitis vltrò succurrit. Iam ergo sensus imaginis hic est, quòd propter negligentiam, & contemptū sacrorum, atq; ingluuiem nostram, moresque perditos, & deprauatam atque impiam vitam Angeli, iussu summi Dei, bonum Pontificem & magistratum, cidari antea ornatum, tandem verò expansa & explicita, ex perditorum hominum cœtu in cœlestem patriam, subuehant. Valeat igitur Pseudomagus impostor cum sua noua missa.

VATICINIVM VLTIMVM.

ANSELMVS EPISCOPVS.

Bona vita.

Inueniſti vitam ab ingloriatione, à virtute accepiſti plus quàm à fortuna: ſed nequaquã virtuoſam lucraberis gratiam. Inuidia enim contingens iudicia tibi nocentia inducet, vt priueris à ſole deſuper (*Refert Theoſſpho-*

Iosphorus, Inuidi enim contingẽtes iudicia tibi recentia, non priuaberis à sorte desuper. *Verùm Cæsaris exemplar censeo imitandum)* Væ ciuitas sanguinum, vniuersa mendacij, dilaceratione plena, non recedat à te rapina, vox flagelli, vox impetus, rotæ, & equi frementis.

Reuerentia & deuotio augmẽtabuntur. cor eius ab habitatione commutabitur. cor feræ datur ei, & septem tempora mutabuntur, super eum.

PAVLVS SCALIGER.

Depingitur hoc vaticinio Innocentius octauus, Ioannes Baptista antea dictus, patria Genuensis, ex mediocri genere, honorato tamen, patre Aaron viro sanè probo ortus, cùm virtutis atq; disciplinarum omnium specimen foret, Cardinaliũ auspicijs, Sixto è medio sublato, summus Pontifex creatus anno Christi 1484. *Idib. Augusti. Propterea ait Anselmus*, Inuenisti ab inglo-riatione, *id est ex non glorioso stemmate, sed virtute magis quã fortuna, ad fastigium pontificatus conscendisti. Affabilis enim erat, mansuetus, eloquio facundus & comis: quem maturus incessus, morum non morosa grauitas, nec non gemina indoles exornabant. Perspicacis ingenij fuit, vt altiora rimanti faciliter innotescerent. nec defuit illi verborum lepos, non iniucundus, multis salibus cultus cùm tempestiuum erat. Pacem Christianis principibus commendans, eos, abiectis mutuis odijs, fœdus percutere hortabatur, ne Thurcorum insidias molientum viribus Christianitas detrimentum subiret. Non iniuria igitur Innocentius dictus est, cùm vitæ innocentia, mansueta indole clariùs,*

non

non iracundus, inexorabilis, aut morosus, inter cæteros veluti sydus emicuerit. Et cùm consideratius consilio maturo animaduerteret pro Ecclesiæ dignitate, & subditorum tutela, ea armis quærenda esse, quæ raptu, aut temerarijs aliorum Pontificũ donis ablata fuerant, dicebat arma sumenda non propter victoriã aut gloriam, sed vt pax inde sequatur. Singulos principum Christianorum oratores, cùm in sui Pontificatus principio eum de more salutatũ venirent, ad pacem admonebat, suadens armis templa profanari, funditus demoliri, Dei cultum intermitti, puellas incestari, fruges & bonorum quodcunque genus populari: quod testatur Lucanus dicens:

Nulla fides pietasq; viris, qui castra sequuntur.

Quàm plurima Italiæ templa crebris donis cumulatissima reddidit. Summa, hic Pontifex fuit morum probitate, vitæ sanctimonia, atque omni disciplinarum genere ornatus, tam proceribus, quàm plebeis dilectissimus, quorum omnium non paruo mœrore vitam exhalauit anno sui pontif. octauo, die 26. Iulij, 1492. Cæterùm nequaquam, sicut virtus illius merebatur, reportauit gratiam. Vrsini enim & Columnenses Rhomani proceres eius pios hortatus aspernati, intestinis bellis vrbem infestantes, se inuicem lacerabant, & incredibili damno, inuito Pontifice, vrbem affecerunt. Idcirco inuidia gloriam consecuta, iudiciaque nocentia *super se inducta sentiens, tum quia valetudinarius erat, tum propter crebros bellorum & pestis insultus, quibus tota Italia laborabat, complura, quæ sanctius consultiusque animo conceperat, reliquit, atque fatis concedens vita excessit. Hoc ergo illud est, quod Anselmus inquit,* vt priueris à sole desuper. *Supremus enim Sol est Deus, qui nos bonis magistratibus priuat, cùm à nobis pro nihilo ducuntur. Cæterùm quid tandem huius optimi Pontificis mortem consequitur? Sanè non aliud, quàm quod*

Ansel-

Anſelmus prædixit, Væ Ciuitas ſanguinum, vniuerſa mẽdacij, dilaceratione plena: *Vrſinos & Columnenſes tum ſanguinolentos, ſe inuicem dilacerantes, expreſſè innuens: atq; id genus alios. Quid ſequitur?* Non recedat, *inquit Anſelmus*, à te rapina, v ox flagelli, & vox impetus, rotæ & equi fremen-tis, *id quod Rhoma, mortuo Innocẽtio ſub Alexandro ſexto perſenſit. Rhomam enim Carolus Francorum rex octauus ſubegit, & Valentinum Borgiam pontificis propinquum, cum quibuſdam caſtellis obſidem à Põtifice accepit. Breui tota Italia ſubacta, Europam Aſiamq; tãto terrore oppleuit, vt, audita eius fama formidabili, Thurcus de bello cogitare cœperit. Nihil dicam de Iulij ſecundi inteſtinis bellis, multi ſudoris & ſanguinis: profectò Carolus Borbonius, vt antea dictũ eſt, acerbiſſimè in Rhomã inuaſit, & crudeliſſimè in ea capta ſæuitũ eſt, capto etiã Clemente pontifice, ipſaq; Rhoma populata, direpta, & propemodum ſolo æquata fuit, atq; ſedes Rhomana grauiſſimam cladẽ accepit. ſed tandẽ cùm omnia geſta Cæſare neſciente fuiſſent*, reuerẽtia & deuotio *Rhomæ reſtituta eſt. Non multò pòſt enim Cæſar pontificẽ priori dignitati reſtituit, & facta turbarum omnium obliuione, in amicitiam recepit. Cæterùm vt imago fidem inueniat, Caroli Francorum regis* cor ab habitatione, *id eſt obediẽtia Rhomanæ Eccleſiæ cõmutatum fuit*, eiq; cor feræ, *id eſt crudele & aſtutũ, quod beſtia crudeli, & cauda vulpina teſtatur*, datũ, *quo tã formidabilis omnibus eſt effectus. Huic coactus eſt pontifex* coronam pontificiam, *id eſt obſides dare. Hæc ſæuitia per* ſeptẽ tempora *durauit, ſicut Nabuchodonoſoris cũ beluis paſtus Dan. 4. Aut ſi ad pontificẽ referatur tunc ſymbolicus ſenſus erit. Cor pontificis eſt Germania, veluti cui põtifex imperij Rhomani ſceptrũ adimẽs Græcis, dedit. Poſteaq; enim Cõſtantinus Magn⁹, relicta Rhoma ad Orientẽ deſedit, et ſublatũ Imperiũ 330. annis*

post Augustulum in Oriente cessauit, Leo Papa tertius, Carolum Magnum contra quorundam tyrannidem euocauit Rhomam, ibique Imperatorem etiam populi Rhomani precibus declarauit, & diademate Imperatorum peruetusto, Anno Christi 801. *inauguratum consecrauit, tandem defunctis Carolinis, Otto primus Germanorum imperator à Ioanne XII. pont. anno Christi* 962. *creatus. Itaq; imperio ad Ottones deuoluto, in Germaniam translatum est: vbi huc vsq; cõseruatur, quod vt apud Germanos solidiùs, & firmiùs subsisteret, supra quatuor columnas fundatum est, vt omnes dignitates quaternionibus cõstarent, exceptis Electorib. Ecclesiasticis, qui triade consistunt. Electores proinde septem cõstituti Imperatorem delectum, vltimò in perpetuam memoriam potestatis Pontificiæ, & donationis, Pontifici Rhomano inaugurandum & consecrandum relinquũt, vt qui ab eo in auguratus nõ sit, non nisi electus Imperator dici possit. Hæc ideo addere volui, vt omnes principes Imperij reluctantes Pontificiæ potestati, intelligant, se crimine læsæ Maiestatis teneri, & ab ingratitudine non multum distare, cùm illum spernunt, à quo omnia habẽt. Igitur* Cor Pontificis, *id est Germania ab habitatione* commutabitur, *id est auertetur ab Ecclesia Rhomana :* cor feræ dabitur ei, *id est Germania fera, agrestis, ingrata, indomita, scilicet hæresibus infecta, schismaticis factionibus & tumultibus agitabitur,* donec septem tempora mutentur super eam, *id est septem reges vel Cæsares: Hæc enim ad inuicem Geometrica proportione intelligenda veniunt. Quocirca imago bestiæ Germanicam denotat hæresim, quæ pontificiam potestatem sibi arrogat. Id quod & Ioachim super Esa. part.* 1. *De onerib. sexti. temp. expressit, inquiens,* Futurum est, vt Ecclesiam Rhomanã in partibus occiduis constitutam, Theutonicorum potentia conculcet. Nam sicut peccati radix Antiochus

finem

finem Iudaicis dedit hiſtorijs: ſic imperio perditionis filius, prælijs Germanorum. Nullus enim populorum legitur ad tantam amaritudinem perduxiſſe Rhomanam Eccleſiam ſicut domeſticus Alemannus: ab Aquilone Germaniæ illa pandetur hæreſis & afflictio, quæ non ſolùm inuoluet reprobos, ſed & electos afficiet, temporibus præfinitis. Huius Aquilonis mater eſt Saxonia: filiæ verò Magdeburgum, Brãdenburgum, Miſnia, Mechelburgum, Iſlebium &c. leuantes contra dominum ſpiritum peſtilentem. *Hæc ille. Quid obſecro clarius dici poterat de Luthero? patria illius Saxonia, & locus natiuitatis Iſlebium, quod eſt Mansfeldiorum ditionis oppidũ nominatim exprimitur. Hunc ait tantum fore hæreticum, vt non ſolùm reprobos, ſed etiam electos ſua hæreſi ſit implicaturus, idque vſq; ad tempus diuinitus præfinitum, & permiſſum. Hæc prophetia noua non eſt, ſed anno Domini* 1178. *Ioachimo tradita, & poſtremò, quod ſciam, typis, Lazari Soardi Venetijs anno Domini* 1516. *excuſa, cuius exemplar penes nos eſt: cùm tamen Lutherus cœperit inſanire anno Domini* 1517. *De hoc* Luthero *Ioannes Liechtenbergius, anno Domini* 1488. *Calend. Aprilis hæc prædixit, quæ ſequuntur.* Monachus, *inquit*, in cuculla, & diabolus in ſcapulis eius retro, habens loripium longum ad terram, cum amplis etiam brachijs habens diſcipulum ſecum ſtantem. Hic propheta erit dijs & dæmonibus terribilis, ſigna multa, & prodigia faciet, eius quoque aduentum praui dæmonum ſpiritus fugient, præclarũ habebit ingenium, multarumq; rerum ſcientiam & ſapientiam in hypocriſi, tamen mendacium ſæpius loquetur, & cauterizatam habebit conſcientiam. Erit quoque multi ſanguinis effuſionis cauſſa. Quanquam

ita signa multa & prodigia dederit, iuxta tamen salutiferam Christi doctrinam minimè ei adhærendum erit: imò de illis esse videbitur, quos Christus futuros annunciauit, quemadmodnm sacris literis à saluatore nostro proditum reperitur. Matth. 24. Si quis vobis dixerit, Ecce hic est Christus, aut illic, nolite credere. Surgent enim Pseudochristi, & Pseudoprophetæ, & dabunt signa magna & prodigia, ita vt in errorē ducantur, si fieri possit, etiam electi. Ecce prædixi vobis. Si igitur dixerint vobis, Ecce in deserto est, nolite exire Ecce in penetralibus est, nolite credere, &c.

Hæc ille. Imago, vt illam Liechtenbergius depinxit, talis est.

Rectè

Rectè hic Lutherus *depingitur. Fuit enim* Monachus *ſub inſtituto Eremitarum beati Auguſtini.* Tot ſigna edidit vt etiam electis impoſuerit. *Fuiſſe autem illum* cauſſam multi ſanguinis effuſionis, *nemo eſt, qui neſciat, & hodie paſſim nō videat. Porrò* mendacia ſplendidiſsima *ſæpe illū protuliſſe, ſcripta illius teſtātur.* Diſcipulum *habuit* Melāchthonem, *& ſuum logodædalum. Optimè igitur Ioachim loco citato prædixit. Alemanni, inquit, inſidiabūtur Eccleſiæ cum ſuo filio perditionis: & cum Francis conſpirabunt aduerſus apoſtatricem Eccle*

ſiam in pontificibus bellicoſis. Idcirco in ſpiritu Amon & Moabitarum, Angli & Franci verè fallaces & duplices in anguſtia temporis ſecuturi, non ſolum in reges ſuos deſæuient, ſed & præſules de terra proſcribent. Hæc ille. Nihil poterat clarius de noſtris turbulentis iſtis temporibus & calamitoſis dixiſſe. Filium perditionis Lutherum intelligit, cum quo, id eſt cuius doctrina freti Alemanni inſidiãtur Eccleſiæ. Nec ſufficiebat id illos tantùm moliri, niſi & Anglos & Francos in illam concitaſſent. Quod autem apoſtatricẽ Eccleſiam Rhomanam appellat, non eſt quod id nobis Pſeudomagus obijciat: nõ enim hic fidei quicquam derogat, ſed luxui & malis illius operibus. imò eodem loco, hæc ſunt Ioachimi verba. Quoniam, inquit, Rhomana Eccleſia non ſicut Iudæa, & Græcia in fide refriguit: etſi ab operibus iuſtitiæ deuiauit: quia tamẽ aliarum reſpectu ſedium, in atrium exterius, quod eſt foris templum gentibus datum tributarum, Solis æterni ciuitas reputatur: ſemen in ea Dominus benedictionis & gratiæ dereliquit: per quod vſq; in finem ſeculi, filij pro patribus ſurgerẽt, indiſciſſam fidei tunicam, inter mũdana diſſidia conſeruarent: vnde ſequitur, Niſi Dominus exercituum reliquiſſet nobis ſemen, quaſi Sodoma fuiſſemus, & quaſi Gomorra ſimiles eſſemus. Sed non auferetur ſceptrum de Iuda, nec dux de fœmore. Geneſ. 49. Deinde inquit Dominus Matth. 16. Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam: ipſa eſt firmamentum in medio aquarum Gen. 1 Portæ inferi non præualebunt aduerſus eam. Venerunt flumina & flauerunt venti & impetierunt domum illam, nec corruit: fundata enim eſt ſuper petram. Matt. 7. Idcirco ſpiritus Domini, illud ſeptiforme candelabrum reprobauit, ſcriptura dicente, Repulit tabernaculum Silo: & iterum, Tribus Efrem non elegit, ſed tribum Iuda, montem Sion, quem dilexit. Ex quibus colligitur, quòd Orientali Eccleſia reprobata pro meritis,

Rhoma-

Rhomanam Eccleſiam vbiq; diffuſam Dominus reſeruauit in tẽplum. Itaq; etſi ad ſubuertendam humilium pietatem, furor iſtiuſmodi Chaldæorum ferocium in odium Petri ſedis exeritur: tamen diebus Aquilæ diſcurrentibus, vndequaq; fulminibus reprimetur, vt tam in Citenſibus, quàm Saltzburgenſis ex Iuda omnis armatura depereat, vel perſequendi materia reticeſcat. Quocirca Rhomana Eccleſia myſticè præfecta eſt cunctis Eccleſijs, ſicut tribus Iuda cæteris tribubus Iſraelis. Ipſa enim eſt de qua Zacharias ſcribit, Ponam Ieruſalem in lapidẽ oneris: licet à preſſura ſeculi expers eſſe non poterit. Hæc ille. Plura in effigie duplicis Eccleſiæ, eiuſdemq; duplici facie. Vnde abundè ſatis conſtat, quid de poteſtate & principatu Rhomanæ Eccleſiæ, atq; perpetuitate, & puritate fidei illius Ioachim ſentiat: quamuis à iuſtitiæ operibus deflectat aliquando: quia militans eſt, non triumphans, quæ & cadit & reſurgit, & bonos illa & malos continet. Neq; verò quiſquam in Eccleſia, Apoſtolorum pietati cõferendus eſt: tamen Apoſtolos docuit dominus ipſe orare, vt dimittãtur illis debita: Si ergo Apoſtoli peccatores fuerunt: ſicut & Ioannes inquit, Qui dicit ſe abſq; peccato eſſe mendax eſt, & veritas in eo nulla: quid igitur Pſeudomagus, neglectis ſuis peccatis, tãtoperè aliena perſtringit? Eijciat prius trabem ex oculo ſuo, tandem ad feſtucam proximi ſe conuertat: ſed valeat turpiſſimus pſeudomagus cũ ſuis nugis. Et hic enim beſtiam formidabilem in agnum commutauit: cui tamen nec vaticinium reſpondet, nec vetuſtiſſimum exemplar. Ita patet iuxta veritatem hiſtoricam, & Symbolicam ſcientiam, quam primo tomo Miſcellaneorum tradidimus, hæc vaticinia omnia iam tranſacta eſſe, nihilq; horum imminere, & Pſeudomagum turpiſſimè erraſſe, & multis pijs impoſuiſſe, atque omnia illa ab eo non in alium finem excogitata & conficta eſſe, quã ad concitandos aduerſus Clerum vulgi animos, & factiones atq;

ſedi-

seditiones constituendas: quod auertat is, qui est pacis omniumque rerum autor & Dominus, Amen. Postremò diligenter obseruanda sunt paradoxa vaticiniorum. Quotiescunque enim in aliquem magistratum incidit aliquod illorum, non dubites quin illud idem vaticinium, illi paradoxo conueniens, eueniat.

FINIS.